

Haberde Yorumda Gerçek

Haftalık Haber Dergisi 24 Eylül 1994 YIL: 3 SAYI: 26 25.000 TL YDF: 5 DM

Türk-İş Muhalif Sendikalara Saldırıyor

Harb-İş üyelerinin Türk-İş'i protesto etmelerinin karşılığı Harb-İş'in Türk-İş Disiplin Kurulu'na verilmesi oldu... "Disiplin Kurulu taktiği, Türk-İş'i bölünmeye götürür" ... Baskılara rağmen şubelerden ve platformlardan protestolar sürüyor.

TÜTÜNE EMPERYALİST KEMENT

Uluslararası tekellerin yerli tütün ve sigara üretimine son darbe hazırlığı... Hükümet ve sermaye, Amerikan tekellerini destekliyor... Tekel'de özelleştirme oyunu, üreticiyi de tüketiciyi de vuruyor... Tek çıkar yol, emperyalizme ve sermayeye karşı birleşik mücadele.

Haiti'nin "Barışçıl" İşgali

"Barışçı çocuk" Clinton, işgalcilerin başı... Cuntacılarla ABD anlaştı... Medya, naklen işgal konusunda hüsrana uğradı.

Eğitimde Kitap Vurgunu

Kitap seçiminde rüşvet ve talan... Okul yönetimlerine ilginç "hediyeler" ... Vurgunun faturasını halk ödüyor... Milli Eğitim'in kitapları devredışı.

Güney'in Sırları ya da Ağlamaklı Saldırı

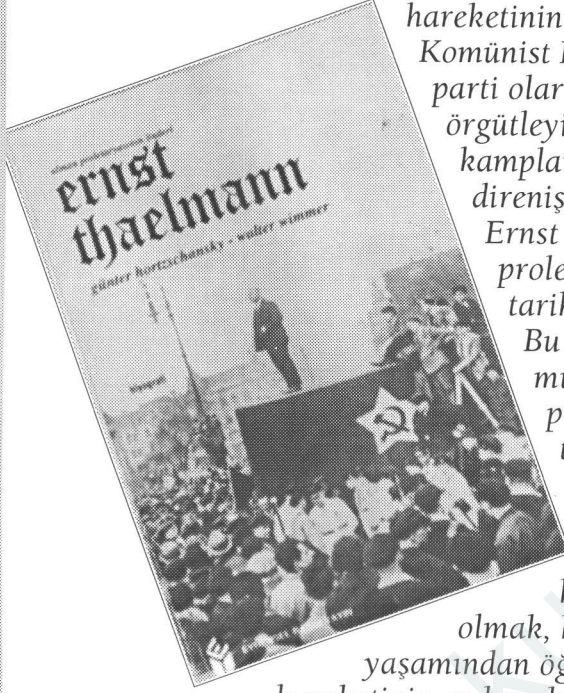
Anı anlatıcılığının son örneği: Nihat Behram, Milliyet Gazetesi'ndeki yazı dizisinde 13 gün boyunca Yılmaz Güney'in kişiliğine ve sanatına saldırdı.

Susuz, Su Projesi

İstanbul Belediyesi ve İSKİ'nin Büyük İstranca Dereleri Su Projesi fiyasko... 1,5 metrelik boru döşemek için 70 metrelik yol... Yol açmak için, günde bin ağaç kesiliyor... Proje sonunda 20 milyon ağaç kesilmiş olacak.

EVRENSEL BASIM YAYIN

ÇIKTI KİTAPÇILARDA

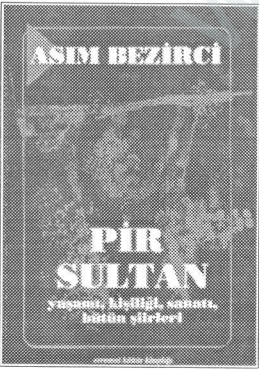
Bir işçi ve uluslararası proletarya hareketinin bir militanı, Almanya Komünist Partisi'ni gerçek bir Leninist parti olarak inşa etme mücadelesinin örgütleyicisi ve önderi, yaşamına Nazi kamplarında son verilen büyük bir direnişçi...

Ernst Thaelmann'ın yaşamı, proletaryanın burjuvaziye karşı tarihsel savaşının cisimlenmesidir. Bu büyük komünistin yaşamını ve mücadelesini Alman proletaryasının mücadele tarihiyle iç içe anlatan bu kitap; hem Alman işçi sınıfının 1910'lardan 1940'lara uzanan dönemi hakkında topluca bilgi sahibi olmak, hem de bunu bir militanın yaşamından öğrenmek ve dünya komünist hareketinin en karakteristik yıllarını bilmek isteyenler için, derslerle dolu bir özetir.

evrensel kültür kitaplığı

Edebiyat tarihçisi, eleştirmen ve yazar Asım Bezirci'nin, telif ya da çeviri, yetmiş aşkın kitap ve sayısız makale ile devrimci kültür dünyasına yaptığı katkıyı tanıtmak ve geliştirmek, Sivas'ta yakılışından bugüne, bütün aydınlarımız ve hayatını adadığı

işçiler ve emekçiler için bir borç olmuştur. Onun sosyalist eleştiri yönteminin uygulanması ve geliştirilmesi yolundaki çabaları kadar, dünya görüşünün bir yansıma alanı olan

anaştırmacılığı da, dikkatle değerlendirilecek niteliktedir.

durursun
bir
zaman,
sesin eski
bir şarkıda
rehin kalır.
o bıraksa sen
bırakmazsın.
dağlara
sığınırsın. yıldızlara.
oysa
senin sığınacağı bir dağ
ya dağın sığınacağı bir yurt
yoksa.
yüreğini dağlara açmayı
unutma...

ÇIKTI KİTAPÇILARDA

DENİZ Basın Yayın San. ve Tic. Organizasyonu
A.Ş. adına **Sahibi ve Yazışmaları Müdürü:**
Pelin ŞENER

Genel Yayın Yönetmeni: İsmail KAYHAN
Yayın Koordinatörü: İhsan ÇARALAN
İdare Müdürü: Namık AYDOĞAN
Reklam ve Halkla İlişkiler: Aytaç GENEL
Haber Merkezi: Nuray SANCAR,
Mehmet ESATOĞLU, Tevfik TAŞ,
Metin GÖKTEPE, Ayşegül ŞENTÜRK,
Nedim KÖROĞLU, Haşim DEMİR,
Metin İLGÜN, Celal BİÇİCİ, Şeref YILMAZ
Katkıda Bulunanlar: Döndü TETİK,
Altay Ömer ERDOĞAN
Redaksiyon: Cem YALIN

BÜROLAR:

Ankara: Fatih POLAT, Sultan ÖZER

İzmir: Enver BAŞARANER

Diyarbakır: Namık TARANCI

Adana: Taylan TÜRKMEN

Malatya: Orhan ÇANPOLAT

Çorum: Ali Rıza ÖZDEMİR

Yurtdışı: Nuran AĞIRNASLI

Merkez: İshakpaşa Mah. Küçükayasofya Cad.

No: 37 Sultanahmet - İSTANBUL

Tel: (0-212) 517 23 90 - 517 76 34

Faks: 516 98 70

Ankara: Necatibey Cad. No: 44/23 Sıhhiye

Tel: (0-312) 231 97 79 Faks: 229 46 13

Diyarbakır: 4 Akkoyunlu Cad. Deniz Apt. Kat: 2

No: 3 Ofis

Tel ve Faks: (0-412) 224 47 46

İzmir: Dabakhane Mah. Yeni Asır İşhanı

No: 3 Kat: 6 / 613 Çankaya

Tel: (0-232) 441 81 60

Faks: 441 81 59

Adana: İnönü Cad. Aydın İşhanı Kat: 5 No: 505

Tel ve Faks: (0-322) 359 98 67

Malatya: Dabakhane Mah. Bakırcılar Çrş.

Sarıbeyli İşhanı No: 42

Tel ve Faks: (0-422) 322 43 72

Çorum: Yavruturan Mah. Kıbrıs Cad. No:43

Tel: (0-364) 212 44 60

Yurtdışı: Bob str. 6-8

50676 Köln-GERMANY

Tel: (0-221) 240 18 18 Fax: (0-221) 240 66 13

Baskı: Uygun Basın ve Tic. Ltd. Şti. 550 28 32

Teknik Hizmetler: OPTİMA Ofset Hazırlık

Tel: (0-212) 516 66 13 - Faks: 516 66 14

Dağıtım: YAY-SAT

Abone Koşulları:

6 aylık 600.000 TL, 1 yıllık 1.200.000 TL'lik
abone bedellerinin Namık Aydoğan 1128300 -
194689 İş Bankası Yeşilköy İstanbul Şubesi
hesabına yatırılması ve banka dekontu
fotokopisinin abone formu ile birlikte **Gerçek**
Abone Servisi'ne gönderilmesi gerekmektedir.

Yurtdışı: Avrupa ve Ortadoğu; 6 aylık 100 DM,
1 yıllık 200 DM. Amerika ve Avustralya; 6 aylık
75 \$, 1 yıllık 150 \$. Amerika uçak ile 6 aylık
110 \$, 1 yıllık 200 \$, Avustralya uçak ile 6 aylık
130 \$, 1 yıllık 220 \$.

Avrupa Dağıtım Konto No:

Emek ŞENOL
Postgiroamt Köln
Kto: 506531 - 506
Blz: 370100 50

Haiti'nin işgali ve CNN'nin tüccarlık fiyaskosu

BD Haiti'yi işgal etti. Yapacak başka bir şeyi var mıydı? Amerika gibi bütün yönetim organları, bütün ideolojik ve baskı aygıtlarının işgalden ve sömürden başka yol tanımadığı bir ülke için, Haiti'ye daha iyi ve daha insani bir çözüm götürmesi olanaklı mıdır? Elbette hayır! Bu işgali medya "barışçıl işgal" olarak niteledi. Bu bir bakı-

ma doğru sayılabilir. Ama bu "barışçılık" Haiti halkıyla ABD ve onun beceriksiz temsilcisi cuntacılar arasında yapılmadı. Halk ve onun temsilcileri yok bu anlaşmada. Ancak, medya böyle yaparak, ABD'ye gizli bir olumluluk yükledi. ABD'nin işgaliyle birlikte, neredeyse Haiti'nin başındaki cuntanın halka yaptığı zulmün ve zorbalığın ortadan kalkacağına ve bu ülkenin demokrasiye kavuşacağına inandırmak istiyorlar işçi ve emekçileri.

Ama tarihe bakmasını bilen herkes görebilir: Emperyalistlerin garantörlüğünde gelen "demokrasi"nin aslı; uçurum ve zulümdür.

Öte yandan, CNN televizyonu, Körfez Savaşı'ndaki gibi işgali naklen verdi. Artık emperyalistler savaşa ve işgale giderken yanlarında kameramanlarını da götürüyor. Bu kez CNN Amerikan ordusunun, Haiti sahillerinde kulaklarını kaşıya kaşıya dolaşmalarından başka bir aktivitesini göstermenin ötesinde, doğrudan ABD etkinliğine ilişkin bir işe yaramadı.

Ama, Haitili cuntacıların halktan iki kişiyi döve- rek öldürmesini göstererek ABD'nin buraya gelmekte ne kadar da haklı olduğunu kanıtlamaya yönelik numarasıyla göz doldurmaya çalıştı.

Ama bu kez Körfez Savaşı'ndaki gibi, evlere savaş taşımayı başaramadı. Bu durum, kapitalist medya için bir fiyaskoydu.

Bu haftaki kapak konumuz tütün. Türkiye toplumsal mücadeleler tarihinde "Fındık Mitingleri", "Haşhaş Mitingleri" gibi "Tütün Mitingleri" de önemli bir yere sahiptir. Türkiye'deki antiemperyalist mücadelenin güzel örnekleridir bu mitingler. Ancak bugün emperyalist tekeller, üreticiyi, tüketiciyi, işçiyi ve yoksul halk katmanlarının boynuna, kemendi iyiden iyeye geçirmek istiyor. Çünkü; tütün ve sigara tüketiminin yıldan yıla artış gösterdiği nadir ülkelerin başında geliyor Türkiye.

İyi haftalar dileriz.

İsmail Kayhan

İÇİNDEKİLER

- 6 **KAPAK**
Tütüne emperyalist kement
Uluslararası tekellerin yerli tütün ve sigara üretimine son darbe hazırlığı... Hükümet ve sermaye, Amerikan tekellerini destekliyor... Tekel'de özelleştirme oyunu, üreticiyi de tüketiciyi de vuruyor... Tek çıkar yol, emperyalizme ve sermayeye karşı birleşik mücadele.

- 26 **Eylem oyuna geldi**

HABERLER

- 12 **Ara seçim çare mi?**
Ara seçim hesapları tutulmaya başlandı... Hükümet hâlâ krizde ve hiçbir çözüm tutmuyor... Asıl kavga RP ve gölgede dursa da MHP arasında... Sosyal demokraside DSP'ileştirme operasyonunun sonucu, sandıktan alınacak... MHP'yle güçlendirilmiş DYP'yle yola devam... DEP'lilere seçimle gelen "fırsat".
- 14 **Eğitimde kitap vurgunu**
Kitap seçiminde rüşvet ve talan... Okul yönetimlerine ilginç "hediyeler"... Vurgunun faturasını halk ödüyor... Milli Eğitim'in kitapları devre dışı.
- 16 **Susuz, su projesi**
İstanbul Belediyesi ve İSKİ'nin Büyük İstranca Dereleri Su Projesi fiyasko... 1, 5 metrelik boru döşemek için 70 metrelik yol... Yol açmak için, günde bin ağaç kesiliyor... Proje sonunda 20 milyon ağaç kesilmiş olacak.
- 18 **Türk-İş muhalif sendikalara saldırıyor**
Harb-İş üyelerinin Türk-İş'i protesto etmelerinin karşılığı Harb-İş'in Türk-İş Disiplin Kurulu'na verilmesi oldu... "Disiplin kurulu taktiği, Türk-İş'i bölünmeye götürür"... Baskılara rağmen şubelerden ve platformlardan protestolar sürüyor.
- 20 **Laboratuvar okullar aldatmaca**
Türkiye'de 208 okul, müfredat laboratuvar okul kapsamında... Uygulama, devlet okullarının özelleştirilmesini amaçlıyor... Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'ne Dünya Bankası'ndan destek.
- 22 **Tepki, Çiller'in törenlerini zorluyor**
Yurdun değişik yörelerinde Çiller ve hükümete tepkiler... Çiller, İzmir'den sonra Eskişehir, Bilecik ve Bozüyük'te de halkın protestolarıyla karşılandı.

İŞÇİ SENDİKA

- 24 **MHP ve RP'den işçiye topyekün saldırı**
İşçilere saldıran MHP ve RP'lilerin listesi... MHP'li belediye başkanı, memurları Cizre'ye sürdü... Bel Beton Boru grevine polis saldırı... Belko'dan 217 işçi sürgün edildi.
- 26 **Eylem oyuna geldi**
Adana'da Çukobirlik yemekhane ihalesini alan YEMAS A.Ş., TİS'i tanımadı... 150 işçinin işten atılması gündeme gelince eylem başladı... İşveren, sendika ve taşeron anlaşta, eylem bitti.
- 28 **Anket yaptı 20 ay ceza aldı**
Dr. Mehmet Antmen 32 yaşında. Evli ve 2 çocuk babası. '93'ün Aralık ayında düzenlediği bir ankettten dolayı önce tutuklandı, sonra

görevinden alındı. 12 Mayıs'ta serbest bırakıldı. 12 Eylül günü yapılan duruşmasında Malatya DGM tarafından Yargıtay yolu açık olmak kaydıyla, 20 ay hapis ve 333 milyon lira para cezasına çarptırıldı. Şu anda serbest olarak çalışan Dr. Mehmet Antmen'le arkadaşımız Taylan Türkmen görüştü.

34 **Özelleştirmenin aynası:**

Aktaş Elektrik Tic. A.Ş.

Danıştay kararına rağmen Aktaş işbaşında... TEK raporlarından Aktaş yolsuzlukları... İşçi kıyımlarında Aktaş—Tes-İş ortaklığı... 20 yıllık işçi tazminatları güme gidiyor.

35 **İşçiler Türk-İş'in istifasını istedi**

Bayram Meral, hükümetin teklifini, halka karşı olan sorumluluklarından dolayı kabul ettiklerini söyledi... "Türk-İş küçük rakamların üzerinde durmaz, üyesi de durmaz"... Harb-İş Ankara Şubesi üyesi işçilerden Türk-İş'e protesto.

SPOR

38 **Sporda gizli profesyonel yönetim ağıları**

DÜNYA

42 **Haiti'nin "barışçıl" işgali**

"Barışçı çocuk" Clinton, işgalcilerin başı... Cuntacılarla ABD anlaştı... Medya, naklen işgal konusunda bu kez hüsrana uğradı.

44 **Uzlaşma sırası Cezayir'de**

FİS yöneticilerinden devlet başkanına mektup... Hükümetten geri adım... Silahlı gruplar diyalog sürecini tehdit ediyorlar.

46 **Kolombiya'da devlet terörü**

Caraballo'nun yakalanmasından sonra devrimcilere karşı saldırılar arttı... Kurtarılmış bölgeler askeri abluka altında.

47 **İsviçre'nin faşistleri açık oynuyor**

İsviçre hükümetinin imzaladığı antiırkçı yasa, faşistleri ayağa kaldırdı... Yasanın onayı ya da iptali için, halk oylamasına gidiyor... Devrimci ve antifaşist çevreler, yasanın onayı için propaganda yürütüyor.

42 **Haiti'nin "barışçıl" işgali**

KÜLTÜR SANAT

52 **Sanat panayırından tablolar**

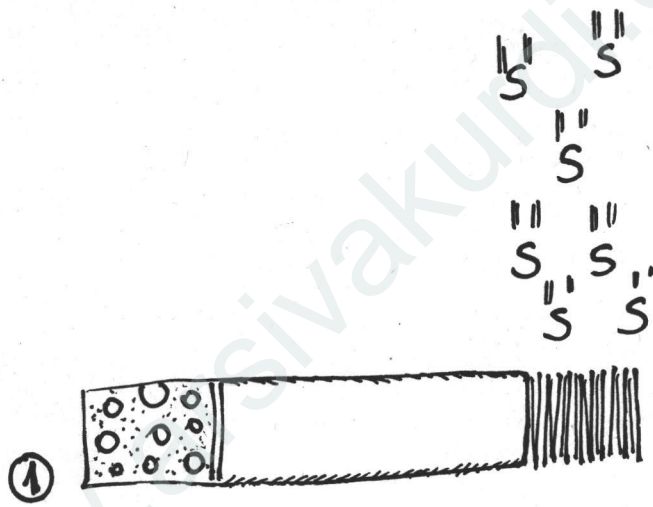
55 **Altın Koza'da politik oyunlar**

8. Altın Koza Festivali bu yıl mehter marşıyla açılıyor... ANAP'ın propaganda aracına dönüştürülen festival.

56 **Güney'in sırları ya da ağlamaklı saldırı**

56 **Güney'in sırları ya da ağlamaklı saldırı**

Serbest piyasa çocukları!

Adım Washington'dan Moskova'ya giderken, şöyle bir İstanbul'a uğruyor. Gelmişken ünlü mafya babaları, kara para zenginleri ile bir toplantı yaptıktan sonra, dönüştü, "kimliği belirsiz kişilerce" vuruluyor. Gazetelerde manşetten veriliyor haber: "Özal'ın prenslerinden Emlakbank genel müdürü, 5 milyon dolarlık rüşveti iade etmeyince, mafya tarafından vuruldu!"

Vurulan adam, son günlerde gazetelerde, bilinen encamı sergilenen, eski Emlakbank Genel Müdürü Engin Civan. Sözü edilen toplantıya katılan zevat ise; ünlü işadamı Selim Edes ve yine ünlü mafya babaları Alaaddin Çakıcı ve Dünder Kılıç. Ve tabii masanın karşı tarafında da "mağdur" Engin Civan var. Civan, büyük bir soğukkanlılıkla gazetecilere, bu toplantıyı ve 5 milyon doları, vereceği kredi karşılığı Selim Edes'ten aldığını söylüyor. Ama ne yazık ki krediyi çıkarmadan görevi terk etmiş. Selim Edes de anlaşıldığını göre 5 milyonun tahsilat işini uygun bir tahsilat kurumu olarak Kılıç ve damadı eski MHP'li Çakıcı'nın firmalarına havale etmiş.

Yazılanlar bunlar. Eğer bu, sıradan bir mafya ve tahsilat haberi olsaydı, **Gerçek**'in başyazısında asla yeri olmazdı. Ama olay iki bakımdan son derece önemli görünüyor: Birincisi, toplantının bileşimi; şu anda ülke ekonomisi ve egemen burjuvazinin yönetim ve ticaret tarzının adeta bir simgesi olarak, ikincisi ise, olayın kahramanı olan kişinin temsil ettiği "prensler" kategorisinin bir kurtarıcı olarak görülmeye devam etmesi nedeniyle.

Edes, dışarıya aktardığı iddia edilen trilyonları, yüz milyarlarca ifade edilen vergi borçları ve rüşvetle devlet bankalarından trilyonlar kaldırma yöntemleriyle günümüz burjuvazisinin biraz fazlaca "açık vermiş" simgesi olmayı hak edecek bir işadamı. Masada yanında oturan Çakıcı ve kayınpe-deri Kılıç ise; bu büyük vurgundan pay alarak işlerin, yasaya değilse de racona uygun yürütmesi için gereken kollama, koruma ve infaz işlerini yapanları simgeliyor. "Mağdur prens" Civan ise, bir kurtarıcı olarak öne çıkarılıp, başına getirildiği kurumu batırırken, sadece kendini kurtaran yeni yetme, Batı'da itibardan düşmüş; ama bizde hâlâ keramet sahibi görülen, ekonomik olmaktan çok, dönemin ideolojik simgesi, bir "Serbest Piyasa Çocuğu."(*)

'80'li yılların başında, ellerinde birer James Bond çanta, ceplerinde IMF'den alınmış "güvenilirlik" belgesi ve çifte pasaportla birer kurtarıcı olarak ABD ve Avrupa'dan ithal edilen bu serbest piyasa çocukları, kısa sürede zengin olup köşeyi

döndüler. Her biri arkasında sayısız yolsuzluk, usulsüzlük dosyası bıraktı; ama her biri Türkiye, Kıbrıs ya da Avrupa'nın kara para merkezlerinde banka, ya da ona benzer bir spekülasyon firmasının sahibi oldular. Engin Civan ise; bu, "Özal'ın prenslerinin" sonuncularındandı.

Bu ilk serbest piyasa çocuğu kuşağı, ilk bakışta, sanki KİT'lerin başından uzaklaştırılmış gibi görünse de, bugün bu kuruluşların başındaki Çillerci, ya da Demirelci serbest piyasa çocuklarının bu Özalcı prenslerden daha temiz olduğunu kimse söyleyemez. Gazeteleri izleyenler bilir ki; Merkez Bankası başkanı, hatta yine serbest piyasa çocuğu olmakla övünen başbakan başta olmak üzere, adı; yolsuzluklara, rüşvete, usulsüzlüğe, dolandırıcılığa, kara para operasyonlarına karışmamış kaç yüksek bürokrat, devlet görevlisi var? Üstelik bu, serbest piyasa çocukları kategorisi, günümüzde, sadece sermayeye dolaysız hizmet sunan "prensler"den ibaret değil. Solda da serbest piyasa savunuculuğu yapan, devrim ve sosyalizm adına ortaya çıkıp, sisteme omuz veren çevrelerde de mevzilenmiş, sistemin potansiyel bir dayanağı olarak işlev gören serbest piyasa çocuklarının sayısı hiç de az değil.

Bakmayın siz büyük sermaye basınının, sureti haktan görünerek, "temizleyin bunları!" diye feryat etmesine. Kendileri de aynı tezgahların içinde ve sermayenin hizmetkarlarının elleri öylesine kirli ki; "temizlik yapmak için" ellerini sürdürdükleri her yer daha çok kirlenmekte. Çünkü vurgun ve talan, sistemin sadece tarihine ait bir geçmiş değil, günümüzde de kapitalist birikimin başlıca kaynaklarından birisi olmaya devam ediyor. Bunun içindir ki; toplu-

mu kurtarmak için, öne çıkarılan kurtarıcılar, sadece kendilerini kurtarıp sırta kadem basarken; mafya, sadece yeraltının yasadışı ilişkilerinin düzenleyicisi değil, "yerüstündeki" serbest piyasanın da "gizli eli" olarak "adalet dağıtmanın" vazgeçilmez aleti olarak rol oynamaya devam ediyor.

Yolsuzluğa, rüşvete, vurguna, soyguna son vermek için serbest piyasa çocuklarının yönetimine son vermek gerekiyor. Onların yönetimine son vermek için de; onların ellerini elinde tutan sisteme, bu sömürü ve soygun sistemine son vermek gerekiyor. Yoksa, "bunları temizleyin!" çığılığı, alçakça bir kandırma değilse; kubbede kalan hoş bir seda oluyor.□

(*) "Serbest piyasa çocuğu" kavramı değişik çevrelerde "o... çocuğu" anlamında kullanılmaktadır. Ama biz, elbette bu anlamıyla değil, serbest piyasa savunuculuğu yapan bir kategoriye nitelemek anlamında kullandık.

Bakmayın siz büyük sermaye basınının, sureti haktan görünerek, "temizleyin bunları!" diye feryat etmesine. Sermayenin hizmetkarlarının elleri öylesine kirli ki; "temizlik yapmak için" ellerini sürdürdükleri her yer daha çok kirleniyor.

Tütüne emperyalist kement

Uluslararası tekellerin yerli tütün ve sigara üretimine son darbe hazırlığı... Hükümet ve sermaye, Amerikan tekellerini destekliyor... Tekel'de özelleştirme oyunu, üreticiyi de tüketiciyi de vuruyor... Tek çıkar yol, emperyalizme ve sermayeye karşı birleşik mücadele.

Uluslararası sigara tekelleri, Türkiye tütün ve sigara üretimine son darbeyi vuracak mevziye de girdi. Artık sadece üretim değil, dağıtım ve fiyat belirlemesini de yabancı sigara tekelleri yapacak. Bundan sonra olabilecekleri bilmek için, hiç de kahin olmaya gerek yok. Marlboro, Camel, Parlament vb. gibi sigaraların pazar payı hızla artarken, yerli sigara üretimi içerden provoke edilerek, yerli sigara içilmez hale getirilecek, giderek bütün pazarın "kaliteli", "içimi kolay", alışkanlığı etkileyici ve sınırsız bir reklam imkanına sahip yabancı sigara tekellerinin eline geçecek. Türkiye'de ise bir miktar Virginia tütünü ekimi teşvik edilirken, yerli tütün üretimi sadece Virginia tütününü ıslah etmek için, harman ögesi olarak üretilen bir düzeye çekilecek. Girilen sürecin mantıksal sonucu bu. Elbette tütün üreticileri, işçiler ve antiemperyalist güçler bu gelişmeleri sadece sigara içenlerin bir zevk sorunu gibi algılayıp seyredelerse bu süreç, kaçınılmaz olarak yerli tütün üretiminin ve sigara sanayiinin sonu olacak.

Uluslararası sigara tekellerinin pazar paylarını artırmak için tekelciliğin gerektirdiği her yola başvuracağı anlaşılıyor. Daha fiyat tespit hakkını kullandığı ilk gün bakkal ve bayi paylarını yüzde 12'den yüzde 4'e düşürerek başlaması, onbinlerce bayi ile çatışmayı göze almış olması, bir gösterge sayılmalı. Sonuçta bayilerin isteği kabul edilmek zorunda kalınsa bile, bu tutum, tekellerin güç ve kararlılık gösterisi olarak değerlendirilmeyi hak eder görünüyor.

Marlboro'nun reklam spotu olan "Özgürlük ve Maceranın Tadını" sözcüğü uluslararası sigara tekellerinin niyetlerini ironik olarak en iyi ifade eden slogan olsa gerek. Kısaca "özgürlük" sigara tiryakilerinin değil, Philip Morris gibi uluslararası tekellerin dünyadaki tütün pazarlarını ele geçirme "özgürlüğü"nü ifade ederken, "macerası"; Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde

"yerli burjuvazi"yle yapılan ortaklıklarla yaşanan tatlı ortaklıkların serüvenini ifade ediyor olmalı.

YERLİ TEKEL'E HAYIR, ULUSLARARASI TEKEL'LERE EVET

Uluslararası tekellerin tütüne ilgi- si yeni değil. Tersine, 1880'lerde de Osmanlı'nın sömürgeleştirilmesinin son noktası, Tütün Rejisi'nin Dünyu Umumiye'nin nezaretine alınmasıydı. Ancak 1. Dünya Savaşı'yla uluslara- rası kapitalizmin tütün üstündeki tekeline son verildi ve Kurtuluş Savaşı sonrasında da Tekel kurularak tütün ve sigara, ulusal Tekel'e bağlı olarak yürütüldü. Ve ancak, dünya konjonk- türünün uluslararası tekellere, geri ül- kelerdeki gıda sektörüne kadar varan denetim imkanının sunduğu 1970'li yıllardan itibaren tütün ve sigara paz- arına müdahaleler açıkça görülür hale geldi. 1960'lı yılların sonu, Tür- kiye'de antiemperyalist mücadelenin yükseldiği yıllardı. Başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere, her tür- den emperyalist çıkar ilişkilerine karşı verilen mücadele için tütün üre- tisinin mücadelesi, son derece önemli bir yer tutuyordu. Tütün ala- nına girmenin bir yolu olarak, üretici- ye getirilen kotalar ve üretim ambar- goları, bir türlü emperyalistlerin isteği doğrultusunda olmuyordu.

Ancak, Türkiye insanının yaban- cı sigaraya alıştırılmasında, kaçakçılı- ğın oynadığı rolün yanı sıra, reklam sektörünün oynadığı rol de küçümse- nemez. Çoğunlukla "Birinci" ya da en kabadayısından "Maltepe" ya da "Samsun" içilmesi öngörülen yoksul semtleri, geçekondu kahveleri, bura- larda yaşayan insanlar kendilerine yapay bir statü vaat eden, yabancı si- garaların cirit attığı semtler haline getirildi. Belli bir dönem, yabancı siga- ra fiyatlarının -ki en belirgin olarak büyük kentlere yayılan kaçakçı tez- gahlarında görülebiliyordu bu- ucuz tutulmasının da bunda önemli bir payı oldu. Bugün özelleştirilmenin ge- rekçesi olarak öne çıkarılan "tekellere hayır" sloganıyla Tekel idaresi de he- deflerin başına konmuştu. Çok fazla bir direnişle karşılaşmadan da bu hassas pazar, uluslararası tekellerin denetimine girdi.

Çünkü; daha önceki yıllarda top- rak işlenmiş, uluslararası tekellerin boy vereceği bir zemin hazırlandı.

Marlboro ve benzeri yabancı sigara- lar 1960'lı yılların ortalarından itiba- ren tanınmaya başlandı. O yıllarda, yabancı tütünün hemen tamamı ka- çakçılık yoluyla ülkeye giriyor, kalan kısmını ise, yabancı ülkelerde ça- lışan işçilerin ve turistik amaçlarla ge- lenlerin getirdikleri oluşturuyordu. Bu dönemlerde kartonla gelen Marl- boro, HB, Camel vb. sigaralar "hatırı sayılır Alamancı hediyeleri " olarak değer kazanıyordu. Ama en önemlisi de büyük sermayenin bir kesimi ola- rak kaçakçılık, yabancı sigara içimini çok çeşitli yollarla teşvik ediyor; bu ve benzeri yollarla yapay bir yabancı sigara hayranlığı yaratılıyordu. 1970'lerin sonunda yerli sigara üre- timinin tıkanması, pazarda yabancı si- gara payının hızla yükselmesine vesile olurken, büyük sermayenin iştahını kabartacak bir düzeye ulaştı. Sonuçta, '80'lerin başında, kaçakçılık yoluyla yabancı sigara açıkça boy gösteren bir pazar büyüklüğüne ula- tı ve geriye sadece yasal düzenlemeler kaldı. Dönemin ideolojik tutumu, bu düzenlemelere engel çıkarmayacak biçimdeydi ve hukuksal çerçeve büyük bir hevesle ve "ka- çakçılara giden para, hazineye aktarıldı" biçimindeki böbürlen- melerle yapıldı.

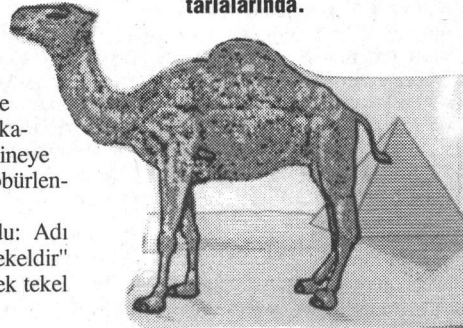
Aslında yapılan şeydu: Adı Tekel olan bir kurum "tekeldir" diye yıkılıp, ve fakat gerçek tekel

olan uluslararası dev tütün ve sigara tekelle- ri "serbest piyasa" adına korunarak, yerli pazara sokuldu.

Tekel'in küçültül- mesi çerçevesin- de satılan Cibali Sigara Fabrikası.

1980'lerden bugüne, yabancı şir- ketlerin Türkiye'de sigara üretimi, dağıtım, satışı, fiyatlandırılması, üs- tündeki tüm engellerin aşama aşama kaldırılması ve yerli tütününün ya- bancı sigara karşısındaki rekabet gü- cünün yok edilerek, 30 milyona varan tiryakiye sahip Türkiye tütün pazarının yabancı tütün tröstlerine "hediye edilmesi"nin, Özal dönemin- den başlayarak iki yolla gerçekleştirildiği gözleniyor: Birincisi, Kamu İktisadi Kuruluşu (KİT) olan Tekel'in küçültülerek elindeki kârlı yan sana- yi kuruluşlarının özelleştirilmesi; ikincisi, yabancı tütün ve sigaranın, Türkiye pazarını ele geçirmesine ola- nak sağlayan tüm yasal düzenlemele- rin, devlet eliyle gerçekleştirilmesi.

Dünyanın büyük tütün tekellerinden R.J. Reynolds'un devesi. Akhisar'ın tütün tarlalarında.

Tek Gıda-İş Sendikası'nın basın açıklamasından "Tekel küçülüyor"

1980 sonrasında yönelinen ekonomik modelin bir parçası olarak, ekonomik gündemin içine sokulan özelleştirme olgusu, yıllardan beri sermaye kesimi, devlet ve çalışanlar üçgeninin en temel uyumsuzluk noktasını oluşturmuş ve oluşturmaya da devam etmektedir.

Yalnız unutulmaması gereken bir şey var. Sermaye, sınıfsal çıkarlarını korumakta ne denli kararlı ise, biz de sınıfsal çıkarlarımızı korumakta o denli kararlıyız. Ekmek kapımız olan KİT'leri bir avuç insana yem yapmamakta ısrarlıyız.

İddia ediyoruz ve yineliyoruz; "özelleştirme kavgası, ideolojik bir kavga. İdeolojik bir saldırdır." Bu saldırının çok çeşitli modellerini geliştiriyorlar. Sonuçta, yapılabilen birkaç özelleştirmeden dahi toplumun elde ettiği en küçük ekonomik ve sosyal fayda yok.

1986 yılında bir gecede başka bir kanun metninin bir kenarına sıkıştırılarak çıkarılan Tütün Tekeli Kanunu değişikliğine o tarihlerde şiddetle karşı çıktık. Buna karşı çıkış gerekçelerimiz hem tütün tarımımızın, hem de tütün sanayimizin giderek yok olacağı, yabancı sigara devlerine ülke pazarının teslim olacağı idi. O tarihten bu yana 10 yıllık bir süre geçti. Bu on yıllık süre içinde, önce '86 yılında sigara üretimi yabancılara açıldı. '91 yılında yıllık 2000 ton fiili üretim yapma koşuluyla yabancı veya yerli özel şirketlere sigara üretimi, pazarlaması ve ithalatı serbest bırakıldı. Son kez '93 yılında çıkarılan bir kararname ile de, kurulu kapasitesi tek vardiya da 2000 ton/yıl olan firmaya serbestçe satış ve fiyatlandırma yetkisi tanınmasının yanı sıra, marka bazında fiili üretimleri 2000 ton/yıla ulaşan firmalara da söz konusu markanın ithalatı, yurtiçi satışı ve fiyatlandırma serbestisi tanındı.

Mevzuatta aşama aşama Tekel dışı firmalara tanınan bu serbestlik, bir yandan da yerli tütüncülüğümüzü yavaş yavaş kemirmeye devam etti.

Türkiye'de net bir şekilde gözlenen gerçek şu ki; artık tüketicinin içim zevki, yerli tütünle imal edilen sigaralardan Amerikan Blend sigara tipine doğru kayma göstermiştir.

Çok tutulan Tekel 2000 sigarasının yaklaşık yüzde 90'ı yabancı menşeli tütünlerden oluşmaktadır. Tüketicinin eğilimi şu anda yüzde 40 civarında bu tip sigaraya olduğuna göre, yurtiçinde imaline ve şimdi fiyatlandırma serbestisine sahip olan firmaların üretim ve ithalatlari da göz önünde tutulursa, çok yakında Türkiye'de yerli tütün ekimi ancak blended sigaraların harmanlarına katılan oranda üretilebilecek. Yüzbinlerce tütün ekicisi açılacaktır. Sigara sanayii ve pazarı ise, tümüyle yabancı sigaraların denetimi altına girecektir.

Tekel'in fiyatlama yetkisi bulunmadığı ürünler karşısında ve de kendi eliyle tüketicisinin eğilimini yabancı menşeli tütüne hazırlamışken, dev sigara tröstleriyle nasıl rekabet edebileceği, sorulacak soruların başında gelmelidir. Aslında, cevap son derece basittir. Rekabet edemeyecektir. Bugün dünyanın, teknolojisi en ileri ülkelerinden biri olan Japonya dahi Philip Morris'in başını çektiği şirketlerle rekabet edememiş, sadece '87-91 yılları arasındaki dönemde pazar payını yüzde 16'ya varan oranda kaybetmiştir. '89'dan bu yana kendi sigara üretimi yüzde 10.4 artarken, ithalatı yüzde 26.9 artış göstermiştir.

Türkiye '80'li yıllar boyunca kademe kademe izlenen politikalarla, sigara ve tütün pazarını yabancı sigara tröstlerine hediye etmiştir. Küçültme mantığı içerisinde atılan her yeni adım da, sistemli bir şekilde yürütülen 'Tekel'i yok etme planının yeni bir kilometre taşını oluşturmaktadır.

Seneler önce bira sektöründen sistemli bir şekilde çekilip, yüzde 30'ların üzerindeki pazar payını bugün yüzde 4'lere düşüren Tekel, şimdi sigara piyasasından çekilmeye hazırlanmaktadır. Bunu bağlayacak son adım Tekel Ambalaj Fabrikası'nın ne olduğu belirsiz bir yabancı firmaya yüzde 60'ını devretmek suretiyle kiralanmasıdır.

Sigara sektöründeki son on yılın gelişmesini genel bir bakış açısıyla ele aldığımızda, Tekel Ambalaj Fabrikası ile ilgili olarak birdenbire ortaya çıkan son gelişmenin mantıksal gerekçesini bulmak, aslında hiç de zor değildir. Tekel'i cendere içine almış olan zincirin bir halkası daha yerine oturtulmak isteniyor.

Söz konusu fabrika, Tekel için; poşet, pul ve sinyet ithal pul ve bandroller, çeşitli kutular, metal kapak, defter sigara kağıdı, tüm matbu evrakının üretimini yapmaktadır.

Yani bugün herhangi bir mamul Tekel ürününün vitrinlerde boy gösteren son şekli için ambalaj fabrikasının üretimine ihtiyaç duyulmaktadır.

Esasen fabrika kâr amaçlı çalışmamakta, Tekel'in bünyesi içindeki ünitelerine mamullerini yalnızca mal oluş değerleri üzerinde devretmektedir. Dolayısıyla, Tekel'in aynı kalitede ve ihtiyacı olan malı dışarıdan karşılaması halinde milyarlarca liralık bir kaybı ortaya çıkacaktır.

Merkezinin İsviçre'de olduğunu öğrendiğimiz RIG RENTSCH Endüstri Holding A.Ş. firması nedir? Sahipleri kimlerdir? Uluslararası sigara tröstleriyle herhangi bir organik bağı bulunmakta mıdır?

Neden bu firma seçilmiştir? Neden sadece bir firma ve olağan ihale koşullarına tabi tutulmadan bu firma tercih edilmiştir?

Tekel'in ürünlerini piyasaya sunmada, olmazsa olmaz koşulunu taşıyan bir ürünü imal eden fabrikasının yönetmelik haklarını bir yabancı ortağa devretmesinin ne gibi çıkarı olabilir? Bir anlamda Tekel, tüm üretiminin denetimini kendi eliyle bir yabancı firmaya teslim etmiş olmakta değil midir?

1993 yılında Tekel dışı filtreli sigaralardan 12.425.291 Kg. satış yapılmış, bunun yüzde 74.7'si Philip Morris Şirketi'nin Marlboro'su ve yan ürünlerine ait. İşte, Tekel. Hem de en alâsı. Ama bu devlet değil, özel sektörün tekeli. Öyleyse, kimse kimseyi serbest rekabet, piyasa düzeni, tekelleşmenin kalkacağı masallarıyla uyutmaya kalkmasın. Böyle bir olay fiilen yok. Fiilen gerçek olan tek şey var. Ülke kaynakları ulusal sanayii yabancı sömürgecilere açıkça peşkeş çekiliyor. Yıllar önce kanla elde ettiğimiz bağımsızlığımız, şimdi ekonomik tedbirler adı altında yabancılara teslim ediliyor.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana ulusal sanayii ayakta tutmuş öncü kuruluşlardan biri olan Tekel'e olan vefa borcumuz bir yana, bu ülkeye ve ideallerine olan inancımız ve bağlılığımız, bizi, bu sorunların sonuna kadar takipçisi olmaya itmektedir. □

ÖZELLEŞTİRME VE YASAL DÜZENLEMELER

'70'li yılların kapitalist bunalımı, ideolojik önderliğini ABD'nin üstlendiği, ilk kez İngiltere'de uygula-

maya konan ve krizin sorumluluğunu işçi ve emekçilerin üzerine yükleyen bir dizi saldırının başlangıcı oldu. Enflasyondan işsizliğe, üretimdeki daraldan kamu hizmetlerinin tı-

kanmasına kadar tüm sorunlar, ekonomi içindeki kamu kuruluşlarının ağırlığına bağlanarak, "özelleştirme" bütün dertlerin çözümü olarak sunuldu. Doğal olarak burjuva ve emper-

Yanlış politikalar yüzünden Doğu ve Güneydoğu'da ekim alanları ve üretim artıyor. Oysa bu tütünün kullanım ve ihraç edilme şansı yok.

lik sigara sanayi ile ilgili hükümleri kapsıyor ve yapılan değişikliklerle Türk sigara sanayiine özel ve

yabancı sermayenin girmemesine olanak sağlanıyordu. Ayrıca bu firmaların ihtiyaçları olan tütünleri yurtiçinden elde edebilecekleri gibi, yurtdışından da ithal edebilmeleri mümkün oluyordu. Borsa sistemine geçişle birlikte, piyasaların resmi açılış tarihleri olmaksızın da ekiciler tütünlerini denk haline getirdikten sonra, istedikleri tarih ve zamanda satma serbestisine sahip oluyorlardı. Ayrıca yurtiçinde yerli ve yabancı tütünle harmanlanmış (blended) sigara imal edilmesi halinde bu sigaralarda kullanılan yabancı tütün miktarına göre söz konusu sigaraların satış fiyatı üzerinden bir fon alınması ve bu fonun Toplu Konut Fonu'na aktarılacak miktarı dışında kalan miktarının da tütün ekiminin iyileştirilmesi, geliştirilmesi ile tütün ekicilerinin desteklenmesi ve eğitilmesi amacıyla düzenlenecek projelerde kullanılması da karar altına alınmış oluyordu.

Bu kararname, devletin tütün üzerindeki tekelinin kalkması anlamına geldiği gibi, sözü geçen fon alınması uygulaması ise, yine bu amaca yönelik olarak zaman içinde kaldırılacaktır.

1988 yılında çıkartılan bir başka kararname ile bu kez Virginia ve Burley tipi tütün ithalatı yasağı kaldırıldı. Bugün Türkiye tütün pazarında var olan ve hemen hemen yüzde doksana yakın kısmı Virginia tipi tütünle üretilen harmanlanmış (blended) sigaralar şunlar: Marlboro, Camel, Winston, Monte Carlo, Tekel 2000, Kansas ve Best. Böylece bu kararnamenin ve Virginia tipi tütün ithalatının serbest bırakılmasının ardındanki neden, bugün daha anlaşılır bir hale geldi. Öte yandan bu tip tütünün bizzat devletin kurumu Tekel tarafından ithal edilip satılması ve daha sonra yabancı ortaklıklar kurulması yoluyla Türkiye'deki tüketicinin içim zevki değiştirilmiş, çoğunluğu Virginia tipi tütünle üretilmiş sigaralara talebin artmasına bilinçli olarak neden olundu. Bu, aynı zamanda Türk tütününe olan talebin azaltularak, Türk tütününün giderek yok

yalist tükellerin bu "yeni" kuramları yerli burjuvazi tarafından en kısa sürede Türkiye'ye ithal edildi. 24 Ocak Kararları olarak, bilinen düzenlemeler, bu uluslararası "yeni" kuramların yerli versiyonu olarak Turgut Özal Hükümeti eliyle gündemimize girdi. Tekel'in özelleştirilerek tütün pazarının yabancılara devlet eliyle devri de bu kapsam çerçevesinde gerçekleşti.

Devletin Türkiye'ye yabancı tütün tekellerinin girmesine olanak sağlayan yasal düzenlemelerinden ilki, 1984 yılında çıkarılan bir kararnameyle oldu. Kararname, kaçakçılığı engellemek ve yasadışı oluşan rantı devlet gelirleri içine almak amacıyla ve satış ve dağıtımını yalnızca tek el tarafından yapılmak kaydıyla, yabancı sigara ithaline olanak sağladı. Böylece 122 yıl aradan sonra sigara ithali yeniden başlamış oldu. Yasa, her ne kadar kaçakçılığı engellemek, yasadışı rantı devlet gelirleri içine almak gibi masum amaçlar içeriyorsa da asıl gerçek, o yıllardaki kaçak sigaranın pazar payının yüzde

YILLAR	BAŞFIYATTAKİ ARTIŞ ORANI
1984	%42
1985	%44
1987	%101 (genel seçim var)
1988	%78
1990	%36
1991	%101 (genel seçim var)
1992	%33

1 gibi çok düşük bir düzeyde olması-na karşın bugün ithal edilen yabancı sigara pazar payının yüzde 40'lara varmasıydı.

Aradan iki yıl geçtikten sonra, tütün tekeli kaldırılmaya yönelik köklü bir karar alındı. "Geceyarısı Kararnamesi" diye bilinen bu kararname, 1986 yılında bir gecede başka bir kanun metninin "bir kenarına sıkıştırılarak" çıkarıldı. Tütün Tekeli Kanunu değişikliğiyle tütün tekeli kaldırılarak, yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Tekel'le ortaklığı suretiyle yurtiçinde sigara üretme ve yurtiçinde satış, yaprak tütün ithalatı ve borsa sistemine geçiş de serbest bırakıldı. 1177 Sayılı "Tütün ve Tütün Tekeli Kanunu'nun özellikle 38. maddesi daha çok, Amerikan tipi tütün yetiştiriciliğini artırmaya yöne-

5 Nisan Kararları'yla birlikte 250 bin ton tütün yakıldı. edilmesine ve Türkiye'nin tütün ihraç eder konumdan ithal eder konuma düşürülmesine yol açan sistemli uygulamanın da önemli bir halkasını oluşturmaktadır.

1991'de çıkarılan bir karamameyle bu kez yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilerin Tekel'le ortaklık kurma mecburiyetleri de ortadan kaldırılarak yurtiçinde üretilen sigaraların marka bazında fiili üretiminin yılda 2000 tona ulaşması halinde söz konusu markaların ithalatı; fiyatlandırılması, dağıtılması ve satışı serbest bırakılmıştır. Türkiye'nin Amerikan Blend tipi sigara iç tüketiminin 30 bin ton olduğu düşünüldüğünde 2 bin ton sınırının çok düşük bir düzey ve sembolik bir rakam olduğu anlaşılır. Öte yandan dağıtım, satış, fiyatlandırma yetkisi gibi hakları özel firmalara tanımak, devletin bu alandaki denetiminin kaldırıldığı anlamına gelmektedir.

Nihayet 1992'de de yabancı tütünle yurtiçinde harmanlanmış (blend) ve imal edilmiş sigaraların satış fiyatı üzerinden fon alınması uygulaması da kaldırılmıştır.

KOTA UYGULAMALARI KİMİN İÇİN?

Türkiye'de, bütün bu tütüncülük ve sigara sanayii aleyhine gelişmelere karşın, son yıllarda, yerli tütün (Şark

tipi) üretiminde bir artış gözlenmektedir.

Tekel'in verilerine göre 1991'de 240 milyon 880 bin Kg. olan toplam tütün üretimi 1992 yılında 332 milyon 136 bin Kg.'a yükselmiştir. 1950'de 128 bin hektar olan ekim alanı, yüzde 47.5'lik bir artışla 1960'ta 189 bin hektara çıkmış; son otuz yılda ise yüzde 63,5 artışla 309 bin hektara ulaşmıştır. Ekim alanlarındaki büyüme, sadece son on yılda yüzde 29.3 oranında olmuştur. Ekim alanlarının ve dolayısıyla üretimin artmasına rağmen, bugün, Tekel'in stoklarında 600 bin ton tütün bulunması, uygulanan politikaların tutarsızlığını gösteriyor.

Türk tütününün en büyük alıcısı olan ABD, ithal tütün alımını yüzde 25 oranında kısmıştır. Kasım 1993'te devlet, ihtiyaç fazlası tütün üretiminin yol açtığı kaynak israfının önlenmesi ve doğrudan üreticiye destek sağlanması vb. gerekçeler ileri sürerek Bakanlıklararası Tütün Kurulu aracılığıyla yıllık tütün üretimini 180 bin tonla sınırlandırmak istedi. 3 Aralık 1993'te *Resmî Gazete*'de yayınlanarak yürürlüğe giren yasa, 27 Mart

tütün ekimini istedikleri gibi yaptılar. Bu arada çeşitli bölgelerde tütün ekimi başladı. Ancak seçim dönemi sona erip ortalık durulunca verilen sözler unutuldu, yalnızca kotanın sınırının 180 bin tondan 220 bin tona çekildiği duyuruldu. Kasım 1993'te yayımlanan ilk genelge üzerine, ekim yapan birçok üretici zor durumda kaldı. Ayrıca ekim alanları sınırlandırılırken tütünün yerine üretilebilecek alternatif ürünler sunulmadığı ve desteklenmediği için küçük işletmelerin hakim olduğu tütün üreticisi aileler yoksulluğa terk edilmiş oldu. Hemen hemen 5 milyona yakın üreticinin bulunduğu Türkiye'de, tütünün nasıl politik bir malzeme olarak kullanıldığına bir başka göstergesi de seçim dönemlerinde diğer dönemlere oranla devletin ödediği başfiyattır. Örneğin 1984'te başfiyattaki artış oranı bir önceki yıla göre yüzde 42, '85'te yüzde 44 iken '87 seçim döneminde yüzde 101 olmuş, yine 1988'de yüzde 78 ve 1990'da yüzde 36 iken '91 seçimlerinde yine yüzde 101 olarak belirlenmiştir.

Tüm bu rakamlar devletin yerli tütününü geliştirme yönünde ciddi ve gerçekçi bir politika üretmek yerine, belirlenen yüksek başfiyatın seçim malzemesi olarak kullanıldığına somut belirtileri olması gerçeği bir yana, üreticiye ödenmesi gereken ücretlerin de 3-4 ay geç ödenerek üreticinin ikinci kez mağdur edilmesi söz konusudur.

Hükümetlerin yabancı sigara tükellerinin istekleri doğrultusunda uyguladığı tütün ekimi ve sigara üretimine yönelik politikaların bugün tam bir kaos ortamı yarattığı gözlenmektedir.

Virginia tipi tütün tekel ve tüccar alımı (Üretim merkezleri itibariyle)

Üretim Merkezleri	Tekel Alımı	Tüccar Alımı	Toplam Alım
Bucak	2.786.730	-	2.786.730
Bucak (Deneme)	100.901	-	100.901
Düzce	-	490.021	490.021
Manyas	-	19.543	19.543

yerel seçimlerinin gündeme gelmesiyle bir anda önemini yitirdi. Dönemin Devlet Bakanı Nafiz Kurt, Ege Bölgesi'nde üreticilerin baskısı sonucu "kota mota yok" türünden bir açıklamada bulundu. Bakanın açıklaması üzerine üreticiler de doğal olarak

Adıyaman'da büyük bir gösteriye dönüşen "kota" sorunu yanı sıra ihracat ve sigara üretimindeki tıkanma; tütün üreticilerinden bu sektörde çalışan işçilere, tiryakilere kadar geniş emekçi kesimleri ilgilendiren gelişmelere neden olacak özelliklere sahiptir.

TEKEL'İN KÜÇÜLTÜLMESİ

Özelleştirme politikalarına uygun olarak, Türkiye'nin en büyük KİT'lerinden biri olan Tekel'in küçültülmesi, Cibali Sigara Fabrikası, Bomonti Likör Fabrikası ve Ankara Bira Fabrikası'nın satışıyla uygulamaya kondu. Tekel Ambalaj Fabrikası'nın satışı, bunun en son örneği olarak gündeme geldi. Ancak devletin "KİT"ler zarar ediyor, ekonominin sırtında kambur oluyor" söylemlerinin aksine, ambalaj fabrikası tüm kamu kuruluşları içinde en iyi durumda olanlardan birisiydi. Yüzde 60'ı, normal ihale koşullarına bile uyulmadan daha önce adı duyulmamış ve merkezi İsviçre'de olan RIG RENTSCH isimli bir şirkete satılan fabrika; Tekel'in ve yan kuruluşlarının ihtiyacı olan 20 içki, 8 sigara fabrikası, 22 yaprak tütün merkezi, 9 tuz işletmesi, 76 başmüdürlük ve 2 kibrit fabrikasında kullanılan mamül ve yarı mamüllerin imalini ve sevkini yürütüyordu.

Böyle bir kuruluşun satışı, ambalaj fabrikası işçilerinin de tepkilerine yol açtı. İşçiler yayınladıkları bildiriye, "Piyasada özel sektörün de ürettiği sigaranın, pulunun fabrikamızca basılması gerekmektedir. Fabrikamız satıldığında devletin denetimi, müskirattan alınan vergilerin denetimi ortadan kaybolmaktadır. Kârda olan bir şirketin satılması, yangından mal kaçırırca-sına özelleştirilmesi anlaşılır gibi değildir." derken, Tekel'in küçültülmesi ve genelde özelleştirme politikalarının amaçları hakkında da vurgu yapıyorlar.

Tekel bir yandan kendi kârlı işletmelerini satarken, bir yandan da özel sektörün zarar eden işletmelerini satın alıyor. Örneğin, İzmir Al-sancak'ta Herman firmasının binasının alımından sonra Karagözoğulları Tütün İşletmesi'nin satın alınması kararı, hükümetin amaçlarını ortaya koyuyor: Bir taşla iki kuş vuruluyor. Hem batan özel firmalar kurtarılıyor, hem de Tekel'in zararını büyütülerek "özelleştirme zorunludur, başka yolu yok" oyununa malzeme sağlanmış oluyor. Oysa; bu olaydan birkaç hafta önce Devlet Bakanı Nafiz Kurt, Balatçık'taki depoları hizmete açmış, hatta "burada Tekel köyü yaratacağız, İzmir'deki tesislerimizi de

Yabancı tütün tekelleri 527 bin aileyi tehdit ediyor.

burada toplayacağız" demişken aniden şehrin göbeğinde bulunan Karagözoğulları deposunun alınmasının anlamı, özel sektörle yapılan gizli pazarlıklardan ya da özelleştirme hesaplarından başka ne olabilir?

HER ŞEY ULUSLARARASI TEKELLER İÇİN

Devletin son on yıldır uyguladığı tütün politikaları yüzünden tüketiciye Virginia tipi tütün yönünde yaratılan talep; R. J. Reynolds, Philip Morris gibi dünyanın büyük tütün tröstlerinin, Türkiye pazarında yüzde 40'lara varan oranda yer almalarına fırsat verirken, sözde yeni pazarlar bulacağı, nitelikli insan gücünü yetiştireceği, yeni teknolojiler devreye sokacağı söylenerek ülkeye çağrılan bu şirketler, her yıl yüzde 3 oranında artış gösteren ve toplam sayısı 30 milyon tüketiciye ulaşan Türkiye pazarını, hedef pazar, yani *ele geçirilmesi gereken pazar* olarak görüyor ve bu alandaki engelleri yine devlet yardımıyla aşıyorlar.

Öte yandan, tütünün politik bir malzeme ve tütün üreticisinin yalnızca oy potansiyeli olarak değerlendirilmesi sonucu kaosa sürüklenen tütün ve sigara üretimi, açmazlar içinde. ABD'ye yapılan ihracatın düşmesi ve iç pazarın yabancı sigara tekellerine kaptırılması sonucu, tütün ekimi üreticilerin büyük başkaldırılarına neden olabilecek kadar aşağı çekilirken; yerli tütün üretimi uluslararası tekellerin insafına terk edilmiştir.

Bugün Türkiye tütün pazarı, 85 bin ton tütüne ihtiyaç duymaktadır. Bunun 30 bin tonu, yaklaşık yüzde 40'ı, Virginia tipi tütünle üretilen sigaralardır.

Ancak Virginia tipi tütün, taban arazide ve sulak arazide yetiştirile-

bilmekte, ayrıca Türk tütününden farklı olarak kurutulması için özel tesisler gerekmektedir. Bu özellikleriyle bu tip arazilerde başka -örneğin pamuk- ürünler üretilmesi; daha uygunken Türk tipi tütünün üretildiği alanlarda, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde, başka bir tarımsal üründen verim elde edilmesi çok mümkün gözükmemektedir.

Oysa bugün Virginia tipi tütün, yalnızca Bucak, Düzcce ve Man-yas'ta toplam 3 bin ton kadar üretilmektedir. Bu oran, ihtiyacın yüzde 10'unu karşılamakta, dolayısıyla kalan miktar ithal edilmektedir.

5 Nisan'da alınan kararlarla birlikte depolarda bulunan 600 bin ton tütünün 250 bin tonu yakılmış, kalanı da yakılmaya devam etmekteyken Tekel, her yıl 130 milyon dolarlık ithalat yapmaktadır.

Sonuç olarak, 2000 yılına kadar Türkiye tütün pazarının yüzde 60'ını ele geçirmeyi hedefleyen tütün tröstlerinin yanında, Tekel'in virginia tipi tütüne yönelmesi, 527 bin tütün üreticisi aileden birçoğunun aç kalması anlamına geliyor.

Bütün veriler tütün ve sigara sorununun, geniş tütün üreticisi köylülükle, bu sanayide çalışan işçiler, dağıtımda rol alan bayiler ve tiryakilerin uluslararası tekellere, özelleştirmeye ve sermayeye karşı birliğin zorunluluğunu gösteriyor. Emperyalist politikaların Türkiye gibi ülkeleri köleleştirme sürecini kesintiye uğratıp, geri çevirmenin başka bir yolu da görünmüyor. □

Ara seçim çare mi?

Ara seçim hesapları tutulmaya başlandı... Hükümet hâlâ krizde ve hiçbir çözüm tutmuyor... Asıl kavga RP ve gölgede dursa da MHP arasında... Sosyal demokraside DSP'lileştirme operasyonunun sonucu, sandıktan alınacak... MHP'yle güçlendirilmiş DYP'yle yola devam... DEP'lilere seçimle gelen "fırsat".

Geri sayım başladı. Aralık başında ara seçim yapılacak. Olsun mu olmasın mı derken, seçim kapağı dayandı. Ara seçim, mevcut siyasi tabloyu çok fazla değiştirmeyecek olsa da; partiler, çeşitli partilerde parti içi muhalefet yürütenler, koalisyon hesapları yapanlar bir koz olarak kullanabilecekleri sonuçlar almak için ara seçime hazırlanmaya başladılar bile. Böylece bir süredir bir talep haline getirilen erken seçimin gündeme gelme olasılığı yüzdelik değer bakımından sıfır seviyesine biraz daha yaklaşmış olacak. Çünkü erken seçim, ekonomik krizin iri dalgalarının günlük manevralarla yumuşatılmaya çalışıldığı bir dönemde, iktidardaki ve muhalefetteki partileri popülist söyleme zorlayacağı, emekçi kitleler üzerinde ağır sonuçlar verecek kimi önlemlerin alınmasını kesintiye uğratacağı için burjuvazi tarafından pek tasvip edilmiyor. Seçim ekonomisi olarak tabir edilen böyle bir geçitten geçmeyi kimse göze alamıyor.

Diğer yandan, "şu tarihe kadar demokrasi paketi açılmazsa çekiliriz" diye durmadan blöf yapan ama bir türlü de çekilmeyen hükümet ortağı SHP için de ara seçim, hem koalisyon için hem parti içi sorunların ertelenerek yatıştırılması anlamına geldiğinden, önemli görünüyor. Gerçi Karayalçın, Çiller'e, kitleleri

DYP ve SHP'nin sorunlu beraberliği sürüyor. Çiller, Karayalçın'ın restini gördü, bol bol blöf yapıyor.

oyalamaya takatlerinin kalmadığını açık açık beyan etti ve parti tabanına karşı yapılan "vuruşarak çekilme" edebiyatının dozu bir süredir artırıldı ama bu parti, iktidarda olmaktan başka numarası kalmadığı için yardım vazgeçme niyetinde değil. Kaldı ki Tansu Çiller'in blöfü, SHP'ninkilerden daha etkili. Medyanın da yardımıyla MHP'li ya da ANAP'lı koalisyon seçenekleri sık sık SHP'nin karşısına çıkarılıyor. Bu, elbette sadece blöf değil. Sermayenin, politik çıkmazların aşılması için yöneldiği eğilimlerin de göstergesi. Koalisyon içindeki sorunlar ve SHP'deki kan kaybına rağmen, eğer bir hükümet değişikliği

ği gündeme gelecekse, bu, ara seçim sonuçlarıyla çok ilgili olmayacak. Çünkü süreç, çoktan beri olgunlaşıyor. Ara seçim bir faktör olarak tek başına hükümet krizine yol açma potansiyeli taşıyor. Bu kriz zaten var ve derinleşiyor. Yine de ara seçim, kuvvetle muhtemel ki, SHP'nin içine düştüğü bunalımın sayısal göstergesi olacak. Ve DYP, koalisyonu bozma gerekçesi olarak SHP'nin erikmiş olmasını gösterme olanağını da elde edecek.

YANITSIZ SORULAR ÇOK

SHP'nin ve DYP'nin 27 Mart yerel seçimlerinde de görüldüğü gibi, oy potansiyellerini büyük oranda kaybetmelerine karşın, iki "yükselen değer" in MHP ve RP'nin oy miktarlarında kaydeder bir artış göstermiş olmaları, ara seçimde paylaşılacak kozların değerini artırıyor. Kuşkusuz kozların paylaşıldığı platform, şu anda cezaevinde bulunan DEP'li milletvekillerinin seçim bölgesi olacak. Refah Partisi bu bölgede yürüttüğü propaganda faaliyetinin ürününü, yerel seçimlerde MHP'nin, bu parti hakkında yaptığı PKK'yla işbirliği iddiasına karşın fazlasıyla almış; DEP'in seçimleri boykot etmesi en fazla Refah'ın işine yarayıştı. Geçen seçim döneminde SHP vasıtasıyla meclise taşınan DEP'liler, ara seçimde de adaylıklarını koyup RP ile ittifak yapabileceklerini

açıkladılar ama, parti afişlerine Kürt renklerini iliştiiren RP'nin böyle bir ittifaka bu saattten sonra pek sıcak bakmayacağı tahmin edilebilir. RP'yi önemli bir güç haline getirecek olsa da, bu taktik, metropollerdeki RP tabanıyla ordu ve sermayenin bir kesimi karşısında ödenmesi zor bedeller altına girmek anlamına gelir çünkü. Bu kez RP'yi, Özel Tim elemanlarının MHP'den oluştuğu biçimindeki ifşaat da kurtaramaz. Üstelik bugün MHP'yle arası şeker renk olan RP, geçen seçim döneminde bu partiyle ittifak yapmıştı. Bu bakımdan ara seçimlerde asıl kapaşmanın şimdi karşı karşıya gelen bu iki parti arasında olacağını söylemek zor değil. Ama MHP'nin ara seçime doğrudan katılmayıp DYP'yi destekleme olasılığının da bulunduğu, fısıltı gazetelerinin haberleri arasında. Bu, kolisyonun gizli üçüncü ortaklığından açık ortaklığına hazırlanan MHP'nin bilinen numarası. Güçlendirilen bir DYP ile yapılacak koalisyon fikri, MHP kurmaylarının ve devletin çoktan beri hazırladıkları senaryoların ana teması durumunda. Kuşkusuz ayağı sürçen, tökezleyen ve kendi tabanı karşısında kıymeti itibarı kalmayan SHP koalisyonundan

silkelenecekse, güçlenmiş bir DYP ile yola devam etme, erken seçim olasılığını bertaraf edip 1996'ya kadar istikrarı garanti olarak yapısal uyum projesini, özelleştirmeleri MHP'nin şiddet politikaları eşliğinde hayata geçirme fikri, burjuvazide giderek olgunlaşıyor.

Diğer sosyal demokrat partiler ise, ara seçim dönemine iç karışıklıklardan muzdarip olarak giriyorlar. Geçtiğimiz yaz, takvimi ekim olarak belirlenen birleşme, milletvekilleri istifaları ve transferlerine karşın yılan hikayesine dönüştü. Sermaye, sosyal demokratları birleşmeye, en çok da DSP çatısında toplanmaya

zorluyor. DSP'nin ve Ecevit'in medyatik vizyonu da körüklenerek artırıldı. Buna karşın, Ecevit'in partisine yönelenlerde artış gözlense de kitlese bir DSP'ileşme yaşanmıyor. Sosyal demokrasinin bir umut olarak el altında bulunması burjuvazi için iyi olacak ama, eski liderlere yapılan makyaj, üç partinin ana baba desteğiyle izdivaca zorlanması, kısa vadede istenen sonuçların alınmasını sağlamıyor. Ecevit, partisinin pek bir varlık gösterememesinin nedenlerini seçim sistemine bağlamayı tercih ediyor. Yine de ara seçimler, bir süredir parlatılan DSP üzerinde yapılan işlemin ne denli başarılı olduğunun da ölçüsü olacak; kitleler,

DEP milletvekillerinin yargılanması uluslararası kamuoyu tarafından yakından izleniyor. Ara seçim DEP'lilerin salıverilmesinin vesilesi olabilir.

bu allayıp pullamayı yutup yutmadıklarına dair mesaj verecekler. Eğer DSP'ye giden oylarda önemli oranda bir artış olursa SHP ile yitirilenlerin dert edilmesine gerek kalmayacak.

DEP'LİLERE SEÇİMLE GELEN FIRSAT YA DA AVRUPA'YA GÖZ KIRPMA

Ara seçimde ölçülecek pek çok şey ve görülecek birçok hesap var. Eski, DEP'li milletvekillerinin tekrar aday olmaları ve seçim kazanmaları durumunda ortaya çıkacak sonuçla, Kürt milletvekillerinin tutuklanmasının uluslararası kamuoyunda ya-

rattığı negatif etkinin giderilebileceği tasarlanıyor. DEP'liler, yeniden seçilmeleri durumunda tahliye edilecekler, böylece bir kriz daha kazasız belasız atlatılmış sayılacak. Çünkü DEP'lilerin daha fazla içeride kalması, mevcut hukukun ihlal edilmeye devam edilmesi anlamına geliyor, devletin bu konudaki hezeyanı da Avrupa kamuoyu odaklarının baskısı karşısında geriye çekilmiş gibi görünüyor. Diğer yandan da ABD'nin, hükümete insan haklarını vesile ederek kendi emperyalist çıkarları doğrultusunda yaptırım uygulamaya başlaması da sorun oluşturuyor. ABD'nin insan hakları konusunda samimi olmadığını el gün biliyor ama sonuçta yaptırım yaptırımı ve şimdi ABD, Türkiye ile ilgili kartlarını açarken insan hakları söylemini kullanmayı tercih ediyor. Sonuçta DEP'lilerin hapse tutulması bir yara haline geldi ve "salverilmeleri için gereken koşullar" az çok oluştu, ancak bunun için bir vesile gerekiyor. Bunun için ara seçimden daha iyisi olamaz. DEP'lilere de seçim kazanmak kalıyor!

Tabii; köy yakmaların, toplu sürgünlerin, tutuklama ve katliamların yaşandığı Kürt illerinde seçimin nasıl yapılacağı da ayrı ve önemli bir sorun olarak ortada duruyor. Bölgede yapılacak seçimin Kürtlerin iradesini ne kadar yansıtacağı da, yanıtlanması gereken sorular arasında.

Ara seçimde ortaya çıkacak rakamların, yakın vadede tutulacak muhasebe hesapları açısından önemli olduğu görülüyor. Ancak, 1996'ya kadar bu hesapların hesap olarak kalacakları da anlaşılıyor. Ufukta yeni bir şey yok çünkü.

Nuray Sancar

Eğitimde kitap vurgunu

*Kitap seçiminde rüşvet ve talan... Okul yönetimlerine ilginç "hediyeler" ...
Vurgunun faturasını halk ödüyor... Milli Eğitim'in kitapları devre dışı.*

Her ne kadar KİT'ler kadar adı sıkça telaffuz edilmese de, aslında özelleştirmenin en hızlı biçimde yürütüldüğü kurumların başında eğitim geliyor. Okul kayıtları sırasında istenen 20-30 milyonluk bağışlar, okul giderlerine katılma payı adı altında, okul yönetimlerine ödenmesi zorunlu tutulan aidatlar ve diğer istemler; hepsi bu fiili durumun birer açık göstergesi.

Bunların yanı sıra, okullarda okutulacak ders kitaplarının, Milli Eğitim Bakanlığı(MEB) tarafından seçilmesi süresince döndürülen dolaplar, özelleştirmenin en açık portrelerinden biri olmasının yanında, özelleştirmenin kimin yararına olacağı bakımından da iyi bir örnek.

Ders kitaplarını belirleme süreci, yaynevlerinin hazırladıkları ders kitaplarının örneklerini MEB Talim Terbiye Kurulu'na gönderilmesiyle başlıyor. Ama daha öncesi ilgili kişiler arasında kulislere başlıyor. Talim Terbiye Kurulu, örnek kitapları inceliyor! Milli Eğitim müfredatına uygun olup olmadığını araştırıyor. Zaten yaynevleri, kitaplarını, MEB tarafından belirlenen müfredata uygun olarak hazırladıklarından, kitaplar arasında içerik bakımından hiçbir fark bulunmuyor.

Dolayısıyla MEB'in kitapları olsun, özel yaynevlerinin kitapları olsun neredeyse birbirlerinin kopyası kitaplar çıkıyor ortaya. Faşist ideoloji hep bir ağızdan koro halinde haykırılıyor. Küçük bir örnek vermek gerekirse, ilkokul kitaplarının hepsinin arka sayfasında öğretmenim diye bir marş var:

'Anlımızda bilgilerden bir çelenk

Nura doğru can atan Türk gençiyiz,

diye başlayan ve aynı içerikte devam eden marşın hemen yanı başında, Dünya Türk haritası bulunuyor; Bu haritaya göre, Afrika'dan Japonya'ya, Çin'den İskandinavya adalarına kadar her yer Türk.

Tüm kitaplar neredeyse kelimesine kadar aynıyken, belirlemede, kitap seçiminde hangi kriterler

göz önüne alınıyor. Kitaplar neye göre seçiliyor? Elbetteki rüşvet! Kısaca parayı veren düdüğü çalıyor.

Talim Terbiye'den, kitabı için "okutulabilir" onayı alan yayıncı hemen pazarlama işine girişiyor. Bu alanda etkin rol oynayan tanıtım elemanları ve dağıtım şirketlerinin esas hedefi; okul müdür ve yöneticileri.

Konuyla ilgili herkes gibi okul yönetimleri de, gerek özel yaynevlerinin kitaplarının kendi aralarında, gerekse bunların MEB'in kitapları arasında içerik bakımından hiçbir farkın olmadığını pekala biliyor. Asıl fark; yaynevlerinin önerdikleri hediye, bağış ve rüşvet miktarlarında ortaya çıkıyor. Ve en pahalı kitaplar, ezici üstünlükle seçimi kazanıyor.

Şirketler pazarlamada ilginç yöntemler kullanıyor. Bu yöntemler, her yıl gelişip çeşitlilik kazanıyor: Okula fotokopi, bilgisayar, büro malzemesi alımı, müdür odasının dekorasyonu gibi bağış ve hizmetler, yetkili kişilerin aile bütçelerine büyük katkılar, ev ihtiyaçlarını giderme gibi. Bunların yanında, yöneticilerin üstünde ağırlığı olan kişileri baskı unsuru olarak devreye sokup parayı bölüştürmek, yemek, eğlence, yaz tatili gibi

Ders kitapları, eğitimde vurgunun şimdiki aracı.

sosyal gereksinimleri karşılamada sıkça kullanılıyor... Pazarlama yöntemlerinden en ilginç ve etkili olanlarından biri de, genç fahişelerin devreye sokulması. Dekolte giyimli bu fahişeler, tanıtım elemanı adı altında daha önce ellerine tutuşturulan isim listesindeki müdürleri ziyaret ederek, kitap tanıtım için uğradıklarını belirtip, kimi zaman daha geniş bilgi için yöneticiyi, gece kaldıkları beş yıldızlı otele davet ediyorlar. O gece, yetkili kişiyle birlikte oluyor ve kitap en ince ayrıntısına kadar tanıtılıyor!

Okul yönetimlerince tercih edilen kitapların ortak özelliği özel yayınevlerinden ve en pahalılarından olması. Çünkü kitap ne kadar pahalı olursa, yüzdeyle belirlenen avanta da o derece yükseliyor.

Okul yönetimlerince, "soygun" için uygulanan formüllerden birisi de, bir dönem önce okutulan kitabın yerine, yeni dönemde yenisini seçmek oluyor. Böylece öğrencilerin birbirlerinden kitap sağlamaları engelleniyor. Aynı okulda biriki sınıf arayla okuyan iki kardeşten küçüğü, büyüğün kitaplarından yararlanamıyor, yenisini almak zorunda kalıyor. Okul yöneticileri her yıl kitap değiştirerek, yeni pazarlık olanakları ve avanta fırsatı elde ediyor.

Kitap değişiminde bir de yayınevlerinin uyguladığı oyun var: Yayınevleri, içerik bakımından hiçbir değişiklik yapmadan, bir önceki yılın kitabını sadece kapak ve yazarın ismini değiştirerek sunuyor piyasaya. Söz konusu yöntem iki bakımdan iş görüyor: Birincisi, çeşit yönünden zengin ve güçlü yayınevleri gibi görünüp, rakiplerinden avantajlı hale geçmek, diğer neden ise, kitap yazarlarına telif ödemekten kurtulmak.

Okul yönetimleri, daha fazla parayı cebe indirmek için kitabevleriyle bağlantı yapıyor. Öğrencilere, seçilen kitapların, adresini verdikleri kitabevlerinden alınmasını zorunlu kılıyor. Kitapların arkasında anlaşma yapılan kitabevinin

Öğrenciler, paralı eğitime ve vurgunlara karşı zaman zaman sokağa dökülüyor.

mühürü bulunmayan kitapları kabul etmiyor.

Özel yayınevleriyle, Milli Eğitim Yayınevi'nin kitapları içerik açısından aynı olmasına karşın, arada büyük fiyat farkı bulunuyor. Bu fark yüzde yüzleri aşıyor. Ancak Milli Eğitim kitaplarının seçilmesinde çıkar sağlayamayan okul yönetimleri, özel yayınevlerinin pahalı kitaplarını tercih ediyor. Devlet de bu işe çanak tutuyor. Örneğin bu yıl, Bursa'da, ilkokul Türkçe dersi için, 500 sınıftan sadece 24'ünde MEB'in kitabı seçilirken, 476'sında özel yayınevlerinin kitabı okutulacak. Oysa MEB'in kitabı 31 bin ile 47 bin lira arasındayken, özel yayınevlerinin kitabı 83 bin lira ile 117 bin lira arasında değişiyor.

Hayat Bilgisi dersi için, 300 sınıftan yalnızca 6'sında MEB'in kitabı seçilirken, 294'ünde özel yayınevleri kitabı seçilmiş. MEB'in Hayat Bilgisi kitabı 36 bin ile 43 bin lira arasındayken, özel yayınevlerinde Hayat Bilgisi kitabı, 100 ila 150 bin lira arasında değişiyor. Sosyal Bilgiler dersi için, 200 sınıftan 35'inde MEB'in, 165'inde diğer yayınevlerinin kitabı seçiliyor. MEB'in kitabı 52 bin lira iken, özel yayınevlerinin kitabı 97 bin lira ile 115 bin lira arasında satılı-

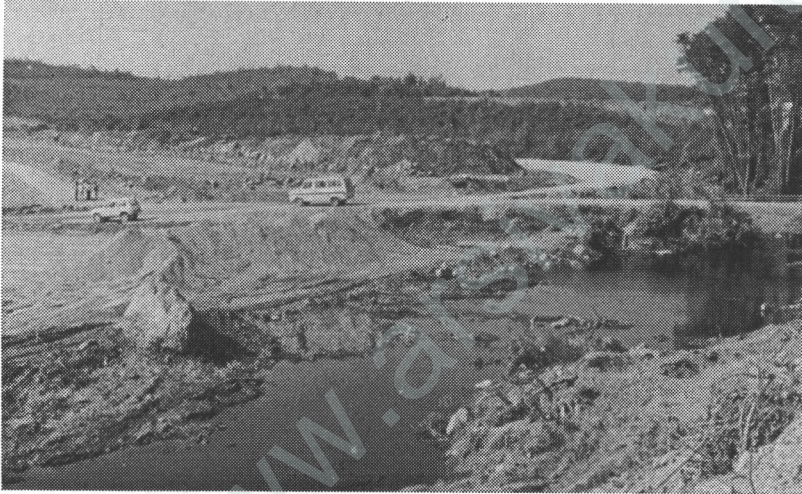
yor.

Görüldüğü gibi MEB'in kitaplarının seçilme oranı yüzde 5 ila 20 arasındayken, özel yayınevlerinin yüzde 80-95 civarında değişiyor. Dolayısıyla, MEB'in kitapları devre dışında bırakılmış oluyor. Böylece birileri köşeyi dönerken, cezasını milyonlarca insan ödüyor. Örneğin, ilkokul beşinci sınıfta okuyan bir öğrenci, kitaplarını MEB'in yayınlarından aldığımda toplam 221 bin lira ödeyecek. Oysa okul yönetiminin tercihi yüzünden, özel yayınevlerinin kitaplarını almak zorunda bırakıldığı için 661 bin lira kitap parası ödüyor. Aynı şekilde, ortaokul birinci sınıf için, MEB'in kitaplarının toplam tutarı 310 bin lirayken, özel yayınevlerinin kitaplarının toplam tutarı, 830 bin lirayı buluyor. Liselerde de bu rakamlar; MEB'in kitapları 440 bin lira, özel yayınevlerinin kitapları 980 bin lira oluyor.

Milli Eğitim'de özelleştirme hızla sürüyor. Rüşvet, talan, eğitim sisteminin ayrılmaz parçası. Sonuçta birileri alıyor birileri veriyor, alan da veren de semizleniyor. Ama hepsinin faturasını halk ödüyor.□

Susuz, su projesi

İstanbul Belediyesi ve İSKİ'nin Büyük İstranca Dereleri Su Projesi fiyasko... 1,5 metrelik boru döşemek için 70 metrelik yol... Yol açmak için, günde bin ağaç kesiliyor... Proje sonunda 20 milyon ağaç kesilmiş olacak.

Yılda 200 milyon metreküp su, İstanbul'a buradan verilecek.

Her yerel seçimden önce belediye başkanlığına aday olan kişiler, İstanbul'un su sorununu çözecekleri vaadinde bulunur halka. Seçimler biter, belediye başkanlığını kazanan kişi, su sorunu ile ilgili sunduğu projeleri hayata geçirmeye çalışır. Ve herhangi bir ilerleme kaydedilmeden bir beş yıl daha gelip geçer. 27 Mart yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı kazanan Recep Tayyip Erdoğan da seçimlerden hemen sonra su sorununu çözmek için projelerini bir bir açıklamaya başladı.

Bu "projelerden" ilki, yağmur duasına çıkmaktı. Bu, Erdoğan'a göre "en etkili yöntem"lerden biriydi. Çünkü "bu yöntem, bazı ülkelerde denenmiş ve başarılı sonuçları alınmış"tı. İstanbul'da da başarıya ulaşmaması için hiçbir engel yoktu.

İkinci proje ise, Büyük İstranca Dereleri Su Projesi idi. Aslında bu projenin mazisi oldukça eskiye dayanıyordu. Projenin bir kısmı olan "İstranca Dereleri Kıyıköy Bölgesi Acil İçme Suyu İnşaatı" 2 Eylül 1990 tarihinde ihale edildi. Bu projeye göre; birinci kademe-

de yılda 30 milyon metreküp, ikinci kademe de yılda 80 milyon metreküp su sağlanacaktı İstanbul'a. 1990 yılında ihalesi yapılan işe, 1992 Mart ayında başlandı. Çalışmalara bu kadar geç başlamasını Nurettin Sözen ve ekibine bağlayan İSKİ'nin yeni yönetimi, çalışmaların bir yıldan beri hiç yapılmadığını söyleyerek, 21 Temmuz 1994'te projeyi tekrar hayat geçirmek için yeni çalışmalara başladı.

İki kademe bitirilmesi düşünülen yeni projeye göre, birinci kademe bittiğinde yılda 30 milyon metreküp, ikinci kademe bittiğinde de yılda 200 milyon metreküp su verilecek İstanbul'a.

Proje çalışmalarını yürüten İstanbul Su İnşaat Müdürü Murat Gökdemir, Su İnşaat Onarım Daire Başkanı Hüseyin Toprak ve Kontrol Amiri Erkan Kavukçu, 30 Haziran'da yaptıkları açıklamada bu yörede yağışların bol olması ve derelerin akış rejimlerinin birleştirilmesi halinde yılda 270 milyon metreküp suyun İstanbul'a verilebileceğini söylüyorlardı. Ancak, eğer derelerin kendisini besleyici suyu bulamaması ve mevsimlerin kurak geçmesi halinde de buralarda suyun azalması, hatta kurumunun söz konusu olduğunu da belirtiyorlardı.

İSKİ'nin başlatmış olduğu projeyi yerinde görmek ve çalışmalarını incelemek amacıyla, SOS İstanbul Çevre Gönüllüleri Platformu'ndan bir heyet 11 Eylül günü İstranca'ya gitti. Burada incelemelerde bulunan heyet, büyük bir orman katliamı ile karşılaşmıştı.

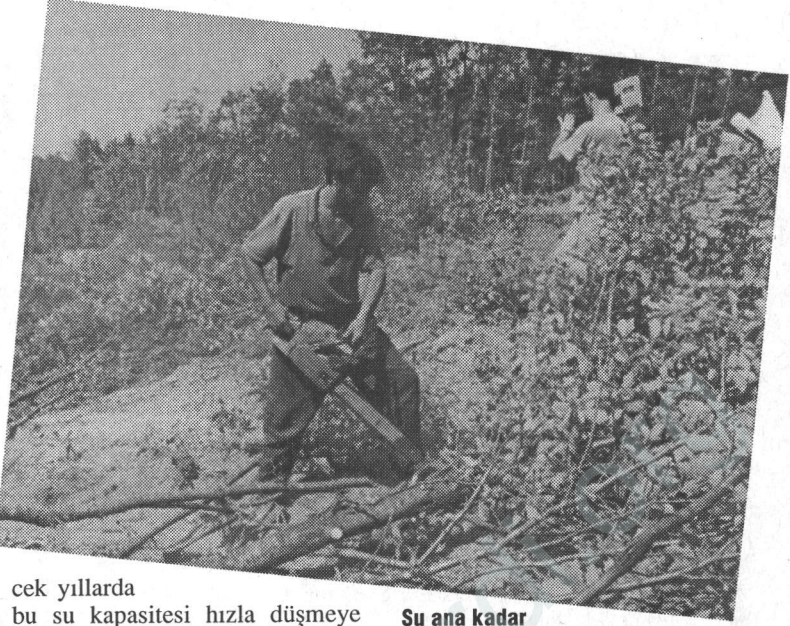
İSKİ İstanbul'a yılda 200 milyon metreküp su vermeyi hedefliyordu. Ama suları İstanbul'a çekilmesi düşünülen Düz Dere, Kurulu Dere, Çilingöz Dere, Elmalı Dere, Kazan Dere ve Pabup Dere'de akan bir damla su yoktu. Bölgede yazları yıllardır görülen kuraklık derelerin bir kısmını kurutmuş, bir kısmını da neredeyse kurutacak noktaya getirmişti. Proje, olmayan su için sürdürülüyordu. Bu, "suyu olmayan su projesi" içinde de ça-

lışma güzergahında tam bir ağaç katliamı gerçekleştiriliyordu.

Şu anda, projenin hayata geçirilebilmesi için günde bin adet meşe, kayın ve kızılğaç kesimi yapılıyor. Birinci etap tamamlandığında 5 milyon, projenin tamamı bitirildiğinde ise, 20 milyon ağaç kesilmiş olacak.

Istrancaların olmayan suyunu taşıyacak boruların çapı 1,5 metre. Bunun için açılan yolun genişliği ise, projede 5 metre olarak belirtilmiş. Fakat şu anda açılan yolun genişliği, 40 metresi kullanım alanı olmak üzere 70 metre.

İSKİ Genel Müdürlüğü, projenin bir orman katliamına dönüştürülmeyeceğini ve proje tamamlandıktan sonra kesilen ağaçların yerine 20 bin adet yeni fidanın dikileceğini belirtirken, SOS Çevre Gönüllüleri Platformu İstanbul Yürütme Kurulu Katılımcısı Sedat Tezer, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İSKİ'nin sonuçsuz kalacak bir projeye boşuna zaman harcadığını söylüyor. Sedat Tezer, "şu an için İstanbul'a Istrancalar'dan ilk etap son su alım noktası olan Pabup Dere ve Kazan Dere'nin Midye'deki su toplama alanından su çekilmektedir. Şimdiki durumyla iki derenin yıllık su kapasitesi 200 bin metre küptür. Gele-

cek yıllarda bu su kapasitesi hızla düşmeye devam edecektir. Çünkü, Istrancalar'da ve Istranca eteklerinde tarıma elverişli alanlara kavak ağaçları dikilerek, dağlardaki su kaynakları bu ağaçların sulanması için kullanılmaya başlanmıştır." diyor.

Yaklaşık 700 milyar liraya mal olacak bu projenin bitirilmesinde, İstanbul'un su sorununun çözümüne ilişkin hiçbir ilerlemenin kaydedilmeyeceğini, aksine beraberinde daha da büyük çevre sorunları getireceğini belirten SOS İstanbul Çevre Gönüllüleri Platformu, Doğal Hayatı Koruma Derneği ve Çepeçevre dergisi, bu

Şu ana kadar kesilen ağaç sayısı 1 milyon. Proje bittiğinde bu miktar 20 milyonu bulacak.

projenin bir an önce durdurulması gerektiğini ve üniversite ile gönüllü çevre örgütlerinin içinde bulunduğu bir komisyon kurularak, İstanbul için gerçekçi projelerin yapılmasını istiyorlar. Sedat Tezer, projenin bir tek amacı olduğunu belirtiyor; 70 metre genişliğindeki yolun yapımı ve ilerde Istranca Ormanları'nı betonlaştırarak rant yaratmak.

Çevre Gönüllüleri Platformu, çalışmaların bir an önce durdurulması amacıyla Orman Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı'na başvuruda bulundu. Her iki bakanlık da, kararın 1988 yılında Bakanlar Kurulu'nda alındığını söyleyerek, itiraz başvurusunu geri çevirdiler.

Platform temsilcileri, projenin iptali için Danıştay'a başvurmayı düşündüklerini ve önümüzdeki günlerde Istranca'ya tekrar giderek, orada protestolarına devam edeceklerini belirttiler. Recep Tayyip Erdoğan ve İSKİ Genel Müdürlüğü ise, projeyi sürdürmekte ve bitirmekte kesin kararlı. Ne de olsa ilerde İstanbul'a su getiremeye de, oldukça kâr getirecek bir iş.

Metin Göktepe

Bir yanda çevreciler ağaçların kesilmesini protesto ederken, diğer yanda ağaç kesimleri devam ediyor.

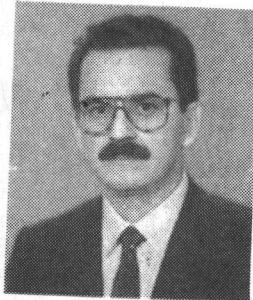

Türk-İş muhalif sendikalara saldırıyor

Harb-İş üyelerinin Türk-İş'i protesto etmelerinin karşılığı Harb-İş'in Türk-İş Disiplin Kurulu'na verilmesi oldu... "Disiplin kurulu taktiği, Türk-İş'i bölünmeye götürür" ... Baskılara rağmen şubelerden ve platformlardan protestolar sürüyor.

Geçtiğimiz hafta, Türk-İş'e bağlı sendikaların genel başkanları Bayram Meral imzalı uzunca bir mektup aldılar. Mektubu açan genel başkanlar, imzayı görünce, mektubun, Meral'in olup bitenle ilgili sığağı sığağına başkanları bilgilendirdiği bir açıklama olduğunu sandılar. Evet, mektubun konusu, olup bitenle ilgiliydi, ama öyle mücadelenin ilerletilmesiyle ilgili, başkanlara özel olarak iletilecek mahiyette bir şey değildi. Meral, mektupta, sadece başkanlara verdiği özel telefonunu ele geçiren Gölcüklü işçilerin evini arayıp kendisini, eşini ve kızını taciz ettiklerinden yakınıyordu. Ama Meral, telefon eden işçilerden çok, Harb-İş Genel Başkanı İzzet Çetin'i eleştiriyor, işçilere telefonunun onun tarafından verildiğini iddia ediyordu. "Çünkü" diyordu, "evimdeki bu ikinci telefonu sadece sendika genel başkanlarına vermiştim. Bu yüzden de, telefonumu işçiler başka bir yerden almış olamazlar"!

Öte yandan hükümetle varılan son anlaşmaya en yoğun tepki, Harb-İş üyesi sendika şubelerindeki işçilerden geliyordu.

İzzet Çetin. Harb-İş Genel Başkanı

Meral mektubunda bu genel tepkiden, rahatsızlığından pek söz etmiyordu. Ancak Gölcük işçisinin kendisini evinde "rahatsız" etmesinden hoşnutsuzluğu da ayrıca ifade ediyordu.

Ancak bu "özel" tepkinin çok özel olmadığı, Harb-İş'in son karara muhalif tavrını geri püskürtme girişimine gerekçe yaratmak için girilen bir manevra olduğu çok geçmeden anlaşıldı. Nitekim Harb-İş üyesi işçilerin 16 Eylül günü Türk-İş önünde yaptığı gösteri ile, genel olarak Harb-İş'in gösterdiği muhalif tepkiyi kendisine ve Türk-İş'e karşı kasıtlı tutum olarak algılayan Türk-İş üst yönetimi, Harb-İş Sendikası'nı Türk-İş Disiplin Kurulu'na verdi. Gerekçe çok çarpıcı: **Konfederasyonun bütünlüğünü bozmak ve konfederasyon aleyhine kamuoyu oluşturmaktır!**

Türk-İş Disiplin Kurulu, 21 Eylül günü toplandı. Toplantıya kurul başkanı olarak TOLEYİS Genel Sekreteri Durmuş Toprak katılırken, rapörtör olarak Selülöz-İş'ten Salih Özgen, Tez Koop-İş'ten Mustafa Boncuklu, Basın-İş'ten Abidin Gül ve Deri-İş'ten Selahattin Gökdemir katıldı. Üç saat kadar süren toplantıda kesinlikle ihraca yönelik bir karar alınmadan dağıldığı, ikinci toplantının ise, 3 Ekim'de yapılacağı bildiriliyor.

Yönetime muhalif sendikacılar, daha önce Ankara'ya giderek Yol-İş Genel Merkezi'ni ve Türk-İş'i protesto eden Yol-İş 1 No'lu Şube yöneticilerini de Disiplin Kurulu'na veren Meral ve Türk-İş üst yönetiminin Harb-İş'i de disiplin kuruluna vermesini, Türk-İş'in muhalif sese tahammülsüzlüğünü gösterdiğini ifade ediyorlar. Bu çevreler, özellikle son günlerde, Bayram Meral'in bir işçi düşmanı olarak tarihteki yerini alan Özal için, "eleştiriye tahammüllü rahmetli Özal" nostaljisi yaparken, kendisinin, en meşru muhalefet biçimlerine bile saldırmasını bir çelişki olarak niteliyorlar. Ama Türk-İş üst yönetiminin şu sıra, gözünün çelişki filan göreceği yok. Çünkü, hükümetle yapılan anlaşmayı Türk-İş'in üst bürokrasisi dışında kimse kabul etmiyor. Hak-İş ve DİSK bile bu fırsattan yararlanıp daha sınıftan yana olarak görünmeye çalışıyor. Hatta el altından Meral'e "anlaş seni destekleriz" mesajı veren kimi ağaların bile

şimdi, "böyle bir şey görülmemiştir" dediği söyleniyor. Ve bütün bunların Türk-İş üst yönetimini hırçınlaştırdı, gözünü kararttığı öne sürülüyor.

Meral'in, Harb-İş'e gösterdiği tepkinin nedeninin bir unsurunun da, '93 Türk-İş Genel Kurulu'nda "Değişim Grubu" oluşumunda Çetin'le kurulan dostluğa Çetin'in ihaneti olarak gördüğü öne sürülüyor. Ama, geleneksel Türk-İş politikası içinde böyle arkadan hançerlemelerin, yarı yolda bırakmaların, hatta entrikaların olağan olduğu, bu yüzden de Meral'in sitemlerinin başlatılan muhalifleri sindirme kampanyasının üstünü örtmeye yarayan bir örtü olduğunu öne sürüyor sendika çevreleri. Türk-İş'in önceki yıllardaki politikalarını iyi bilen sendikacılar, değerlendirmelerini daha da genişletiyor; "Türk-İş'in tarihinde de görüldüğü gibi, sermaye ve hükümetle uzlaşmada ne kadar ileri gidilirse, muhalif sendikalara ve sendikacılara baskıda da o ölçüde ileri gidilir" değerlendirmesi yapılıyor. Bu yüzden de baskıların giderek artacağı ve sadece sermayeye değil; Türk-İş bürokrasisine karşı da, düne göre daha sert mücadelelere hazır olunması gerektiğine vurgu yapılıyor, bu sendikacılar.

Ancak girilen yolun Türk-İş içindeki ayrılıkları derinleştiren, bir bölünme için koşulları uygunlaştırmaktan başka bir işe yaramayacağı söyleniyor. Özellikle disiplin kurulu yolunun Türk-İş tarihinde acı anıları anımsattığı, 1967'de DİSK'in oluşumuna giden yolun disiplin kurulunun verdiği ihraç kararlarıyla açıldığı ileri sürülüyor.

Sendika çevreleri, Harb-İş'in disiplin kuruluna verilmiş gerekçesini de komik buluyorlar. Eğer konfederasyonda birlik ve bütünlük bozulması ve konfederasyon aleyhine kamuoyu oluşturulmasından söz edilecekse bunu, herkesten önce Türk-İş üst yönetimi ve Başkanlar Kurulu çoğunluğu yapmıştır ve asıl olarak bu gerekçeyle disiplin kuruluna verilmeyi onlar hak eder değerlendirilmesi yapılıyor.

Öte yandan Türk-İş'in muhaliflere karşı baskıları, protestoları durdurmuyor. Son olarak İzmir Sendika Şubeleri ve Temsilciler Platformu ile İstanbul sendika şube yöneticileri toplantısında Türk-İş'le hükümetin yaptığı anlaşma protesto edildi.□

İşçi sınıfının geleceği kendi ellerinde

1993 yılında imzalanan ve bağıtlanan hukuki olarak da güvence altına girmiş toplu sözleşmelerde '94 yılı Haziran ayında ödenmesi gereken, enflasyon oranında artış, Türk-İş yönetimi tarafından tekrar pazarlık konusu yapılmış ve imzalanan toplu sözleşmelerin ücrete ilişkin maddeleri değiştirilerek, işçilerin aleyhine bir anlaşma sağlanmıştır. İşveren sendikalarının bile yapamadığını Türk-İş yönetimi yaparak, tarihinin en büyük ihanet ve satışlarından birini daha gerçekleştirmiştir.

İhracatçılara, batık bankalara, tefecilere ve faizcilere, bonoculara trilyonlarca lira ödemeler yapılırken, otomotivcilerin ödeyeceği vergiler düşürülürken, sermaye sahipleri ve aradaki tefeci sahtekarlar istediği gibi at koştururken, "fedakarlık" havarisi kesilen Türk-İş bürokrat ve ağaları, yasalara ve anayasaya bile aykırı olan bu satışlarını, ihanetlerini işverenin ağzından konuşarak, tam bir ayırmayla "vatanseverlik" olarak açıklıyorlar.

'95 yılı için sıfır sözleşmelerin dayatılması, bu dönem yapılan toplu sözleşmelerde, işveren sendikalarının dayattığı ücretsiz izin, kısa süreli çalışma, telafi çalışması gibi maddelerle; işçi sınıfının yüzyıllar boyu kanla, canla, uzun mücadeleler vererek, elde ettiği tarihi kazanımlar yok edilmeye, sendikalar bitirilmeye çalışılıyor.

Türk-İş ağaları da bu saldırıların önünü açarak, açıktan sermayeye hizmet ediyorlar. Bu tutumlarına tepki gösteren şubelerin telefon ve fakslarının kapatılması için, PTT'ye dilekçe vermeyi ihmal etmeyen Türk-İş yönetimi, sınıfın sorunlarına sahip çıkmaya çalışan ve mücadele yolunu seçen duyarlı sendikacıların, şubelerin ve platformların sesini boğmak için sermayenin saflarında elinden geleni yapıyor.

Bugün sermaye ve temsilcilerinin içinde bulunduğu işçi ve emekçilerin en küçük bir sorumluluğunun bulunmadığı- krizin faturası her gün daha da yoğunlaşan hak gaspları ve saldırılarla işçi sınıfına ve diğer emekçilere kartılıyor.

5 Nisan Paketi'yle gelen zamlar, yüzbinlerce işçinin sokağa atılması, çıkarılmak istenen yasa ile emekliliğin olanaksız hale getirilmesi, ücretsiz izinler, sendikasılaştırma, taşeronlaştırma, özelleştirmeyle gelen ve gelecek olan saldırılar, hak gaspları, sendikacıların cezaevlerine atılması, İzmir Fuarı açılışında işçilerin, başbakanı protestosu sonrası TÜMTİS, Petrol-İş, Birleşik Metal-İş sendikaları İzmir şube başkanlarının gözaltına alınması, Ankara'da ASKİ işçilerine sivil faşist çetelerle saldırılması gibi, burada saymakla bitiremeyeceğimiz saldırılar, işçi sınıfı ve tüm emekçilerin gündeminde bulunuyor. Son ihanet anlaşmasıyla da sermayenin önu daha da açılarak, yeni saldırı ve hak gasplarına, tavizlere davetiye çıkarılmıştır. Var olan hiçbir konfederasyon yönetiminin tüm bunlara karşı bir tavır alması söz konusu değildir. "Milli mutabakat", "krizin atlatılmasında üzerlerine düşeni yapma", "fedakarlık" adı altında Türk-İş, DİSK ve Hak-İş yönetimleri de dahil olmak üzere, tabandaki işçinin öfkesini ve tepkisini hiçe sayarak, taleplerini görmezden gelerek, işveren saflarında itfaiyecilik yapmaları kime hizmet ettiklerini açık ve net olarak ortaya koymuştur.

SENDİKALAR İŞÇİ SINIFININ MÜCADELE MERKEZLERİDİR

Her geçen gün daha da boyutlanan saldırılara karşı mücadele edilmeden saldırılar, geri püskürtülünceye kadar sürecek olan bir GENEL GREV-GENEL DİRENİŞ yaratılmadan, sermaye ve temsilcilerine geri adım attırmak olanaksızdır.

İzmir Sendika Şubeleri ve Temsilciler Platformu olarak, sınıftan yana şube, sendilci ve ileri işçileri içinde bulunduğu suskunluğu atarak, saldırılara karşı işçi sınıfının birleşik eyleminin yaratılması yönünde çalışmalarının şube ve temsilci platformlarına katılmalarının, bugün acil bir görev olduğunu, tüm ihanetçi ve uzlaşmacı tutumlara karşı sermayenin saldırılarına karşı mücadele perspektifi ile hareket edeceğimizi, işçi temsilcileri ve şubeler olarak kamuoyuna duyuruyor, Türk-İş yönetiminin imzaladığı ihanet anlaşmasını şiddetle protesto ediyoruz.

İşçi sınıfı kendi geleceğini kendi ellerine alacak, saldırılara karşı birleşik eylemiyle gerekli cevabı verecek, tarihsel kazanımlarının gasp edilmesine izin vermeyecektir.

İzmir Sendika Şubeleri ve Temsilciler Platformu

Laboratuvar oku

Türkiye'de 208 okul, müfredat laboratuvar okul kapsamında... Uygulama, devlet okullarının özelleştirilmesini amaçlıyor... Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'ne Dünya Bankası'ndan destek.

'94-95 öğretim yılı okullarda uygulanan zorla para alma, kayıtlarda iltimas gibi her yılki klasik uygulamalarla sıkıntılı bir şekilde başlarken, Milli Eğitimi geliştirme kapsamındaki Müfredat Laboratuvar Okulları Projesi'nin uygulamaya konulması da, okullarda hem karışıklık yarattı, hem de bu yıl eğitime yeni bir kambur olarak "armağan" edildi!

Bugüne kadar gündeme getirilen 27 eğitim projesinden yalnız dördü hayata geçirildi, diğer 23 proje ise fiyasko ile sonuçlandı. Laboratuvar okul uygulaması da, yaz boz tahtasına çevrilen eğitim sisteminde tablodaki yerini aldı.

PROJENİN AMACI VE MADDİ KAYNAĞI

Hükümet ve Dünya Bankası arasında 18 Mayıs 1990 yılında imzalanan ve Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında geliştirilen laboratuvar okulların amacını, Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO) danışmanı Prof. Dr. Ferun Paykoç : "... Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP), öğrencilerimizin başarısını artırmayı, yeni programlar geliştirmeyi, öğretmenlerimizi ve yöneticilerimizi daha verimli kılmayı amaçlamaktadır" diye açıklıyor ve MEGP kap-

samındaki MLO'lar bir fen laboratuvarıdır, okul değil" diyor.

İlk ve ortaöğretimde kaliteyi artırarak, eğitimdeki başarıyı OECD ülkeleri ortalamasına yükseltmek amacını da taşıyan uygulama, 22 ilde seçilen 208 okulda denenecek. Eğer deneyler olumlu sonuç verirse, Türkiye genelinde yaygınlaştırılacak. 30 kişilik sınıflarda eğitim vermeyi öngören projenin toplam maliyeti, 177, 2 Milyon ABD Doları tutarında.

Bu paranın 902 milyon doları Dünya Bankası'ndan alınan krediyle sağlanıyor. MLO kursuna katılan bir ilköğretim okulu yöneticisi, kredinin Türkiye'ye 1985'te verildiğini, faizlerinin de '90 yılından itibaren ödenmeye

başlandığını belirtiyor ve "eğitim bütçesine ayrıldığı iddia edilen ödenek, savaş gideri olarak kullanıldı" açıklamasında bulunuyor.

PROJE ÜÇ AŞAMALI

Üç aşamada uygulanması düşünülen proje için, 15 Ocak 1993 tarihinde bir Amerikalı danışman, bir Türk danışman ve iki eş uzmandan oluşan MLO ekibi, akademik çalışmalara başladı. Pilot okullardan alınacak sonuçlara göre, yaygınlaştırılacak projenin birinci aşaması, MLO standartlarına yakın olan okullarda hayata geçirilecek. İkinci ve üçüncü aşamalar ise, okulların MLO standartlarına çıkarılmasını öngörüyor. Bu standartlara ulaşıldıktan sonra, alan uygulamasına geçilecek.

Eğitim programlarının, ders kitaplarının ve diğer eğitim öğretim araç ve gereçlerinin amaca uygun bir şekilde kullanılması için, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı kuruldu. Proje ile ilgili birimlerde 32 yabancı, 29 yerli uzman çalışıyor. Proje birimlerinde çalışan yabancı uzmanların, uzmanlık alanlarıyla ilgisinin olmadığını belirten bir eğitimci, yabancı uzmanların aylık 400 milyon lira gibi yüksek ücretler aldığını belirterek, MLO projele-

Laboratuvar liselerine kayıt için, torpilli olmak gerekiyor. Torpilli olmayan binlerce öğrenci ise, başının çaresine bakacak.

İlmler aldatmaca

rinin işsiz üniversite mezunlarına iş alanı açmak için uygulandığını söylüyor.

OECD ülkelerinin Türkiye gibi ülkelerde pazar araştırması yaptığını söyleyen bir başka eğitimci, "amaç, eğitim kalitesini yükseltmek değil. OECD ülkeleri, dünyanın geri kalmış ülkelerini kobay olarak kullanıyor" diyerek, MLO uygulamasının Türkiye'de başarı sağladığı taktirde bir başka ülkeye pazarlanacağını söylüyor. Eğitimciler, Dünya Bankası katkılarıyla gerçekleştirilecek olan laboratuvar okulları uygulamasının ticari bir anlaşma olduğunu, OECD ülkelerinin dünya pazarlarında rağbet görmeyen teknik ürünlerin, projenin uygulandığı ülkelere yüksek fiyatla pazarlanmasının amaçlandığını kaydediyorlar.

MLO'LAR EĞİTİME SORUNLU BAŞLADI...

Adana'da MLO kapsamına alınan on sekiz okul, birinci yarıyıl eğitimine sıkıntılı başladı. Kayıt yaptıran öğrenciler, sıkıntılı günler geçiriyorlar.

Laboratuvar lisesi kapsamına alınan Adana Erkek Lisesi, Anafartalar Lisesi, Baraj Lisesi ve 19 Mayıs Lisesi'ne kayıt yaptırmak isteyen bazı öğrencilerin kayıtları, "okulumuz laboratuvar okulu" oldu denilerek yapılmazken, kayıtları yapılanlar için de diploma başarı puanı sınırlaması konuluyor. Bu nedenle 2000 öğrenci açıkta kaldı.

Oturdukları bölgelerdeki liselelere kayıt yaptırmaya olanağı bulamayan öğrenciler dertli, "şimdiye dek okula yürüyerek gidiyorduk, bundan sonra çift dolmuşla gideceğiz. Bu tür uygulamalarla okul kapıları işçi, emekçi çocuklarına

kapatılmaya çalışılıyor" diyorlar.

Gelişen bu tür tepkiler sonucunda, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, illere 24 Ağustos'ta bir genelge göndererek, öğrencilerin diploma notlarına göre alınması uygulamasını ikinci bir emre kadar durdurdu.

Eğitim-İş ve Eğitim-Sen Adana Şube Başkanları da ortak bir açıklama yaparak, laboratuvar okullarının eğitimde yeni bir karmaşaya yol açtığını vurguladılar. Eğitim-İş Adana Şube Başkanı Cabbar Mamak "laboratuvar okullarının, altyapı hazırlanmadan, eğitimciler bilgilendirilmeden, konunun doğrudan muhatabı olan Eğitim-İş kolundaki sendikaların görüşü alınmadan, uygulamaya konulması, var olan eğitim sorunlarını daha da boyutlandırmıştır. Sokakta kalan öğrenci, her türlü huzursuzluğu yaratır" diyor.

EĞİTİM ÖZELLEŞTİRİLİYOR

Müfredat Laboratuvar Okulları ve bilgisayar deneme okulları projesi, eğitim kurumlarının özelleştirilmesini hızlandırmayı amaçlıyor. Projenin birinci aşamasının uygulandığı okullardan

yetmiş satışa hazırlanıyor. Bu okulların proje standartlarına uygun hale getirilmesi için harcanan para ise, milyarları buldu.

Örneğin, Adana Mimar Kemal İlköğretim Okulu, Yavuzlar İlköğretim Okulu ve Gazipaşa İlköğretim Okulunun tamiratı için 15 milyar ödenek ayrıldığı belirtilen eğitimciler, bu parayla rahatlıkla üç yeni okulun açılacağını belirtiyorlar.

Adana Eğitim-Sen Şube Başkanı Gülabi Köseoğlu, Türkiye'de 4000 okula ihtiyaç duyulduğunu, 6 milyon kişinin okuldan yoksun olduğunu söyleyerek, "laboratuvar okullarına yapılan milyarlık yatırımlarla okullar özelleştirilmeye hazırlanıyor. Kârlı kuruluşlar satışa çıkarılıyor. Eğitim kurumları da kârlı kuruluşlar arasında" açıklamasında bulunuyor. Ve "işçisine, memuruna verecek parası olmayan devlet, ekonomik krizinde okulları satmakla çözümlenmeye çalışıyor" diyor.

Taylan Türkmen

**Adana'da
"Laboratuvar
Lise" kapsamına
alınan okullardan
biri de
Anafartalar Lisesi**

Tepki, Çiller'in törenlerini zorluyor...

Yurdun değişik yörelerinde Çiller ve hükümete tepkiler... Çiller, İzmir'den sonra Eskişehir, Bilecik ve Bozüyük'te de halkın protestolarıyla karşılandı.

Ara seçimin gündeme geldiği şu günlerde, temel atma ve açılışlarla göz boyamaya çalışan Başbakan Tansu Çiller, yükselen işçi ve halk muhalefetini engelleyemiyor. Çiller, gittiği her yerde, işçilerin ve halkın protesto gösterileriyle karşılaşılıyor.

Yatırım seferberliği başlattıklarını söyleyerek bir yandan seçime yönelik propagandalarını hızlandıran Çiller, diğer yandan da, gelişen muhalefeti bastırmaya çalışıyor.

Yatırım sözlerinin kâr etmediği yurt gezilerinde, işçiler ve çalışan diğer kesimler yoluna çıkıyor başbakanın. Bu durumdan haberdar değilmiş gibi umursamaz tavırlar takınan Çiller, temel atma törenlerinde, açılışlarda, "buraya emeği geçen işçilerimize teşekkür ediyorum" diyerek, adeta ortam yumuşatmaya çalışıyor.

Başbakan Çiller, Eskişehir'de doğal gaz dağıtım şebekesi inşaatının temelini atması sırasında, DSİ'de çalışan mevsimlik işçiler tarafından pankartlarla karşılandı.

Bu yıl altı ay çalışan ve bunun 2 aylık bölümüne tekabül eden maaşlarını alamayan işçiler, geçtiğimiz günlerde de işten çıkarılmışlardı. İşten çıkarılan 422 işçiye, hemen ardından 130 işçi daha katıldı. İşçiler, "yüksek faizli devlet bonolarına ödeme yapmaya sıra gelince güçleri yetiyor, bizim maaşlarımızı ödemeğe gelince yetmiyor. Okullar açıldı, ama çocuklarımıza defter kitap alamadık. Güzel sözler söylemek iyi, ama bizi düşündükleri yok" diyerek tepkilerini dile getirdiler.

Temel atma töreni öncesi tören alanına alınmayan işçiler, yüz metre kadar ileride, boş bir arazi içinde pankart açarak bir süre oturdular. Çiller'in alana girişinde pankartların ön yüzünü ve sırtlarını Çiller'e çeviren işçiler, sessiz fakat anlamlı bir eylem yaptılar.

Türk-İşe bağlı Tes-İş Sendikası üyesi işçiler, ellerinde, "İş Devamlı, İşçi Geçici", "Geçici İşçiliğe Son", "Hırsızlara Gücün Yetmedi, İşçiye mi Yetti" yazılı pankartlar taşıdı. 60 kadar mevsimlik işçinin protestosuna, daha sonra polis müdahale ede-

rek, pankartları kapattırdı.

Çiller, Eskişehir'de karşılaştığı bu protestodan pek hoşnut kalmamıştı. Daha sonra gittiği Bozüyük ve Bilecik'te de, susuzluktan yakınan kadınların protestosuna tanık olan Çiller, daha önceki günlerde de Samsun ve İzmir'de benzer protestolarla karşılaşmıştı.

Bilecik'in Bozüyük ilçesinde, Bilecik Milletvekili ve DYP Genel Muhasibi Bahattin Şeker'in babası adına yaptırdığı Anadolu Lisesi'ni açan Çiller, daha sonra Şeker'in annesi adına yapacağı ilköğretim okulunun da temelini attı. Çiller, ilkokulu Bilecik'te okuduğunu belirterek, "ben sizin akrabanızım. Sizler Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk kurulduğu topraklarda yaşayan insanlar olarak ata yadigarısınız" dediyse de, protestolardan kurtulamadı.

Burada da, susuzluktan yakınan kadınlar, "Murat Dede Grup Suyu Dediniz, 21. Yüzyılda Bizi Cayır Cayır Yaktınız" yazılı pankart ve ellerinde salladıkları boş bidonlarla Çiller'i karşıladılar.

Rahmi Emec

Adana EKB'de toplantı

Adana Emekçi Kadınlar Birliği çalışanları, 18 Eylül günü genişletilmiş bir toplantı düzenledi. Yaklaşık yüz kişinin katıldığı toplantı oldukça coşkulu geçti.

Grup Dost Ezgi'nin müzik dinletisi ile başlayan toplantı; tartışmalar, halaylar ve skeçlerle devam etti. Öncü Sahne Oyuncularının sunduğu oyun ilgi ile izlendi. Kadının toplumdaki yeri üzerine bir tartışma yapan kadınlar, ulusal, cinsel ve sınıfsal baskıya karşı ayrı bir kadın örgütlenmesinin gerekliliğini belirttiler.

Musa Anter ödülleri verildi

Geçen yıl *Özgür Gündem* gazetesi, bu yıl da *Özgür Ülke* gazetesi tarafından sürdürülen Musa Anter ve Basın Şehitleri ödülleri 20 Eylül Salı günü Mecidiyeköy Kültür Merke-

zi'nde düzenlenen törenle sahiplerine verildi.

Törende bir konuşma yapan *Özgür Ülke* gazetesi İmtiyaz Sahibi Hasan Küçükoba, gerçekleri yazan basına yönelik saldırıların devam ettiğini; işçi sınıfının ve Kürt halkının susturulmaya çalışıldığını söyleyerek, "tüm engellemelere, baskılara, toplantılara,

para cezalarına ve öldürmelere rağmen, doğruları duyurmaya devam edeceğiz" dedi.

Çağdaş Gazeteciler Derneği İstanbul Şube Başkanı Celal Toprak ve Gazeteci-Yazar Ragıp Duran'ın da birer konuşma yaptığı törende, karikatür dalında Kemal Kayıt, Oğuz Demir ve Aşkın Ayrancıoğlu, fotoğraf dalında Kaya Gültekin, Hatice Tuncer ve Faruk Balıkcı ödül alırken, haber dalında birinciliğe değer çalışma bulunamadı. Bu dalda Soner Yalçın ve Ergün Aksoy ikincilik ve üçüncülüğü alırken, araştırma inceleme dalında Kamer Söylemez ve Ahmet Hür ödüle layık görüldü.

Rehabilitasyon merkezi çalışmadan kapandı

Kadınlardan sorumlu devlet eski bakanı Türkan Akçol tarafından, 8 ay önce Eskişehir'de açılışı gerçekleştirilen Kadın Misafirhanesi ve Özürlü Kadınlar Rehabilitasyon Merkezi, personel yokluğundan dolayı çalıştırılmıyor.

Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde kurulan; ancak personel ataması yapılamayan merkezde, 30 kişinin çalışması gerekiyor.

Bu arada, açılışı duyan çok sayıda kimsesiz ve özürlü kadının rehabilitasyon merkezine girebilmek için başvuru yaptığı, ancak açılışı yapılan; fakat bir gün bile çalıştırılmayan

merkezin kapısından geri dönmek zorunda kaldıkları belirtiliyor.

IHD'de yeni yönetim

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi yönetim kurulu seçimleri, 18 Eylül günü Karaca Tiyatrosu'nda yapıldı.

İki ayrı liste ile yapılan seçimler sonucunda, beyaz liste ile giren grup seçimleri kazandı. Avukat Ercan Kanar'ın tekrar şube başkanlığına seçildiği seçimler sonucunda Av. Tonguç Aslan, Zeynep Baran, Av. Şeref Turgut, Av. Cevriye Aydın ve Kamber Erkoçak yeni yönetime seçildiler.

Tokatlılar Gecesi yapıldı

İstanbul'da bulunan Tokat yöresi derneklerinin ortaklaşa düzenledikleri gece, 20 Eylül Salı günü Harbiye Açık hava Tiyatrosu'nda yapıldı.

30 Temmuz'da yapılması gereken gece, yağmur nedeni ile ertelenmişti. Geceye Hasan Kaplanı, Fevzi Kurtuluş, Ozan Çağdaş, Songül Karlı, Grup Özgürlük Türküsü, Sıla-Gurbet ikilisi ve Ahmet Güngör türküleriyle katılırken, İstanbul Sahnesi Oyuncuları da "Önce Ekmek Gelir" oyunuyla katıldı.

Tokat yöresine ait folklor oyunları ve semah gösterilerinin de yapıldığı geceye, yaklaşık 2 bin kişi katıldı.

Yapılan konuşmalarda, ancak örgütlü toplumun günümüzde işçi ve emekçilerin üzerinde yoğunlaşan baskı ve saldırılara karşı direnebileceği dile getirildi. □

BİZE GELENLER

● 14 Eylül günü Bostancı'da, bir çay bahçesinde 11 kişi ile birlikte gözaltına alınan, *Emeğin Bayrağı* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hüseyin Tekin ve çalışanlarından Halil Dinç'ten haber alınmıyor. Gözaltına alınanlardan dokuzu serbest bırakılırken Hüseyin Tekin ve Halil Dinç'in siyasi şubede işkence altında oldukları belirtildi.

● *Mücadele* gazetesinin Sivas eski temsilcisi Rifat Özgüngör, Sivas'ın Hafik ilçesinde 17 Eylül günü, dur ihtirana uymadığı gerekçeyle jandarmalarca öldürüldü.

● Diyarbakır'da 9 Eylül günü gözaltına alınan HADEP Diyarbakır Merkez İlçe Başkanı Abdulhamit Özkalkan hâlâ gözaltında tutuluyor.

● *Özgür Ülke* gazetesinin Diyarbakır ve Urfa bürolarına 20 Eylül günü, polis tarafından baskın yapıldı. Diyarbakır'da Gürsel Şahin, Metin Dağ ve Nezahat Özen, Urfa'da da Halil Işık polis tarafından gözaltına alındı.

● IHD İzmir Şubesi 17 Eylül'den itibaren üç gün süreyle kapatıldı. Kapatma gerekçesi olarak ise, dernekte üye olmayan kişilerin bulunması ve yasal dergilerin toplatılan sayılarının olması gösterildi. □

MHP ve RP'den işçiye

topyekûn saldırı

İşçilere saldıran MHP ve RP'lilerin listesi... MHP'li belediye başkanı, memurları Cizre'ye sürdü... Bel Beton Boru grevine polis saldırı... Belko'dan 217 işçi sürgün edildi.

Toplu sözleşmeleri 30 Haziran 1994 tarihinde sona eren Ankara Anakent Belediyesi'ne bağlı Bel Beton Boru Fabrikası'nın işçileri, örgütlü oldukları Kristal-İş Sendikası'nın aldığı karar üzerine, 16 Eylül Cuma günü grev pankartını asarak greve başladılar.

Greve çıkan işçilerden 73'ü, 31 Ağustos'ta Refah'lı yöneticiler tarafından işten atılmış, işçiler de o tarihten itibaren fabrikanın önünde direnişe geçmişlerdi.

Direnişlerini cuma günü grevle birleştiren işçiler, işverenin fabrikadan mal çıkarmasına engel olmaya çalıştılar. Bunun üzerine olay yerine gelen iki otobüs dolusu polis, işçilere saldırarak, Kristal-İş Genel Başkanı İbrahim Eren ve sendika yöneticilerinden Mehmet Uludağ, Ziya Karadeniz, Kenan Güntürkan'la bir-

likte Dursun Çağlayan, Süleyman Örgün, Can Atakul ve Alican Kılıç adlı işçileri yerlerde sürükleyip, tekmeleyerek Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürdü. Bu arbede sonrasında sendika Genel Başkanı İbrahim Eren, 2 günlük rapor aldı. Sendikacı ve işçiler gece saat 23.30'da serbest bırakıldılar. Aynı saatlerde Ankara milletvekilleri Salman Kaya ile Mehmet Kerimoğlu'nun olay yerine gelmesi, diğer işçilerin gözaltına alınmasını engelledi.

İşçilerin sürüklenerek polis otobüsünün içine atılmasından sonra, polisler silah ve coplarını havaya kaldırıp hep bir ağızdan İstiklâl Marşını söylediler ve "zaferlerini" kutladılar. Burada bulunan işçilerin eş ve çocukları da polise müdahale etmek istedilerse de başarılı olamadılar.

Grev gözçülerinin gözaltına alınmasının yasal olmadığını söyleyen işçiler; "Ankara valisi Refah'la işbirliği yapıyor. Gökçek ile yakın dostluğu var. Bu ilişkiler ile iş ve ekmek kavgamız engellenmek isteniyor" dediler.

20 Eylül Salı günü Çalışma Bakanlığı'ndan fabrikaya gelen iş müfettişi, "grev esnasında fabrikadan mal çıkarılması yasal değildir" değerlendirmesinde bulundu.

BELEDİYELER KIYIM VE SÜRGÜNLERLE ÇALKALANIYOR

Ankara Büyükşehir Belediyesi, ASKİ, Mezarlıklar ile Park ve Bahçeler'den atılan ve direnişlerini sürdüren işçilerin, 12 Eylül günü Belediye Meclisi'nde meydana gelen dayak olayından sonra, Güvenpark'taki direnişleri polis tarafından engellenmişti. Bunun üzerine işçiler

16 Eylül Cuma günü, bir basın açıklaması yaparak hem saldırı olayını hem de polisin engellemesini protesto ettiler. İşçiler Güvenpark'taki direnişin sona erdiğini, bundan sonra daha farklı eylemlere gideceklerini açıkladılar.

"Melih Gökçek Kanlı Ellerini Soframızdan Çek", "Adil Düzen Yalan, Baskı, Zulüm Gerçek; İşte Melih Gökçek" yazılı dövizlerle basın açıklamasına katılan işçiler sık sık, "baskılar bizi yıldıramaz", "yaşasın iş, ekmek, özgürlük mücadelemiz" sloganlarını attılar. Bu arada bir konuşma yapan Genel-İş Sendikası Mali Daire Başkanı Şükrü Ercan, işçilerin haklı mücadelelerine yönelik saldırıları kınadı. Ercan, "devlet güçleri bizim sesimizi kısmak ve halka ulaşma olanaklarımızı elimizden almak yerine; yasaları çiğneyen, işçilerin canına kast eden ve tehlikeli bir mezhep ayrımcılığını körükleyen zorbalara engel olmalıdır" diyerek, direnişçi işçileri Güvenpark'ta oturmaktan alıkoyan yönetimin, önce zorbaları durdurması gerektiğini söyledi.

Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi SHP Grup Başkan Vekili Muzaffer Saraç da bir basın açıklaması yaparak, 12 Eylül günü işçilere saldıranların kimliklerini, ne iş yaptıklarını açıkladı. Daha önce basında ismi açıklanmış olanların dışında saldırıya katılanlar ve görevleri şöyle:

1- Mustafa Yüksel: Asfaltta başformen. Melih Gökçek'in eski şoförü. Keçiören MHP İlçe başkanının kardeşi. 06 U 2597 plakalı bir Renault otomobili makam aracı olarak kullanıyor.

2- Bekir Karabey: Asfaltta şoför. RP Etimesgut Yönetim Kurulu üyesi. Şimdi Asfaltta Makine İkmal Şefi olarak görev yapıyor. Makam şoförü var. Türkiye'de şoförü olan ilk şoför.

3- Ahmet Cihan: Asfalt Şube Müdürlüğü'nde görevli.

4- İrfan Can: Belediye'de şoför.

Anavatan Keçiören İlçe Örgütü üyesi.

5- Ramazan Duman: Belediyede baş şoför.

6- Taka Naci: Keçiören Belediyesi'nde çalışıyor. A Takımı'nın lideri.

7- Hacı Bayraktar: Keçiören MHP Meclis Üyesi.

8- A. Fatih Eser: Demetevler'de oturuyor.

9- Sezai Yıldırım: Koruma. Demetevler'de oturuyor.

10- Vedat Korkmaz: Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nda çalışıyor.

11- Veysel Korkmaz: Vedat Korkmaz'ın kardeşi. Fen İşleri Daire Başkanı Yardımcısı İrfan Kaya'nın kuruması.

12- Kasım İltizam: Personel Daire Başkanı Bayram Açıkgöz'ün

tespit ettiklerini söyledi. Bu isimler şunlar: Mehmet Aktaş-Atölye Başformeni, Halil Cihangir, Lokman Hurşit, Nurettin Tokuştepe, Ömer Yurtalan ve Abdurrahman Taş...

İşçilere yönelik saldırılar bu şekilde sürerken, işçileri doğrudan işten atamayan Refah'lı ve MHP'li diğer belediye başkanları 'ağabeyleri' Melih Gökçek'ten aldıkları taktiklerle, işçilere yönelik saldırılarını sürdürüyorlar. Bu çerçevede MHP'li Turgut Altınok 18 işçinin işine, başkanlık makamının 12 Eylül 1994 tarih ve 1330 sayılı onayıyla son verdi. İşten atamadığı 24 memuru da "geçici görevlendirme" adı altında Şırnak-Cizre Belediyesi'ne sürdü. Başkanlık makamının 19 Eylül 1994 gün ve 3170 sayılı olurları ile 3 ay müddetle 'geçici' olarak, Cizre Belediye Başkanlığı emrinde görevlendirilen Bilal Tataroğlu, "Adil düzenin baskı, işkence, zam olduğunu gösterdiler" derken, bunun bir yıldırma politikası olduğunu da ifade etti.

Sincan Belediyesi Teftiş Kurulu Müdürü Metin Genç de, saldırılardan nasibini aldı. İstifa etmesi için, maaşları Belediye Başkanı Bekir Yıldız tarafından ödemenin 2 kişi tarafından dövüldüğünü söyleyen Metin Genç, 2 günlük rapor aldı. Genç, "SHP yönetiminden kalma müdürlerin de tehdit altında kaldığını" söyleyerek, belediye başkanı ve danışmanı Mehmet Eren hakkında suç duyurusunda bulundu.

Tüm Bel-Sen Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Ali Görür de, Altındağ Belediyesi'nden önce sürgün edildi, sonra da "işe gelmediği" gerekçesiyle işten atıldı. Ancak, Görür'ün işe geldiğinin depoya giriş çıkışı yapılan malların listesine bakılarak kanıtlanabileceği ileri sürüldü.

Bu arada BELKO'da çalışan 217 işçi de 20 Eylül Salı günü, Destekleme Birimi denilen ve ne olduğu belli olmayan bir kuruma sürüldü. Ankara belediyelerindeki işçi kıyım ve sürgünleri devam edip gidiyor. □

Bel Beton Boru işçileri greve çıkarken.

koruması.

13- Ramazan Tekcan: Asfaltta şoför. Ekranaya yansıyan saldırıda kadın işçiyi saçlarından sürükleyen kişi.

14- Sincan Belediye başkanının koruması.

İsimleri ve görevleri belirlenen bu saldırganların, saldırının olduğu gün belediyenin sürekli kilitli tutulan B kapısından kaçırıldığı bildirildi. Ayrıca, söz konusu saldırının olduğu gün, merkezden gelen telsiz emri ile Büyükşehir Fen İşleri'nden 10 kişinin 06 EHE 10 Volkswagen model ambulansla, Büyükşehir Belediyesi binasına geldikleri ve binanın etrafını çevirdiklerini belirten Saraç, bunlardan 6'sının isimlerini

Eylem oyuna geldi

Adana'da Çukobirlik yemekhane ihalesini alan YEMAS A.Ş., TİS'i tanımadı... 150 işçinin işten atılması gündeme gelince eylem başladı... İşveren, sendika ve taşeron anlaştı, eylem bitti.

3 Eylül günü Çukobirlik'te yemekhane bölümünün ihalesini kazanan YEMAS A.Ş. işverenin işyerindeki 150 işçiyi atma eğilimine girmesiyle başlayan ve on bir gün süren eylem sona erdi. Yemekhane işçilerinin işyerinden ayrılmayarak sürdürdükleri protesto eylemi, zaman zaman boya basma bölümü işçilerinin de desteğini aldı.

YEMAS A.Ş.'nin sendika temsilcisi, yemekhane işçilerinin eylemi sırasında "benim üyelerime yemek vermek zorundasın, senin eylemin beni ilgilendirmez" şeklinde bir tepki gösterdi. Genel müdürlükte çalışanlarla eylemci işçilerin karşı karşıya getirilmesinin doğru

olmadığını belirten DİSK OLEYİS Merkez Yürütme Kurulu üyesi Hüseyin Taka ise Tez Koop-İş Sendikası'nın temsilcisinin bu tavrını kınadığını söyledi.

SENDİKADAN "SLOGAN ATMAYIN" TAVRI

Tez Koop-İş Sendikası Çukobirlik temsilcisinin açıklamasını ve Çukobirlik'in dışarıdan yemek getirme tavrını kınayan işçiler, işyerinin önünde kortej oluşturarak genel müdürlüğe yürüdüler.

İşletme içinde alkışlarla tur atan eylemci işçilere fabrika birimlerinden de katılımlar oldu. İşçiler, memurların da desteğini aldı.

Çukobirlik Genel Müdür Yardımcısı Ömer Fettulahoğlu'nun verdiği talimat üzerine

basın mensupları ve sendikacılar işletmeye alınmadılar. Daha sonra Çukobirlik Basın Danışmanı Sait Güleç'in talimatıyla içeri alınan basın mensupları, saat 10.00'da yine yönetimin kararıyla işletme dışına çıkarıldılar. İşletme kapısı önünde bekleyen basın mensupları, eylemci işçilerin ısrarı üzerine tekrar içeri alındı. Bu arada işletme kapısı önünde slogan atmaya başlayan işçiler, DİSK OLEYİS Sendikası yöneticileri tarafından "hayır slogan atmak kesinlikle yok. Biz yasal yollardan eylem yapıyoruz" denilerek uyarıldılar.

RİDVAN BUDAK ADANA'DA

İşçiler yemekhanede eylemlerine devam ederken yönetim ve işveren bir araya gelerek görüşme yaptılar.

Bu görüşmenin sonucunda, Çukobirlik yönetimi, YEMAS A.Ş.'yle yaptığı ihaleyi feshettiğini açıkladı. Ama ertesi gün, ihalenin feshedilmediği, işverenin işçileri işyerinden çıkarmak için böyle bir yönetime başvurduğu anlaşıldı. Eylem, bunun üzerine işletme kapısının önünde devam etti.

Eylemin 10. gününde DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak Adana'ya gelerek Çukobirlik işvereni taşeron firma ile görüştü. "Nerede eylem olursa oradayız" diyerek, Çukobirlik yemekhanesinde çalışan OLEYİS'li işçilerin haklarını alacaklarını söyledi.

Yapılan görüşmeler sonucunda, işçiler 3.250.000 lira ücretle

Çukobirlik yemekhanesi ihalesini alan YEMAS firması yapılan sözleşmeye uymayınca işçiler direnişe geçti.

ikna edildi. YEMAS A.Ş. işvereninin işten çıkartmayı düşündüğü 150 işçiden 125'i çalışmaya devam ederken 25 işçi, Çukobirlik bünyesinde mevsimlik işçi olarak istihdam edilecekler. Böylece direniş bitti.

İŞVERENDEN TAŞERONA "DİKENSİZ GÜL BAHÇESİ" VAADI

YEMAS A.Ş.'nin sahibi Adana eski defterdarlarından Sivashlı A. Aziz Kula'nın, Çukobirlik Genel Müdür Yardımcısı Ömer Fettulağolu'na herkesin içinde, "bana dikensiz gül bahçesi verecektin. Yapılan toplu sözleşme seni de bağlamaz beni de diyordun. Öteki şirketin kendisi yapmış beni bağlamaz" dediğini belirten işçiler, Ömer Fettulağolu'nun bu sözlerle kayıtsız kaldığını söylüyorlar.

A. Aziz Kula, Çukobirlik'te çalışan işçileri çıkartıp yeni işçi almayı amaçlıyor ve sık sık "ben komünistlerle, Kürt kökenlilerle çalışmam, hele kadınları hiç çalıştırmam" diyor. Kadirli'den 150 işçi getirdiği iddiaları

işçiler arasında dolaşiyor. Ama A. Aziz Kula iddiaları yalanlıyor ve "ben kadın işçi çalıştırmam dedim. Bu, çalışmamızın prensibi. Yoksa kadınların çalışmasına karşı değilim. Ayrıca Kadirli'den işçi getirmedim, ilanla işçi buldum ama Kadirli'den gelenler çoksa ne yapayım. Ben zaten Çukobirlik yönetimine söyledim, gelirsem işçimle gelirim dedim" diyor.

PÜRÜZLER ÖNCE DEN VARDI

İhalemeden önce de pürüzlerin olduğuna dikkat çeken taşeron firma sahibi A. Aziz Kula, "20 Temmuz'da ihaleye çıkan yemekhanede daha önce TİS olmuş, Çukobirlik yönetimi bunu neden şartnameye yazdırmadı. TİS olduğu bana söylenmedi. Çukobirlik işverenine ben işçimle gelirim dedim. Ses çıkarmadı. Ben bu insanları kendi şartlarımla çalıştırdım. Ben de Çukobirlik işçileri çalıştırdım ama ücret farkını siz verin dedim" diyor.

DİSK/OLEYİS toplu iş sözleşmesi dönem

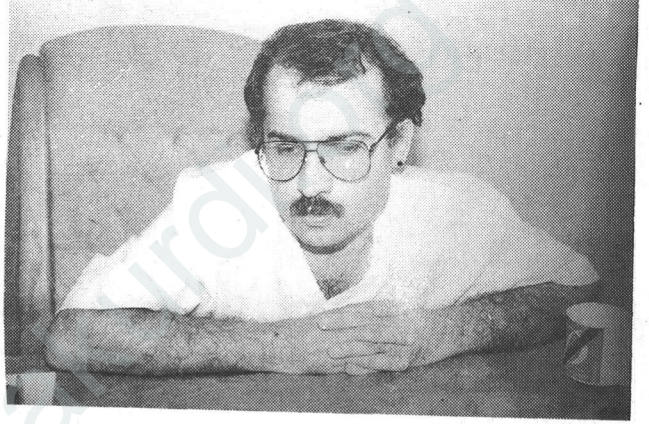
başkanı Mehmet Ali Akiner ise, "ortada belirli bir para dönmüş biz bunu ispat edemiyoruz. Bakanlık, müsteşarlık devreye girdi. Valilik üzerimizde baskı uyguluyor. Askerler de kapıda" diye başladığı açıklamasına, daha önceleri taşeron firma sahibi Tevfik Sürme Keşo ile yapılan sözleşmenin işvereni bağlayacağını, ama "işverenin değişmesinin TİS değişimini gündeme getirmeyeceğini söyleyerek devam ediyor. Akiner, "ana firma, o işyerindeki akitten doğrudan sorumludur" diyor.

Bir yandan işverenin bir yandan da sendikanın kışkıncı olan işçiler zor durumda. İşyeri temsilcisini tanımadığını belirten YEMAS A.Ş. işvereni ile "ver kurtul" mantığına sahip OLEYİS'li sendikacılar, gerginliğin tırmanmasını kolaylaştırıyorlar. Şimdiki durgunluk da geçici gibi görünüyor. □

Çukobirlik işçileri yemekhanesinden bir görüntü.

Anket yaptı 20 ay ceza aldı

Dr. Mehmet Antmen 32 yaşında. Evli ve 2 çocuk babası. '93'ün Aralık ayında düzenlediği bir anketten dolayı önce tutuklandı, sonra görevinden alındı. 12 Mayıs'ta serbest bırakıldı. 12 Eylül günü yapılan duruşmasında Malatya DGM tarafından Yargıtay yolu açık olmak kaydıyla, 20 ay hapis ve 333 milyon lira para cezasına çarptırıldı. Şu anda serbest olarak çalışan Dr. Mehmet Antmen'le arkadaşımız Taylan Türkmen görüştü.

Hazırladığımız bir anketten dolayı görevden alındınız. Bu anketin amaçlarını, nerelerde uyguladığınızı ve sonuçlarını açıklar mısınız?

— Ben Tüm Sağlık-Sen Adana Şubesi'nin yönetim kurulu üyesi ve Adana Devlet Hastanesi temsilcisiydim. Devlet hastanesinde 400 kişi çalışıyor, ancak bunlardan 40'ü üyemiz. Hatta istifalar ve tayinlerle bu sayı 35'e indi. Kitleleşebilmek, bizim en büyük kaygımız. Bu anlamda insanları üye yapmaya gittiğimizde bazı şeyler duyuyoruz. "Siz PKK sendikasısınız, size

sadece Kürtler üye olabiliyor, Kürt sorunu haricinde hiçbir sorunla ilgilenmiyorsunuz" şeklinde bazı suçlamalar, ya da daha doğrusu eleştirilerle karşılaşılıyor.

Bu nedenle birçok çalışan, sendikaya üye olmuyor. Sendikanın kendilerine gerekli olduğunu belirtiyorlar; ancak Tüm Sağlık-Sen'i yanlış anladıklarından dolayı üye olmuyorlar. Biz bunu araştırdık ve sonuçta, idarenin çalışanları sendikadan uzak tutmak için böyle bir dedikodu çıkardığını öğrendik. Bu sadece Adana Devlet Hastanesi'nde uygulanan bir şey değil. Hemen

hemen bütün memur sendikalarına yönelik bir uygulama.

Sağlık çalışanları bu konuda neler düşünüyorlar? Biz gerçekten Tüm Sağlık-Sen olarak PKK sendikası mıyız, yoksa ekonomik-demokratik mücadele veren bir sendika mıyız? Anketi yapmamdaki amacım, bu konuda insanların ne düşündüğü idi. Bize getirilen diğer bir suçlama da, "bizim Kürt sorunu ile demokratik bir kitle örgütü olarak hiç ilgilenmediğimiz" şeklindeydi. Bu nedenle bize üye olmak istemediğini belirten insanlar da çıkıyordu. Anketin yapılış nedenlerinden ikincisi

de bu idi. Bir üçüncüsü neden- se şöyle: 26-27 Şubat'ta bizim Tüzük Kurultayı'mız yapıldı. Bu anket olayı da '93 Aralık'ına denk düşüyor. Tüzük Kurultayı'nda bizim tüzüğümüze Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı'nın konup konmayacağı tartışıldı. Bu konuda sağlık çalışanları ne düşünüyor? Yani tüzüğümüze bu madde konsun mu, konmasın mı? Ben sadece bu amaçlar için yaptım anketi. Adana ilinde 7 bin sağlık çalışanı olduğu için, bu anketin en az 1/14 oranında yapılması gerekiyordu. Anket, devlet hastanesinin dışında sadece birkaç sağlık ocağında yapılabilirdi. Arkadaşlar çok duyarsız kaldılar ve anket amacına ulaşmadı; 135 kişiye ulaşabildik ancak. Ben soruşturma geçirince de anket yarıda kaldı.

Görevden alındığınızda kitle örgütleri, ya da TTB gibi mesleki kuruluşlardan destek geldi mi?

— Ben, birkaç arkadaşın dışında kimseden yardım görmedim. Zaten maddi yardım gibi bir şey kabul etmiyorum. Maddi yardım hiç kimseden istemiyordum; ama manevi anlamda yardım istiyordum. En azından kitle örgütleri tarafından sahiplenilmek istiyordum. Ben Türkiye'de memur sendikacılığı nedeniyle görevinden atılan ilk insanım. Anket, işin bahanesi oldu. İdare ile sendikal çalışmadan dolayı zaten aram iyi değildi. Yani beni bir punduna getirip atmak istiyorlardı aslında. Anketle ellerine koz geçirdiler. Ankette, görevden atılmamı, hatta tutuklanmamı gerektirecek bir şey yok. Şu an Terörle Mücadele Yasası'nın 8/1'inci maddesinden hüküm giydim, ama propagan-

da ile ilgili en ufak bir şey olmamasına rağmen, ona bağlandılar ve fırsatını bulmuşken atıldılar görevden. Bu süre içerisinde ben işin ciddiyetini insanlara anlatamadım. Hatta bu işin içerisinde sendikayı buluşturduğum için, insanlar beni eleştirdi, bırakın sahiplenmeyi.

Eleştirenler kim?

— Sendika içerisindeki insanlar. Ama yüzüme karşı hiç kimse yapmadı bunu; dışarıdan, arkamdan eleştirdiler beni. Tüm Sağlık-Sen'in dışında ilk olarak Adana Tabib Odası'nın desteğini bekliyordum. Onlar, "bir şey yapamayız, paraya ihtiyacın varsa para verelim" dediler, kabul etmedim. Bu olayın altında başka şey arıyorlar. Ne aradıklarını da biliyorum; ama kesinlikle bugüne kadar destek olmadılar. Adana Tabib Odası Yönetim Kurulu'nun, "bunun altında başka bir şey var, bu sadece anket olayı değildir" şeklinde görüşleri var ve destek olmadılar. TTB'nin de desteğini umuyordum şu ana kadar. Ama *Özgür Ülke*'de çıkan ve yanlış değerlendirilen bir haberin üzerine, çok kötü bir diyalog geçti aramızda. O ana kadar, ben kesinlikle yardım edecekler düşüncesinde idim. Bu yanlış haber üzerine TTB'de çok büyük bir tepki ile karşılaştım.

Yanlış anlaşılınan haber neydi?

— "TTB beni desteklemiyor, hırsızlık yapsam desteklerdi" gibi bir şey yazmış *Özgür Ülke* gazetesi. Ben bunu

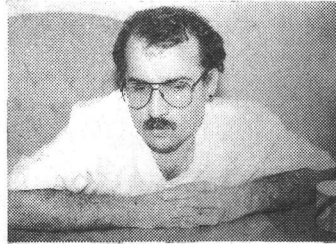
Adana Tabib Odası için söylemiştim. Gazeteci arkadaşın bir

hatası TTB'yi de katmış işin içine. Ertesi gün TTB'ye gittim. Beni dinlemeden hakaretlerle karşılaştım. Sonuçta ben anlattım derdimi, anlaştık. Orada 15 dakika hakarete maruz kaldım. O yüzden artık TTB, yardım etse de yardımını kabul etmem. Şu ana kadar Tüm Sağlık-Sen Genel Merkezi'nce bir imza kampanyası başlatıldı; ama Adana Tabib Odası'nda şu ana kadar 6 imza ancak toplanabildi. İnsanlar belli bir boşvermişlik içerisinde. Kendi çabamla bir şeyler yapmaya çalışıyorum.

Bugüne kadar 100'e yakın aydın, sanatçı ve sendikacı çeşitli gerekçelerle tutuklandı, ceza aldı. Sizde bunlardan birisiniz. Bu saldırıları nasıl açıklıyorsunuz?

— Önceleri yardım ve yakınlıktan tutuklandım. Daha sonra Türkiye'nin bölünmez bütünlüğünü eleştiren propaganda yapmak, yani Terörle Mücadele Yasası'nın 8/1. maddesine 20 ay hapis cezasına çarptırıldım. Ben bu konunun, hassas bir konu olduğunu ve bu amaçla, özellikle bu hassas konuda kimsenin konuşmamasını, gerek hukuk çerçevesi içerisinde, gerek hukuk dışı, hiç kimsenin bu konuda en ufak bir yorum yapmamasını sağlamak amacı ile, Terörle Mücadele Yasası çı-

kartıldığını düşünüyorum. Yani şu andaki anayasa, 12 Eylül hukukundan kalma bir anayasa, Terörle Mücadele Yasası şu andaki anayasanın da üzerinde. Bu anlamda ben bu anayasaya ve yasalara aykırı hareket etmediği-

mi düşünüyorum.

Gerek Fikret Başkaya olsun, gerek Münir Ceylan olsun bu arkadaşların, barış ve siyasi çözüm dışında bir savunuları olmadığını biliyor ve düşünüyorum. Yani devlet, nedense barışı ve siyasi çözümü ön plana çıkararak insanlardan intikam alırcasına bu Terörle Mücadele Yasası'nı uyguluyor. Bu anlamda, devletin barışa ve siyasi çözüme tahammülü olmadığını deneyimlerim ve gözlemlerim sonucu çıkardım. Bu nedenle de -barış yapmak gibi bir projesi ve programı olmadığı için- bunun ön plana çıkarılmasının halk tarafından destekleneceğine ve kendisinin barış yapmaya, bu işi barışçıl yöntem-

lerle çözmeye zorunlu kalacağını biliyor ve bunu önlemek için böyle bir baskı uyguluyor.

12 Eylül günü mahkemeniz vardı. Nasıl sonuçlandı?

20 ay hapis ve 333 milyon lira para cezası verildi; Yargıtay yolu açık olmak kaydıyla. Malatya DGM bu cezayı verdi. Bu, aslında Terörle Mücadele Yasası'na göre 50 ila, 100 milyon lira arasında. Bana en düşük ceza olan 50 milyon lirayı verdiler; ama suçun işlenme tarihi göz önüne alınarak sekizle çarptılar, nereden buldular o sekiz rakamını bilmiyorum ama, 400 milyon liraya çıkardılar cezayı ve onun da altıda birini indirdiler. İyi halden dola-

yı 333 milyon oldu. Birlikte yakalandığım bir hemşire arkadaşım da vardı. Devlet memuru olduğu için, onu olayın dışında tuttuk; ama o da aynı cezayı aldı.

Yaptığımdan pişman değilim. Barışa katkısı olacak her şeyi yapmaya hazırım. Ben bir hekim olarak insanların sadece fiziki değil, psikolojik olarak da sağlık sorunlarının çözülmesinden yanayım. Böylesi büyük bir savaş sürerken, Türkiye'de yaşayan hiçbir insanın, hiçbir halkın psikolojik anlamda sağlıklı olabileceğini düşünemiyorum. Kamuyundan göremediğim destekten dolayı da "acaba çok şey mi yaptım" diye düşünüyorum!□

Ceyhan'dan Karadeniz'e doğan Kızıl Güneş

*Taş taşı nasıl yerse
Diş dişi nasıl yerse
Et eti nasıl yerse*

*O ne çetin direnişti öyle o
Vay benim duruşu yangın yangınım
Vay benim gülüşü şafak şafağım
Direnişi tunç tuncum, çelik çeliğim*

MUSTAFA ŞEFİK

*Yoldaş,
Seni İş, Ekmek, Özgürlük ve
Halkların mücadelesinde
sonuna dek yaşatacağız*

Karadenizden Yoldaşları

**Siyasal Hukuk, Eğitim
Bilimleri ve İktisadi İdari
Bilimler**

**Ders Kitapları
% 10 indirimli**

**Şubat
Kitabevi'nde**

Selânik Cad. 68/4 Kızılay / Ankara
Tel: 417 97 60

SENDİKA BÜROKRASİSİ HANGİ TARAFTA

Özgürlük ve demokrasi mücadelesinde ağalara olan en ufak bir güvenin yeni haklar ve mevziiler kaybetmekle eşdeğer olduğunu, ülkemiz pratiği yüzlerce kez göstermiştir. İşçiler ve sınıftan yana sendikacılar, ağaların yüzlerini bir kere daha görerek, onlara yönelik her türden umut ve beklentiden arınmalı; kendi güçlerine güvenmelidirler.

işçi sınıfı ve emekçilerle, egemen sınıflar arasındaki mücadele uzlaşmaz bir karakter taşır. Bu mücadele dönem dönem barışçıl, dönem dönem barışçıl olmayan biçimlerde sürer. İşçi sınıfı ve emekçiler iktidar mücadelesine tabi olarak, düzen içinde daha iyi haklar ve mevziler elde etme, kazanılmış haklarını koruma çabası içindeyken; iktidarda olan burjuvazi ve onların politik temsilcileri, düzenlerini ayakta tutacak ve güçlendirecek her türden yol ve yöntemi denerler.

Normal dönemlerde birtakım tavizlere razı olabilen egemen sınıflar, kriz öğelerinin yükselmesiyle; aynı zamanda, siyasi bir krize doğru da yuvarlanırlar. Böylesi durumlarda kitlelerde mücadele eğilimi de artar ve burjuvazinin surlarına yönelen işçi ve emekçi dalgası dönem dönem egemenleri zorda bırakır. Dolayısıyla, yönetenler açısından eski yöntemler yetersiz hale gelir. Yükselen sınıf hareketini bastırabilmek için, yeni yeni şiddet metotlarına başvurulur.

Bu tür dönemlerde saflar netleşir. Gerçekte, yerleri her zaman burjuvazinin yanı olan sendika bürokratları, artık gizlemeye gerek olmaksızın, yüzlerini açıklıkla ortaya koyarlar. Daha önceleri sınıf yanlısı, mücadeleciler vb. oldukları yönündeki söylemlerini terk ederek, gerçek nitelikleriyle ortalıkta boy gösterirler. Sınıfın kazanımlarını burjuvaziye peşkeş çeker, yeni kazanımların önünü tıkarken; burjuvazinin kendilerine verdiği pahlı silahlarla, sınıfa ve sınıftan yana sendikacılara karşı amansız bir savaşa girerler.

Bunun örneklerini görmek için çok uzaklara gitmeye gerek yok. Daha dün kazanılmış işçi alacaklarını dünyada benzeri görülmececek şekilde, mevcut hukuku bile çiğneyip, hükümetle anlaşarak, burjuvaziye altın bir tabakta sunan Türk-İş bürokratları; hemen arkasından bu tavırlarına tepki gösteren, mücadeleden yana işçi ve sendikacıları cezalandırmaya, gözünü korkutmaya, yıldırıma yöneldiler.

Geçen hafta, Yol-İş İstanbul 1No'lu Şube'nin telefon ve faksını kestiren ağalar, bu hafta da, Türk Harb-İş Sendikası'nı, Türk-İş'ten kesin ihraç istemiyle disiplin kuruluna verdiler.

Sonuç nereye bağlanırsa bağlansın, her iki tavır da, bu sendikalar şahsında; sınıfa, sınıftan yana dürüst ve mücadeleciler sendikacılara gözdağı ve tehdittir. Daha önce de benzer tavırları defalarca sergileyen sendika patronlarının bu hırçın, saldırgan, sınıf kaygısı güden sendikacılara, düşmanca tavırları; burjuvazinin ezilenlere olan sınıf tavırlarıyla aynı noktada birleşmektedir.

Özgürlük ve demokrasi mücadelesinde, ağalara olan en ufak bir güvenin yeni haklar ve mevziiler kaybetmekle eşdeğer olduğunu, ülkemiz pratiği yüzlerce kez göstermiştir. İşçiler ve sınıftan yana sendikacılar, ağaların yüzlerini bir kere daha görerek, onlara yönelik her türden umut ve beklentiden arınmalı; kendi güçlerine güvenmelidirler. Sermayenin saldırılarına karşı mücadelede, okun ucu sendika ağalarına da yöneltilmelidir.

Ümit Yılmaz

T

ürk-İş yönetimince sahneye konan "**Satılmışlar**" Operasına bir "önoyun" olarak şu haberi seyrinte arz ediyoruz:

Aktaş Elektrik'i hukuken geçersiz hale getiren işçi, işten atıldı. Aktaş Elektrik'in İstanbul'un Anadolu yakasında elektrik dağıtımını TEK'ten devralmasıyla özlük haklarının kaybolacağını düşünen işçi Vahap Eycan bu hakkını korumak amacıyla dava açmıştı. Bu dava daha sonra Danıştay aşamasında Türkiye Elektrik Kurumu ile, Aktaş arasındaki kullanım hakkı devir sözleşmesinin iptaliyle sonuçlanmıştı. TEK'in mallarını kullanmak konusundaki hukuki dayanağını yitiren Aktaş Elektrik, başına bu derterli açan işçi Vahap Eycan'ı 28 Ağustos'ta işten çıkardı.

Bu arada Aktaş Elektrik'te işten çıkarılanların sayısı 60'ı buldu. İşverenin 10 kişinin atılması halinde toplu işten çıkarma olacağı için, her ay 9 kişiyi işten çıkardığını iddia eden işçiler, yetkili sendika Tes-İş'in işten atılmaları duyarsız kaldığı görüşünü savundular.

Aktaş Elektrik'te sendikanın baştemsilcisi Ali Akyıldız da işten atılanlar arasında bulunuyor. Akyıldız "İş Kanunu gereği baştemsilciler işten atılmıyor. Bu nedenle de Aktaş Elektrik, Tes-İş Sendikası'na beni şikayet eden bir mektup yolladı. İşverenin mektubundan bir hafta sonra sendika beni görevden aldı. İşveren de görevden alınmamdan bir hafta sonra beni işten çıkardı" dedi.

Tes-İş'in yüzde 5 oranında Aktaş Elektrik'e olan ortaklığının, son yapılan mali kurulda yüzde 8'e çıkarıldığına dikkat çeken işçiler, sendikanın aynı zamanda işveren olduğu Aktaş Elektrik'in işten

atılmaların sürdüğünü, işverenin TEK'ten devraldığı işçilere 4 yıllık tazminat ödediğini, halbuki bu işçilerin 20 yılın üzerinde fiili çalışma süreleri olduğunu belirttiler.

Bu haberde ilk dikkat çeken şey, Anadolu yakasında elektrik dağıtımının TEK'ten, AKTAŞ'a devrindeki sallapatalılık, fütursuzluk, usulsüzlük. Nitekim Danıştay devir sözleşmesini iptal ediyor. Böylece cümle yurttaşın yaka silk-tiği AKTAŞ denen belâ-ı

berzah TEK'den devraldığı donanımı kullanamaz hale düşüyor. Gerçi ona da bir hile-i şerriye bulunur yakında ama, demek ki bu tür devir işlemlerinde mahkeme yolu açık! İptal dâvasını özlük haklarının zedeleneceği gerekçeyle, işçi Vahap Eycan açıyor. Sen misin açan, şirketten kovuluyor 60 arkadaşıyla. Lâkin Danıştay başvurusuna önderlik ettiği bilinen Tes-İş baştemsilcisinin işten atılabilmesi için sendikanın da yardımı şart! Akyıldız'ın baştemsilcilik görevinden sendikaca uzaklaştırılmasıyla, işçilikten atılması yolu da açılmış oluyor! Ne esaslı sendika değil mi? Ne sandınız? Tes-İş bugüne bugün yüzde 8 hisseyle AKTAŞ'a ortak, yani patron! Üye işçisine hem sendikalık, hem de patronluk ediyor!..

Yurdumuzda sendikacılığın ne hallere düştüğünü, bu kısa önoyunla kestirmece anlattım ki, Bayram Meral (Ki "Meral" sözlükte "dişi geyik" anlamına geldiğine göre, kendisine "geyik" demekle sakınca yoktur) ile avanesinin 1993 toplu sözleşmesinde elde edilen müktesep enflasyon haklarından hükümetle kaşkarıkoya yatıp, bir kalemde vazgeçmesi oyununa fazla şaşırılmıyaszınız! Enflasyondan

Can Yücel'in Gözüyle

ÜCRET VE MAAŞ DONDURMASI

doğacak ücret farkları tahakkukundan beş ay sonra bonolar halinde ceste ceste ödenecek! "Bono" dediysek, süper faizli hazine bonusu değil bunlar, resmen bir çeşit senet.

Otuz yıl önce Kastelli'yi âbad eden, "Tasarruf Bonusu" rezaletine yol açan varaklardan bir farkı yok! Şuncacık gecikme faizi de yok. Daha dört ay önce "Demokrasi Platformu" çerçevesinde nerdeyse Genel Grev kurusıklarına kalkışan Geyik Bayram, hem tüm kamu işçisini, hem de özel kesimdeki işçileri satıveriyor. Onun içindir ki, TİSK, bu operasyonun adını açıkça koyuyor, "Bu bir ücret dondurmasıdır" diyor. Haksız mı yani. Bir kez "toplusözleşme denen kurumun dibi oyulmuş oluyor. Demokrasinin temellerinden biri diye ilan edile gelen pazarlık yolu kapatılıyor, açık sömürüye doğru Dörtlü Hani Serbest Piyasa Ekonomisi uygulanıyordu? Buna Serbest Sömürü Ekonomisi denir dense dense. Bu arada Demokrasi Platformunun Siyasi İçeriği de güme getirilmiş oluyor. Bu dalavereye ateş püsküren DİSK ile, HAK-İŞ ile de ipler koparılıyor. Yetki barajı kuralıyla, anti-demokratik yasalarla, özelleştirme heyyulâsıyla, taşeronlukla, zaten uçurumun kenarına getirilmiş sendikacılık ölümcül bir darbe yiyor. Geyik Bayram bununla ne kadar ögünse azdır! Ayrıca memura, emekliye, sözleşmeli işçiye yedirilen dondurmaya sendika bünyesinin de iştahlı olduğu resmen ilân ediliyor. Öte yandan 5 Nisan Paketinin en büyük kurbanı ücretliler ve işçilerin toplu muhalefeti de iğdiş edilmiş oluyor. "Bohçacı Kadın" edâsıyla paket üstüne paket açan Tansu Teyze'nin başlıca safsata dayanağı olan "Özveri" Mavali sözümona geçerlik kazanıyor. "Neyin özverisi" Teyze? Hani eski bir türkü vardır, az değiştirelim onu:

Özveri vere vere kalmadı kalmadı,
Devlet cânımı almadı almadı

Sen daha bir yıl önce, dış-ıç borç düşünün altında yalap-şap gusul aptestleri al, kredisıyla, faiziyle, avantajıyla bir avuç ursuzu kârın et, sonra karşımıza "özveri" diye dikil! Teyze, bu senin "özveri" traşına Ahmet Emmi dayamış vaktiyle cevabı: Padişah'ın çığırkanı köye gelmiş, yeni bir cihat için asker devşirecek, vatan uğruna, dini-bir uğruna fedâkarlıktan dem vuruyor. Ahmet Emmi dayanamamış, atılmış kalabalık arasından. **"Ben dört oğlumu şehit verdim harp meydanlarında. Bir oğlum kaldı, o bakıyor bana ihtiyar halimle söyle padişahına,"** demiş **"Bir daha Ahmet Emmi'nin yarağına güvenip harp açmasın Küffâra!"**

Açarsa ne mi yaparız, bütün dar gelirliler yanyana gelir, biz savaş açarız, mahkemelerde dâvalar açarız!... Bütün İşçi Bölge ve Şube temsilcileri toplu bir eylem komitesi seçer, eyleme başlarız. Bundan sonraki politika, Ahmet Emmi'nin politikasıdır. Hakkı çarçur edilen, emeği pula çevrilmiş bütün dargelirliler, işçilerin öncülüğünde bir yumruk gibi toplaşır. Madem boks istiyor hükümetler, boks boku böyle yapılır!□

DÜNYA DEĞİŞTİ

Eskiden ana-baba

Mektepe yollarken çocuğunu

Eti senin kemiği benim diyerek

Emanet ederdî hocaya

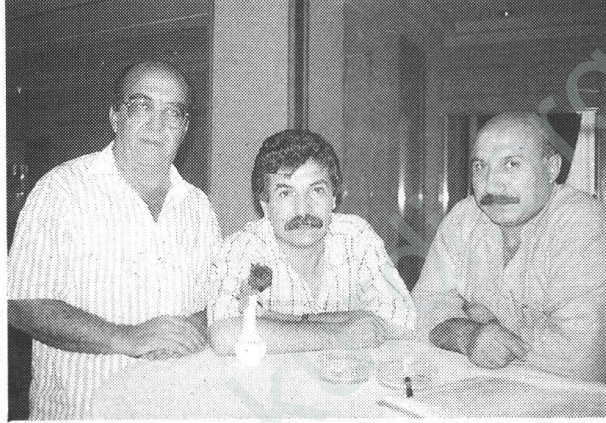
Artık öğretmenleri emanet ediyor T.C.

Eti senin kemiği benim diye

Darıkentli öğrencilere

Özelleştirmenin aynası: Aktaş Elektrik Tic. A.Ş.

Danıştay kararına rağmen Aktaş işbaşında... TEK raporlarından Aktaş yolsuzlukları... İşçi kıyımlarında Aktaş—Tes-İş ortaklığı... 20 yıllık işçi tazminatları güme gidiyor.

Istanbul'un Anadolu yakasındaki elektrik üretim ve dağıtım hizmetlerinin 1990 yılında özelleştirilmesinden sonra, bu yakada faaliyete geçen ve bugüne kadar haksız kazanç sağlamakla adını duyuran Aktaş Elektrik, şimdi de işçileri sokağa atmaya başladı. Bugüne kadar 70 civarında işçiyi sokağa atan Aktaş'ın bu uygulamada, işyerinde aynı tarihte örgütlenen Tes-İş Sendikası'yla birlikte çalıştığı, işçiler tarafından iddia edildi. Tes-İş'in, Aktaş şirketinin yüzde 8'lik hissesine sahip bulunması da işçilerin bu iddiasını doğrular nitelikte. On işçinin aynı anda işten çıkartılmasının 'toplu çıkarıma' girdiğini ve yasal olmadığını bilen Aktaş şirketi, her ay 9 kişiyi işten atıyor.

Aktaş işvereni, şirket aleyhinde daha önce dava açan işçi Vahap Eycan ile birlikte 9 işçiyi daha işten attı. Bu işçiler arasında Tes-İş Aktaş temsilcisi Ali Akyıldız da bulunuyordu. Akyıldız'ı yasal olarak işten atamayacağını bilen Aktaş yöneticileri, sendikayla anlaşarak buna bir formül buldu. Tes-

İş Genel Başkanı Faruk Barut imzalı, 23 Ağustos 1994 tarih ve 17565/TEŞK sayılı yazıda Akyıldız'ın "işverenle olan ilişkilerde şube yönetimi ile hiçbir diyaloga girmedikleri, ayrıca işyeri sendikal disiplinine uymayan üyelerle diyaloga girerek, sendikayı küçültücü hareketlerde bulunduğu" gerekçesiyle temsilcilik görevine son verildi.

Sendika tarafından temsilcilik görevinden alınan ve bir hafta sonra da işverence işine son verilen Ali Akyıldız, olayı şöyle anlattı: "16 Mart 1992'de Tes-İş'e üye olduk. İşveren toplu sözleşmeye uymuyor, sendikal faaliyete katılanları sağa sola sürüyordu. Açtığımız davayı 6 Aralık 1993'te kazandık. Bu arada '93-95 sözleşmesini imzaladık. Ekim '93'te işten atmalar başladı. Sendikamızın Aktaş'ta yüzde 8 hissesi olduğundan, işveren, sendika ile görüşerek her ay 9 işçiyi işten attı." Toplusözleşmeden 21 Şubat 1994 tarihine kadar yararlanılan Akyıldız'a bu tarihten sonra işveren 'yararlanamazsın' diye tebligatta bulundu. Şirket

aleyhine dava açan Akyıldız, mahkemeyi kazanacağı anlaşılınca, işveren tarafından alelacele oluşturulan Tahsilat Müdürlüğü'ne atandı. Mahkemeye başvurarak ihtiyatı tedbir koyduran Akyıldız, bu arada sendikaya da bilgi verdiğini belirterek, işverenin, kendisini ve sendika avukatını sendikaya şikayet ettiğini, sendikanın da işverene uyararak kendisini görevden aldığı ifade etti.

İşten atılan işçilerden çoğunun 15 ila 23 yıllık çalışma süreleri bulunuyor. Burhan Gürkan'ın 23, Ali Akyıldız'ın 20, Vahap Eycan'ın 17 yıl hizmeti var. Aktaş, son 4 yıllık tazminatı veriyor, diğer yılların tazminatını ise, TEK'in ödemesini istiyor. Aktaş TEK'e, TEK Aktaş'a havale ediyor işçileri. Oysa TEK'in Aktaş şirketi ile yaptığı sözleşmenin 36. maddesi 3. fıkrası b bendi şöyle diyor: "Fesih tarihine kadar şirkette geçen çalışma süreleri ile ilgili olarak personelin her türlü alacaklarından şirket sorumlu olacaktır."

18 Eylül Pazar günü Ankara-Hilton Oteli'nde CHP'nin düzenlediği "özelleştirmenin ekonomik ve sosyal boyutları" konulu toplantıya katılan Aktaş işçileri, bir bildiri dağıttılar. Danıştay kararıyla hukuki geçerliliğini yitiren Aktaş şirketinin bakan tarafından savunulmasının düşündürücü olduğunun vurgulandığı bildiriye; "hukuki geçerliliğini yitiren şirket, kamuoyu tarafından bilinen haksız kazançlarına ve işten atmalara devam etmektedir. Danıştay'ın verdiği iptal kararı uygulanmamaktadır. Halkın vergileriyle kurulmuş olan TEK'in mallarına ve çalışanlarına sahip çıkacak bir devlet yetkilisi arıyoruz" denildi. İşçiler, ayrıca konuyla ilgili hazırladıkları bir dosyayı da Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'e verdiler. □

İşçiler Türk-İş'in istifasını istediler

Bayram Meral, hükümetin teklifini, halka karşı olan sorumluluklarından dolayı kabul ettiklerini söyledi... "Türk-İş küçük rakamların üzerinde durmaz, üyesi de durmaz" ... Harb-İş Ankara Şubesi üyesi işçilerden Türk-İş'e protesto.

Hükümetle enflasyon farklarının ödeme planı üzerinde 'anlaşma' sağlayan Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral'e işçilerden sert eleştiriler gelirken, Meral'de yaptığı basın açıklamasıyla gelen eleştirilere cevap verdi.

Yönetim kurulu üyeleri Şemsi Denizler, Salih Kılıç ve Enver Toçoğlu'nun da katıldığı bir basın toplantısı düzenleyen Bayram Meral, "Türkiye'nin içinde bulunduğu hassas dönemde yapılacak bir eylemin, sorunlara yeni sorunlar ekleyeceğinden" dem vurarak, "halka karşı sorumluluklarının ağır basmasından dolayı" hükümetin teklifini kabul ettiklerini dile getirdi. Kendisine yönelik eleştirileri "bir bardak suda fırtına koparmak" olarak nitelendiren Meral, gelen eleştiriler için ayrıca, "bunu Türk-İş içinde çatlak ses olarak değerlendirmeyin, çöksesliliktir" değerlendirmesini yaptı.

Gelen eleştirilerin kendisini üzdüğünü ifade eden Meral, hükümetle ücret farkları ve oranları üzerinde pazarlık yapmadıklarını, hükümetin pazarlıklarını kabul etmediklerini vurgulayarak, "pazarlık yapmak ayrı şeydir, ödeme planı üzerinde organize sağlamak ayrı bir konudur" dedi.

Meral, bu arada sanki kendi

cebinden çıkıyormuşçasına rahat bir şekilde "önemli bir şey tutmadığı için" faiz istemediklerini de eklemeyi ihmal etmedi. "Türk-İş böyle ufak rakamlar üzerinde durmaz, işçilerimiz de durmaz" derken, işçilerin içinde buldukları durumu gözardı ediyordu. Kendisinin genel başkanı olduğu Yol-İş

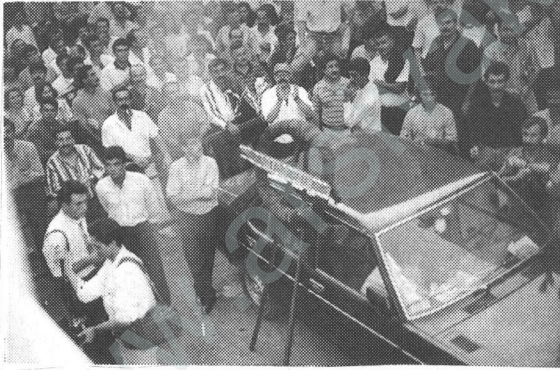
diklerini vurguladı ve Hak-İş Başkanı Necati Çelik'i kastederek, "hükümet onları muhatap alsaydı, bizden önce hükümetin teklifini kabul ederlerdi" dedi. Rıdvan Budak'a da yanıt veren Meral, SHP gittikten sonra, DİSK'in belinin kırılacağını söyledi.

Bayram Meral'in basın açıklamasıyla eleştirilere yanıt verdiği günün akşamı saat 18.30'da Türk-İş'in önünde toplanan yüzlerce işçi, "satılık Türk-İş istemiyoruz", "Türk-İş istifa", "para değil, demokrasi istiyoruz", "işçiler sendika yönetimine" sloganlarını haykırdı.

Harb-İş Ankara Şube Başkanı Necmettin Doğan, işçilere yaptığı açıklamada, sorunlarının sadece yüzde 50-60 ücret artışı olmadığını belirterek, "bizim sorunumuz kazanılmış haklarımızın gasp edilmesi, karşımıza sıfır zamlarla çıkılması sorunudur" dedi. Tüm

siyasi partilerin de ortak hareket ettiklerini ve hep birlikte kendilerine saldırdıklarını ifade eden ve Türk-İş'i, saflarını terk etmekle suçlayan Doğan, "iş başa düşmüştür, iş şubelere, tabandaki siz işçi arkadaşlara düşmüştür" derken, işçilerden "işçiler sendika yönetimine" sloganı tek bir ses olarak çıktı.

Türk-İş'ten bunun hesabının mutlaka sorulacağını vurgulandığı açıklama, üzerinde "Satışa Hayır" yazılı siyah çelengin Türk-İş önüne konmasıyla sona erdi. □

Ankara Harb-İş işçileri, sendikalarıyla birlikte Türk-İş Genel Merkezi önünde, Türk-İş yönetimini protesto ettiler.

Sendikası üyeleri, Türk-İş kaplarına dayanmış ve "açız aç, okullar açıldı çocuklarımızı okula gönderiyoruz" derken, Meral çok rahat bir şekilde "birkaç milyonun değerinin olmadığı, önemli olanın halka karşı sorumluluklarını yerine getirmek olduğu" vurgusunu yapıyordu.

Hak-İş ve DİSK başkanlarının 'anlaşma'ya tepkilerinin olduğu sözü üzerine, konuya değinen Meral, "DİSK ve Hak-İş'i çanta gibi yanlarında taşımak" isteme-

Sendikacılara baskılar sürüyor

Tüm Maliye-Sen Genel Merkez Yönetim Kurulu Yedek Üyesi ve Ankara Şubesi İşyeri Temsilcisi Musa Ulusoylu'nun, 11 Eylül akşamı saat 23.00 sıralarında Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından gözaltına alındığı, ertesi gün saat 11.30'a kadar da evinde karakol kurulduğu bildirildi.

Daha önce de polisler tarafından sürekli tehdit edildiği bildirilen Musa Ulusoylu'nun, son günlerde sendikacılara yönelik baskıların artırılması nedeniyle gözaltına alındığını söyleyen, Tüm Maliye-Sen Yönetim Kurulu Üyesi Nesrin Hatipoğlu, "gözaltında iken başına bir şey gelmesi halinde bunun sorumlusu Ankara Terörle Mücadele Şubesi olacaktır" dedi. Ulusoylu'nun 26 Eylül günü DGM'ye çıkması bekleniyor.

TÜMTİS'in kargolarda örgütlenme faaliyetleri

TÜMTİS Sendikası İzmir Şubesi'nin kargolarda örgütlenme faaliyeti, Aras Kargo'dan başladı. İşverenin sendikalaşmaya karşı aldığı tavrın bir sonucu ola-

rak, işten atılan 15 sendikacı işçi, oturma eylemi yapıyor.

Aras Kargo'daki gelişmelerin aktarılması için, 20 Eylül Salı günü bir basın açıklaması yapıldı. Basın açıklaması sırasında ambar ve kargo işçileri "Yaşasın Sendikal Mücadelemiz", "Yaşasın İşçilerin Birliği" yazılı dövizler taşıdılar ve "işçi kıyımına son", "Aras Kargo işçisi yalnız değildir" sloganlarını attılar. Şube yönetim kurulu adına konuşan Şükrü Günsili, işverenin günde 13-16 saat karşılığında asgari ücretle çalışan işçilerin, sendikalaşma mücadelesi karşısında yalan ve demagojiye başvurduğunu, sendikalaşmanın burada sağlanamayacağı yalanını söyleyerek, işçileri aldatmaya çalıştığını, ama işçilerin örgütlenme faaliyetinden vazgeçmeyeceğini vurguladı ve "dün ambar işyerlerinde yüzlerce işveren başarıya ulaşmamızı engelleyemedi. Bugün Celal Aras da engelleyemeyecektir. Başta kargo işçisi olmak üzere, üyesi, temsilcisi ve yöneticisiyle sendikamız tek bir yürek, tek bir yumruk olarak uzun ve zorlu bir mücadeleye hazırdır. Ambarlar Sitesi zaferinin yanına, kargolardaki zaferi koyuncaya kadar mücadelemiz sürecektir. Dost da düşman da bunu görecek-

tir" dedi.

Yol-İş 3 No'lu Şube, Türk Harb-İş, Hava-İş İzmir Şube başkanlarının ve TEKSİF İzmir Şube sekreterinin de bulunduğu basın açıklaması sırasında Türk-İş 3. Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı, "Türk-İş'e bağlı örgütlerin başkanları olarak, haklı ve yasal mücadeleye destek için buradayız" dedi.

Aras Kargo İzmir Temsilciliği önünde gerçekleştirilen basın açıklamasından sonra işçiler, Türk-İş 3. Bölge Temsilciliği'ne yürüdüler. Kundakçı, burada da, ambar işçilerini mücadeleden dolayı kutlayarak, bunun işçi sınıfına örnek olması gerektiğini söyledi.

İşçilere saldırı kınandı

Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ASKİ'de ve Anakent Belediyesi'nde işten atılan işçilerin direnişleri sürüyor. Direnişçi işçiler, sorunlarını anlatmak için gittikleri belediye meclis salonunda, bir grup MHP'li ve Refahlı faşistin saldırısına uğradı. Sendikalar ve kitle örgütleri saldırıya sert tepki gösterdi. Mersin'de, DİSK Genel-İş Sendikası Şubesi, Mersin Sendikaları Platformu, Türk-İş, DİSK ve Mersin Kamu Çalışanla-

rı Sendikalar Platformları bir basın açıklaması yaparak, saldırıyı şiddetle kınadıklarını açıkladılar.

Adana'da da Tüm Maliye-Sen binasında yapılan basın açıklamasında da saldırı protesto edildi. Bu basın açıklamasında ayrıca Çukobirlik'teki yemekhane işçilerine ve Mavi Marketler'deki gerekçesiz olarak izne çıkarılan işçilere yönelik uygulamaya kınandı.

Özelleştirme grev kararını baltaladı

Önceki SHP'li belediye döneminde, Temizlik İşleri Müdürlüğü'nün özelleştirilmesi, grev aşamasına gelen Eskişehir Belediyesi'ndeki işçileri zorda bırakmıştı. Geçtiğimiz günlerde, Büyükşehir Belediyesi, Odunpazarı Belediyesi ile Tepebaşı Belediyesi gibi belediyelerde grev kararı alarak, bir duyuru asan işçilere karşın, Belediye-İş Sendikası'nın yaptırdığı oylamadan, "grev yapılmaması" kararı çıktı.

Belediye-İş Sendikası Eskişehir Şube Başkanı Ahmet Kılıç, grev oylamasına gittiklerini ve işçinin, 'grev yapmama eğiliminde' olduğunu belirterek, "grev silahımız önceki belediye döneminde elimizden

alınmıştı. Tam yedi aydır, işçi arkadaşlarımız toplu sözleşmeden yararlanamıyor. Temizlik işleri özelleştirildi. Otobüs işletmesi grev kapsamı dışında. Geriye Park ve Bahçeler Müdürlüğü kalıyor ki, burada da çok az işçimiz var. Şimdi Yüksek Hakem Kurulu'na başvurarak kararı bekleyeceğiz" dedi.

Türk-İş'e, İstanbul sendika şubelerinden uyarı

Sendika şubeleri toplantısı, Türk-İş İstanbul 1. Bölge Başkanlığı'nın çağırısı üzerine, Belediye-İş Genel Merkez Konferans Salonu'nda gerçekleşti. 15 Eylül'de bir araya gelen, işçi sendikaları şube başkanları, Türk-İş merkezinin, tek yanlı sözleşmeden doğan farkların ödenmesi sorununda, sendikalara ve işçilere sormadan hükümetle anlaşması, gerçekleştirilmeyen işçi kurultayı, özelleştirme ve işçi kıyımlarına karşı mücadele sorunlarını tartıştılar.

86 şubenin yarısının katıldığı toplantıda, Türk-İş'in 1. Bölge Başkanı Faruk Büyükkucak, Selüloz-İş Şube Başkanı Rıza Turgut, Yol-İş 1 No'lu Şube Başkanı

Ercan Atmaca, Tes-İş Şube Başkanı Hasan Saygılı, Deri-İş Tuzla Şube Başkanı Musa Servi, Belediye-İş Anadolu Yakası Şube Başkanı Şaban Töre konuştu. Şaban Töre'nin, özelleştirme ve Yeni Demokrasi Hareketi yanlısı konuşması, tepki uyandırdı. Konuşmacılar, Şaban Töre'nin işçi sınıfına güvenmediğini, Yeni Dünya Düzeni'nin politikalarına adapte olarak döneleştirdiğini ve TÜSiAD temsilcileri gibi konuştuğunu vurguladılar. Ayrıca toplantı sırasında, sonuç bildirgesinin mutlaka çıkarılması, toplantı periyodlarının bir aya indirilmesi, yapılamayan işçi kurultayının mutlaka yapılması, demokrasi platformu çalışmalarının devamlılığının sağlanması üzerinde duruldu ve bu yönde kararlar alındı.

Sürgüne basın açıklaması ve açlık grevi

Birleşik Taşımacılık Çalışanları Sendikası İzmir Şube Başkanı Mevlut Eski'nin, TCDD Genel Müdürlüğü'nce hiçbir gerekçe gösterilmeden İzmir Halkapınar deposundaki makinistliğinden alınıp, Samsun'a sürgün edilmesi üzerine, sendika 15 Eylül Perşembe günü bir basın açıklaması yaptı. Eski, 20 Şubat '94 tarihinde Sivas'a sürgün edilmiş, ancak bu karar daha sonra kaldırılmıştı.

Yapılan basın açıklamasında taşımacılık işkolu çalışanlarının, diğer kamu çalışanları ile birlikte sendikal hak ve özgürlüklerini ka-

zanmak için mücadele ettikleri, yasalar çerçevesinde çeşitli eylemler yaptıkları vurgulanarak, şube başkanının sürgün edilmesi ile TCDD yöneticilerinin demokrasiye, demokratikleşmeye ve çalışanların hak mücadelesine yaklaşımlarının açıkça ortaya çıktığı belirtildi. Açıklamada, "özelde şube başkanımıza ve sendikamıza genelde ise, demokrasiye ve hukuka karşı olan, aynı zamanda kitlenizde de büyük bir hoşnutsuzluk yaratan uygulamaya karşı duracağımızı, sonuçları ne olursa olsun, gerekeni yapacağımızı belirtmekte bir sakınca görmüyoruz" denilerek yönetici ve üyelerin, uyarı mahiyetinde 5 günlük dönüşümlü açlık grevine başladıkları bildirildi. □

Sporda gizli profesyonel yönetim ağaları

Kurtlukta kanun, kurt olmayanı yemektir." Bu vahşi uygulama, son günlerde yeniden gündeme geldi. Tanıdık bir oyundu sahnelenen. Gizli profesyonel yönetim ağaları, sonuçlar üzerine kurulu bugünkü yapıda çözümsüzlüğe düştüklerinde, iki yolu deniyorlardı. Ya yiğitliğin onda dokuzu tüymektir diyerek, arkalarına bakmadan dörtlüye kaçıyorlardı, ya da teknik adamlardan başlayarak, sporculara uzanan kurbanlarla günü kurtarmayı, hedef saptırmayı deniyorlardı.

Sonbaharla birlikte sosyal güvenliğin tam olarak sağlanamamasının sonuçları futbolda yaşanıyor, Trab-

zonsor, Fenerbahçe ve Bursaspor kulüpleri çalkalanıyor. Fatura her zaman olduğu gibi, sporda ter dökenlere çıkarılıyor. Olayların kökeninde gizli profesyonel ağalık yönetimi yatıyor.

BÜYÜK SERMAYENİN ARPALIĞI KULÜPLER

Yasal hiçbir engel olmamasına karşın, gizli profesyonel yönetim ağaları, kulüplerin şirketleştirilmesi önünde engel olmayı sürdürüyorlar. 1950'lerden itibaren ağızlarda

köşeye uçuyorlar. Bu arada Fenerbahçe Kulübü eski Başkanı Ali Şen, açıkça niçin yönetici olduklarını itiraf etmekten çekinmiyor. Şen, işadamı olduğunu, kârlı bulmadığı hiçbir işe yatırım yapmayacağını söylüyor ve ekliyor; "büyük kulübün başkanı olduğun anda, bütün devlet çarkı hizmetine girer. Takılı işlerin çözüm trafiği hızlanır. Bu olanak milyarlar ölçülmez."

Kitle kulüpçülüğü uygulamasının sermayeye daha çekici gelmesinin ardında şu gerçekler yatıyor. Kitlese ilgi, özel ve tüzel kişilerin rahatça sö-

ğüşlenmesini olanaklı kılıyor. Spor etkinliklerinde kamu yararı gözetiliyor safsatası ortalığı toza dumana katıyor. Sonuçta belediyeler, valilikler, emniyet amirlikleri de kolaylıkla devreye sokulabiliyor. Böylece yaratılan kaynaklar; hovardaca, kişisel, yaygın ve hızlı tanıtım için ya-

rışmanın körüklenmesinin doğrultusunda kullanılıyor. Yeterince tanıtım sağlandıktan sonra, perde arkasına çekilirken de herhangi bir fatura ödenmiyor.

Kitle kulübü olgusundan, şirket kulübü olgusuna dönüşüm sağlanmadan, sporda kangren olan sağlık, eğitim ve sosyal güvenlik sorununa kesin çözüm bulmanın olanağı yok. Bu nedenle sporda demokrasi mücadelesi, ancak bu gizli profesyonel yönetim ağalarının cenneti olan kitle kulüpçülüğünün aşılması ve kulüplerin şirketleştirilmesiyle başarıya ulaşabilir.

Bunun yolu ise, sporun bütününüyle özelleştirilmesinden geçiyor.

Not: 3289 ve 3461 sayılı kanun

Madde: 24- Spor kulüpleri, profesyonel futbol takımlarını Türk Ticaret Kanunu'nun hükümlerine göre kuracakları veya kurulmuş olan şirketlere devredebilirler, veya kiraya verebilirler.□

sakız yapılan "sporda çağdaşlaşma şirketleşmeden geçer" tekerlemesi, yaşama geçirilemediyse, bunun ardında, bugünkü uygulamayı kendi çıkarları açısından daha uygun bulan yönetim ağalarının tercihi yatıyor. Yönetime seçildikleri andan itibaren gizli-açık işlerini yönetici kisvesiyle güven içerisinde yürüten işadamları-yöneticiler, şirket kulübü olma yerine, kitle kulübü olmayı yeğliyorlar. Böylelikle hem daha geniş tanıtım olanağına kavuşuyorlar, hem de kendi paralarını riske etmiyorlar. Kendi işlerinde verimlilik ve kârlılık prensipleriyle holdingleşenler, yönettikleri kulüplere bu iş anlayışını taşıyorlar, amaçlarına ulaştıkları noktada hemencecik sıvışıp perde arkasına dönüyorlar. Spor yapısı olduğu yerde sayarken, bir Selahattin Beyazıt, bir Emin Cankurtaran, bir Mehmet Üstünkaya, bir Ali Şen, bir Cavit Çağlar, bir Mehmet Ali Yılmaz, vb. bir köşeden, öbür

Bursa

Evrensel Kültür Merkezi

Açılıyor

Desteginizi bekliyoruz

Bursa Halk Bankası
Ulucami Şubesi
Hesap No. 01008820

MADEN

madenler ölmez

Clinton'dan gene mektup var

Pirimiz, üstadımız, babamız, anamız, her şeyimiz Amerika'nın Başkanı Clinton, canı sıkıldıkça, bizimkilere mektup yazar. Gene yazdı.

İşte, son mektup aşağıda:

"Biricik, sevgili arkadaşım,

Bu sabah, tuvalette, hediye ettiğim kravatı takarken seni düşündüm. Gözlerimin önüne geldi, çtı-pıtı, miniminnacık halin.

CIA'dan öğrendiğime göre, durumun biraz nanaymış. Bir zamanlar alkışlarla karşılandığın yerlerde bile yuhalanıyormuşsun. Hiç korkma gülüm. Ben, senin arkadayım. Hele şu arka bahçemi, Haiti'yi, dangalak eşekleri 'Demokrasi Çıkartması' ayağıyla uyutarak, bir halledeyim, hemen senin yardımına koşacağım.

Evet, büyük zorluklar içindeymişsin. Şamar kızına dönmüşsün. Her önüne gelen, sana bindiriyormuş. Örneğin, gazetecileriniz, muhalefet liderleriniz, senin Amerika'ya kaçırıldığın malvarlığını dillerine dolamışlar.

Niçin Marcos'u örnek göstermedin? Bak, Marcos da tüm parasını falan Amerika'ya kaçırmıştı. Vietnam'lı Yenge'miz de (Komünistler bu muhterem hanıma, 'Korkunç Yenge' diyorlardı) aynı işi yapmıştı. Ama sen bunları anımsatmadın. Ayıp ettin valla, aranızda ne fark var ki?!

Bu arada yüzünü kutlarım. Bu yüzle sırtın yere gelmez. Her şeyi aslanlar gibi karşılayan bir yüze sahipsin. Bak, Marmaris'li Paşa bile, hani tiyatro askerinin babası, o bile senin bir yıldız olacağını buyurmuş. Paşalar, emekli de olsa, her şeyi bilir.

Bir konuda daha kutlarım seni. Biri dışında, tüm muhalefet partilerinin liderlerine iyi bir tokat atmışsin. Hepsinin mal varlıklarını araştırmak için bir komisyon kurulması kararını aldirtmişsin.

Tabii bu arada, Amerikan vatandaşı da olan seni ve Amerika'ya kaçırıldığın malvarlığını korumak için, Meclis'te canla başla çalışan, senin arkada olan 'kurt Milliyetçiler'ide kutlamak gerekiyor. Böylesine Amerikasever Türk milliyetçilerinin karşısında, hediye ettiğin kravatımı saygıyla bağlarım. İşte Amerika'nın sırtı, böyle asil milliyetçiler sayesinde, yere düşmüyor.

Komisyon konusunda da korkma. N'oldu 'hayali ihracat Komisyonu'? Gariban komisyoncuların hazırladığı hırsızlık dosyalarını fareler yemiş. Sizinlikleri de yer, o tatlı farecikler.

Senin vergi kaçakçısı olduğunu; kocanın bir bankayı batırıldığı, sırada senin birden zenginleştiğini; kocana, kurduğun kooperatif yüzünden dava açanların, birden Devlet'ten iş katarıp, davadan vazgeçişlerini falan söylüyorlar. Boşver... Marcos için de söylemişlerdi. N'oldu?

Sen onları bırak da, 'Türkiye'yi Tanıtma Filmi'ne bak. Merakla bekliyorum filmi. Sen oynayacakmışsin. Tarkan'ın 'Şikidim, şikidim'ini, Yonca'nın 'Bendire bendire sat beni'yi söylersen, IMF'ye emir veririm, parayı artırırlar.

Bir de, kocana söyle, bana 5-10 yat göndersin. 15 milyarlık yatları 500 milyona alıyormuş da...

Öperim...

"Your Clinton"

BURASI TÜRKİYE

■ **Yangınlar:** Asil ve necip medyamız İstanbul'daki, Ege'deki yangınları diline dolamıştı. Ama Türkiye'de başka bölgeler de, kentler de var. Şu son günlerde Kiğı'da 2 köy yakıldı, 5 mezra yakıldı, Kırdım köyünde 5 mezra yakıldı, 12 mezra daha yakıldı, Nusaybin'deki Akarsu ormanı iki kez yakıldı, Ovacık köyü yakıldı, v.d. ... Demek bizim kuponlara göre Türkiye, Ege'den ve İstanbul'dan ibaret...

■ **Yaman Törünler:** Tüm basın kendisinden söz etmesine karşın, Bay Yaman, hâlâ görevinin başında. Büyük Türk Büyükleri'nde gerçekten iyi bir mide ve iyi bir yüz var. Çünkü herşeyi Nisan Yağmuru zannediyorlar.

■ **Sülükler:** Emlakbank, Vakıfbank, Halk Bankası ve Ziraat Bankası'nın 8 trilyon 673 milyon lirasını sülük işadamları kredi olarak cebe indirmiş. Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının trilyonlarını çalan bu düzenbazların adları büyük bir sır gibi saklanıyor. Yoksa çete mensupları oldukları için mi korunuyorlar?

■ **Böbrek:** Denizli'de, işadamı Muzaffer Genç, 45 milyonluk senedini ödeyemediği için 1 yıl 3 aya mahkum oldu. (Not: Kardeşim sen de neden Devlet'i tokatlamadın? O zaman itibarlı T.C. vatandaşları olarak ortada dolaşırdın.)

■ **Aferin Tayyip:** Kayseri Belediyesi'nin (O da Refah'lı) 100 milyonluk ekmeğin fırınına 3.5 milyara almışsin, yardım için. Hadi bakalım, örneğin suya zam yap da, İstanbul'lu müslümanlardan bu parayı çıkart.

■ **Zengin Çocukları:** 500 milyona çürük raporlu alıp, askerden kaçan 63 çocuğun adı gizleniyormuş. Kimbilir hangi "Vatan, millet, Sakarya"cı Büyük Türk Büyüğü'nün oğludur onlar?

Haftanın

Büyük Türk DYP'lileri

□ **İSMAİL AMASYALI:** Bu DYP Milletvekili, yolunu bulup, Halk Bankası'na olan 7.904. 798 liralık borcunu sil-diriverdi. Aferin, DYP'li dediğin böyle olur.

□ **TURGUT TEKİN:** Bu DYP Milletvekili de, gelirini kiralardan falan çıkararak Kızılay'a 8 milyon lira kira borcu ile 7.5 milyon liralık ortak gider borcunu ödemekten kaçıyor. Ona da bir aferin.

- **AYAK-ÇİĞKÖFTE-KOLONYA:** Yolsuzluk kokuları, cukka kokuları, üçkağıtçılık kokuları, yağma kokuları, kredi kokuları, namussuzluk kokuları falan, yurttaşlarımızı ilgilendirmez. Bir iki gün sözü edilir bu kokuların, sonra unutulur. Ama Bakanlar Kurulu'ndaki bir "**Koku**" gazete sütunlarından televizyon ekranlarına kadar bulaştı... 10-12 gün önceki bir Bakanlar Kurulu toplantısında, bir koku kaplamış ortamı. Bir uzman burun sahibi, asil ve necip bir Sayın Bakan, "**Bu**" demiş, "**Azimet Köylüoğlu'nun ayak kokusu.**" Herkesin bildiği gibi, bizim Bakanlarımız her şeyi bilirler ve hiç yanılmazlar. Hele ayak kokularında, tam bir uzmanlardır. Azimet Köylüoğlu, gene herkesin bildiği gibi, Tansu'yu "**Allah,**" olarak ilan etmişti. Ne gariptir ki, yüzde 99'u müslüman olan bu ülkenin tek bir müslümanı bile, bu Allah'a karşı çıkmamıştı. Neyse, bu onların günahı... Ayak kokusuna dönelim. Güya Azimet Köylüoğlu, ayakkabılarını çıkarıp, masaya koymuş. Sanmıyorum, bu kadar ayağa düşmemiştir, Bakanlar Kurulu... Azimet Bey, hemen açıklama yaptı: "**Kokunun iki nedeni olabilir. Birincisi, toplantıdan önce, çiğköfte yemiştik... İkincisi de, Tansu Hanıma, bir Bakan arkadaşımız, elini, ağzını silmesi için kolanyalı mendil vermişti. Bu ikisinden biri kokabilir.**" Ayak kokusu, çiğköfte ve kolonya... Demek, karıştırılacak kadar birbirine benziyor bu kokular. Çiğköfteyi sevenlere, kolonya kullananlara saygıyla duyurulur.
- **ASLAN MEHMET GÖLHAN:** Oğlu, doktor raporuyla askerlikten yırtan DYP Bakanı Mehmet Gölhan, 6 öğretmeninin öldürülmesinden sonra, asil ve necip bir biçimde şöyle buyurmuş: "**Öğretmen, ölürlen öldürsün.**" Ne o, yoksa Devlet halkını koruyamıyor mu artık?
- **BİR BAŞKA ASLAN NAHİT MENTEŞE:** Her şeyi bilen müstesna DYP'lilerden biri de kırmızı plakalı otomobil sahibi, yani Bakan, Bay Nahit Menteşe. Bu muhterem de, 6 öğretmen öldürüldükten sonra şöyle döktürmüş: "**Öğretmenlerin katledileceğini tahmin**

etmiştik." Ne o, yoksa Devlet tedbir bile alamıyor mu artık? Neyse boşverin bunu, siz bir yolunu bulup, DYP Bakanı Nahit Menteşe'ye Spor Lotto doldurtun. Böyle bir yetenek sayesinde en kısa zamanda köşeyi dönersiniz.

- **PKK'LI UÇURTMA:** Göcek'te jandarma, "**Pembe-Yeşil-Sarı**" uçurtma uçuran bir turizmciyi, PKK propagandası yapıyor gerekçesiyle gözaltına almış. Haklı jandarma. Ne kadar pembe, kırmızı, yeşil, sarı renkler varsa, bunların tümü PKK'yı anımsatıyor. İşte trafik lambaları... Her zaman söylerim, trafik lambaları acilen değiştirilmeli. Çünkü günün yirmi dört saati, halkın gözüne soka soka, kırmızı-sarı-yeşil ışıklar saçıyor. Ve üstelik, Devlet'in polisi, bu kırmızı-sarı-yeşil ışıklara uymayanlara 150 bin liralık ceza kesiyorlar. En iyisi trafik lambalarındaki renkleri değiştirmek. Kırmızının yerine patlıcan moru, sarının yerine çocuk kakasının kahverengisi, yeşilin yerine de Fenerbahçe'nin laciverti konulur.
- **ÇOK EKSTRA MİLLİ EĞİTİM:** Zengin çocuklarına destek çıkmak için, yoksul öğrencilerden "**Haraç**" toplama yoluna giren o çok ekstra Milli Eğitim Bakanlığı, şimdi de öğretmen bulamıyor. Güneydoğu'da kapalı olan okullardan söz etmiyorum. Türkiye'nin her yerinde böyle. Örneğin İzmir'de, birçok okulda dersler boş, öğretmensizlikten. Afyon'un Şuhut ilçesinde, Belediye hoparlörleri bangır bangır bağıryor, "**Acilen 20 vekil öğretmen arıyoruz,**" diye.
- **POLİS VE MİLLETVEKİLİ:** Erzurum Emniyeti, Milletvekili Abdülmelik Fırat'ın yurtdışına çıkışını yasakladı, geçtiğimiz hafta. Vallahi polisin işi zorlaştı. Artık bundan böyle, örneğin mahalle bakkalları da kitap falan yasaklar.
- **TURİSTLER:** Komedyenlerin, şaklaban komiklerin külliyetli miktarda bulunduğu bu ülkeye, neden gelmiyor acaba, turistler? Şu ölümlü dünyada, neşelenmek için Türkiye'den başka bir ülke var mı, dünya üzerinde?

Milli Eğitim değil, komedi tiyatrosu

Istanbul'da bir okul servisi

Doğu'da bir öğretmen

Haiti'nin "barışçıl" işgali

*"Barışçı çocuk"
Clinton, işgalcilerin
başı... Cuntacılarla
ABD anlaştı... Medya,
naklen işgal
konusunda bu kez
hüsrana uğradı.*

Yaklaşık bir buçuk yıldır dünya kamuoyunda ve ABD gündeminde bulunan "Haiti sorunu" da nihayet "halledildi".

29 Ekim 1991 yılında Genelkurmay Başkanı General Raul Cedras'ın, Jean-Bertrand Aristide'yi bir askeri darbe ile devirmesinden sonra Haiti, ABD'nin "kara listesine" girdi. ABD, "darbeciler" tarafından iktidardan uzaklaştırılan devrik Başkan Aristide'yi tekrar iktidara getirmek için çaba sarf etmeye başladı. "Sorun" bu kez halledilmeliydi. Böylece içeride giderek puan kaybeden Clinton'un gidişatı da kurtarılmış olacaktı.

ABD'nin, Aristide'yi iktidara getirmek için şimdiye kadar yapmış olduğu girişimleri şu şekilde sıralanabilir: 13 Aralık 1992'de Amerika Devletleri Teşkilatı, Birleşmiş Milletler(BM) Güvenlik Konseyi'nin, Haiti'ye ekonomik ambargo kararı alması için çağrıda bulundu. Bunun akabinde BM tarafından Haziran 1993'de petrol ve silah ambargosu uygulandı. Mayıs 94'ten itibaren de genel ekonomik ambargo kararı alındı

ve Haiti'nin yurtdışında bulunan bütün banka hesaplarına el konuldu. Bütün bunlar, seçimle gelen ve bir darbe sonucu koltuğundan olan Aristide'nin Başkanlığında ve ABD denetiminde bir hükümetin kurulması için yapıyordu. Dünyanın pek çok ülkesinde, işi darbeyle halleden ABD, bu kez tersini yaptı.

Haiti ordusunun "demokratik seçilen hükümeti" devirmesinin ardından, ordu desteğinde kurulan hükümetin, insan haklarına muhafazet etmesini gerekçe olarak gösteren ABD, Haiti'ye "demokrasi" ihraç etmeye karar verdi.

Ordu destekli hükümetin, insan haklarını ihlal ettiği ise bir gerçek. İnsan hakları kuruluşlarının yayınladıkları raporlara göre, bu ülkede cuntadan sonra 3 bin kişinin öldürüldüğü, halen her ay ortalama 75 kişinin yaşamını kaybettiği, rejim karşıtlarına uygula-

nan işkence ve tecavüz olaylarının sıkça yaşandığı belirtiliyor. Bir süre Haiti'de gözlemci olarak bulunan, BM ve Amerika Devletleri Teşkilatı'na bağlı olarak çalışan gözlemcilerin, "ülkede illegal faaliyet yürüttükleri ve provokasyon yarattıkları" gerekçesi ile, Haiti hükümeti tarafından sınır dışı edilmeleri kararı, ABD açısından "bardağı taşıran damla" oldu. 1960'lı yıllarda Vietnam'ın işgaline karşı çıkan ve ABD başkanı seçildiği dönemde de "çağımızın kavramı" olan, "barış"ın temsilcisi olarak ilan edilen Bill Clinton'ın, Haiti'ye işgal seferleri düzenleme kararı alması her şeyi daha da açığa çıkardı. İşgal karşıtı çocuk, artık işgalcilerin başıydı. Haiti'deki askeri cuntanın, iktidarı bırakması için yapılan

ABD eski Başkanı Carter'la şimdiki Başkan Clinton, ABD'nin büyük çıkarları için her vesileyle işbirliği yapıyorlar.

birçok baskı ve ambargo sonuç vermeyince, en son çarenin "askeri müdahale" olduğu bütün kamuoyuna açıklandı. Her şey buna göre hazırlandı. Bütün askeri hazırlıklar yapıldı ve start verilmeden önce Haiti hükümeti son bir kez daha uyarıldı. 2 bin deniz piyadesinin görev aldığı, 16 savaş gemisi ve paraşütçü birlikleri adaya çıkarma yapmak için son hazırlıklarını yaptılar. İşgalin amacı ise, öncelikle Haiti'de bulunan yaklaşık 4 bin ABD vatandaşının kurtarılması olarak gösterildi. Yine ABD 1983 yılında Grenada, 1989'da da, Panama işgallerini de "kendi vatandaşlarını kurtarmak için" gerçekleştirmişti! ABD, bir yandan bu şekilde propaganda yaparken, bir yandan da işgale meşruluk kazandırmak için BM kanalıyla uluslararası destek aradı. BM Genel Sekreteri Butros Gali, Haiti işgalinin yapılabilmesi için 15 bin kişilik bir askeri güce ihtiyaç olduğunu belirterek, çeşitli ülkelerin destek vermesini istedi.

Haiti'ye işgal operasyonu düzenlenmeden önce, yoğun bir propaganda da başlatılmıştı ABD tarafından. ABD uçaklarından yayın yapmaya başlayan "Radyo Demokrası" devrik Başkan Aristide'nin lehine yayın yaparak, Haiti halkından ABD çıkartmasına destek istedi. ABD'de yapılan anketlere göre, halkın üçte ikisi bu işgale karşıydı. Yine Haiti halkının büyük çoğunluğu devrik Başkan Aristide'yi ve ABD işgalini istemiyordu. 1915-1934 yılları arasında ülkeyi işgal eden ABD'nin, halka yaptıkları hâlâ belleklerden silinmiş değildi. Bunun bilincinde olan devrik Başkan Aristide halkın kendisine olan tepkisini azaltmak için işgale karşı olduğunu açıklıyordu.

ŞERİF SİLAHINI ÇEKTİ

Aylardır yapılacağı söylenen "Haiti'ye barışı götürme" operasyonunun kararı alındıktan sonra, 15 Eylül Perşembe günü ABD vatandaşlarına yönelik olarak bir konuşma yapan Bill Clinton, işgal gerekçesini şu sözlerle açıkladı:

"Öncelikle söz konusu olan 3 bin kişiyi katletmiş baskıcı bir askeri cunta rejimidir. İkincisi, Haiti'den ABD'ye yeni göçler olacaktır. Üçüncü olarak da, Haiti'de askeri cunta yönetimdeyken, bölgedeki diğer ülkelerde demokrasi güvence altında değildir."

Clinton'ın diğer ülkeler dediği, "arka bahçe"de doğabilecek huzursuzlukların önu şimdiden kelimeler isteniyordu aslında. Clinton'ın bu açıklamasından önce ABD Dışişleri Bakanı Warren Christopher da bir açıklama yaparak, "Tüm diplomatik çabalar geçtiğimiz hafta sonuçsuz kalmıştır, askeri yaptırım kaçınılmazdır" şeklinde konuşmuştu. Aslında son ana kadar yapılan bütün açıklamalar bir "blöf" mahiyeti taşıyordu.

Bütün bunlardan sonra, kamuoyunda diplomatik girişim olarak nitelenen son girişim de yapıldı. ABD eski Başkanlarından Jimmy Carter, eski Genelkurmay Başkanı Colin Powell ve Senato Askeri Komisyon Başkanı Sam Nunn'dan oluşan bir Amerikan heyeti Haiti'ye gitti. Heyet, Haiti'deki "barış" görüşmelerini sürdürürken, Bill Clinton da, işgale hazırlanmış askeri birliklere start verdi. Askeri birliklerin başkent Port-au Prince'e doğru yol almaya başladıkları sırada, ABD ile cuntacı generaller arasında anlaşmaya varıldı.

Yapılan anlaşmaya göre generaller iktidarı bırakmaya hazır; ancak ülkede "barışı sağlamlaştırmak ve şiddeti önlemek" amacıyla ABD askerleri adaya "davet" ediliyor ve Haiti ordusuyla birlikte çalışması isteniyordu. Ve anlaşmadan bir gün sonra ABD askerleri, başkent Port-au Prince'i ve önemli liman kentlerini "barışçı" olarak işgal etti.

Anlaşma sağlanmadan önce ABD yetkilileri, cunta liderlerinin cezalandırılacağı şeklinde açıklamalar yapmasına karşın, anlaşma metninden bu çıkarılmıştı.

Yapılan anlaşma ile cuntacı generaller 15 Ekim'de geri çekilecekler ve devrik Başkan Jean Bertrand Aristide ülkeye dönebilecek.

Medya dünyası tüm araç ve gereçleriyle sıcak bir savaşa naklen hazırlanırken, yapılan anlaşma özellikle televizyoncuları, neredeyse "üzdü." Bunun yerine Haiti'nin başkentindeki havaalanını ve limanı işgal eden Amerikalı askerlerin görüntülerini yayınlamakla yetindiler; bir de, Haiti ordusuna bağlı askerlerin, işgali izleyen halka saldırmamasını ve iki Haitiliyi döverek öldürmesini...□

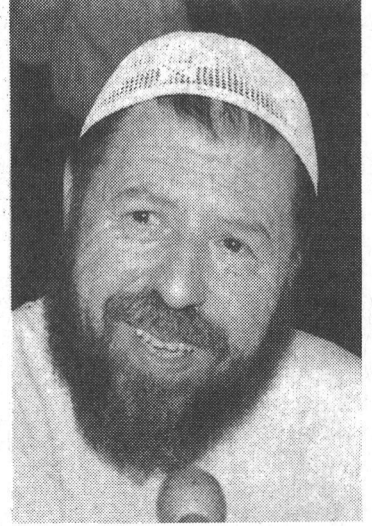
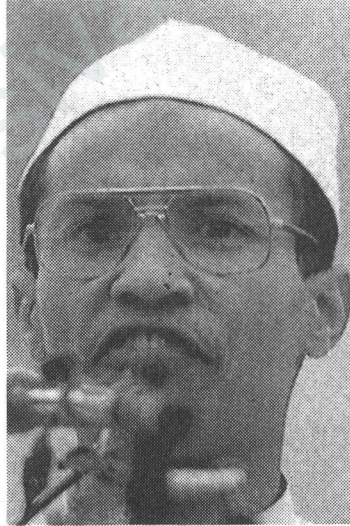
Somali çıkarmasında olduğu gibi Haiti çıkarmasında da ABD, dünya kamuoyuna şov yaptı.

Cezayir'de 1991'de yapılan seçimlerin birinci turunda ezici bir çoğunluk sağlayan İslami Selamet Cephesi (FİS)'nin, ikinci tur seçimleri yapılmadan yarı askeri bir darbe ile tutuklanan ve o tarihten beri cezaevinde bulunan yöneticileri, 6 Eylül günü Cezayir devlet başkanına bir mektup yazdılar. Aralarında FİS Başkanı Abbasi Madani ve Ali Belhady'nın da bulunduğu tutuklu 5 yöneticinin bu mektubu, Cezayir yönetimi ile FİS arasında ilk diyalog girişimi olmakla birlikte önemli yankılar yarattı. Son üç dört yıl içerisinde sayısız devlet başkanı ve hükümet eskiten Cezayir'in, bu yılın başından bu yana, işbaşında bulunan Devlet Başkanı Zeroyal'nın daha önce de birçok kez diyalog girişiminde bulunduğu ve hatta FİS Lideri Abbasi Madani ile cezaevinde görüştüğü de açıklandı.

FİS liderleri 6 Eylül tarihli mektuplarında, diyalog için birtakım şartlar öne sürdü. Birinci şart, kendilerinin derhal serbest bırakılması, görüşmelerin cezaevinde değil, dışarıda yürütülmesi; ikincisi ise, FİS'in Cezayir'de ve yurtdışında bulunan bütün yöneticileri ile cezaevinden çıkacak olanların birlikte toplanıp, karar alabilecekleri bir ortamın yaratılması idi. Bu ikincisi, bir yandan söylenenlerin aksine, FİS'in demokratik bir işleyişe sahip olduğu intibasını yaratmaya yönelik olmakla birlikte, esasında FİS içerisindeki mevcut anlaşmazlıkları, nazik dengeleri de su yüzüne çıkarıyordu. Nitekim FİS'in cezaevindeki liderleri, Cezayir yönetimi tarafından serbest bırakılıp, evlerinde gözetim altına alındıktan sonra, ikinci koşulu unutup hükümetle görüşmeye kalkıştı-

Uzlaşma sırası Cezayir'de

FİS yöneticilerinden devlet başkanına mektup... Hükümetten geri adım... Silahlı gruplar diyalog sürecini tehdit ediyorlar.

lar. Bunun üzerine FİS'in Almanya'daki lideri hem hükümete, hem de görüşmeye yeltenen FİS liderlerine tehditler savurdu ve görüşmelere katılmaya çağımı ilan etti.

Cezayir yönetimi, şu anda gırtlığına kadar batağa sürük-

lenmiş durumda ve ülkede bir yöneteme krizi yaşıyor. Bunca hükümet değişikliği ve daha üç yıl önce silah zoruyla terörist ilan edilip, cezaevine tıkılmış

Tutuklu FİS liderleri "barış"ın gerçekleşmesi amacıyla cezaevinden çıkarılarak "uygun yere götürüldüler."

Cezayir'deki değişik dinci gruplar

FİS: İslami Selamet Cephesi

Lider kadrosunun çoğu, 30 Haziran 1991'den bu yana tutuklu bulunuyor. FİS'in başkanının 6 Eylül'de hükümete yaptığı çağrıda, örgütün önemli liderlerinin serbest bırakılması halinde, hükümetle işbirliğine ve görüşmelere gidilebileceği açıklandı. Bundan bir hafta sonra Cezayir hükümeti 12 Eylül'de FİS liderlerinden 5'ini serbest bıraktı. Örgütün karizmatik liderlerinden Abbasi Madani ve Ali Belhady serbest bırakılanların içinde, ancak gözetim altında bulunduruluyorlar.

FİS'in yurtdışındaki sözcülerinden Almanya'daki Rabat Kebir ile Amerika'daki Anvar Haddam, hükümetle görüşme konusunda aynı görüşleri paylaşıyor. FİS'in ileri gelenleri, diyalog çağrısında bulunmasına rağmen, terör sorununun nasıl çözüleceği belli değil, üstelik bazı olaylar FİS'i de aşmış bulunuyor.

GİA: İslamcı Silahlı Grup

Kur'an'ın anayasa olarak kabulünü ve hilafet rejimini savunan grup, daha çok yabancıları kendine

hedef seçerek, ülkede Batı yanlısı hükümeti yıpratma tutumunda. Şimdiye kadar Cezayir'de yabancıların öldürülmesi olaylarını üstlenen bu gruba, görüşmelere en kapalı olanı gözüyle bakılıyor. Onlarca okulun yakılmasını savunan grup, 1 Ocak 1995'ten itibaren, Fransız ürünlerini boykot etme kararındalar. Lider kadrosunun ve militanlarının önemli bir bölümü Afganistan'da Sovyet işgaline karşı mücahitlerle birlikte savaşa katıldıklarından "Afganlar" olarak adlandırılıyor. Hükümetle görüşmelere olumsuz yaklaşıyorlar.

AİS: İslami Selamet Ordusu

FİS'in silahlı kolu. Örgütün önemli adamlarının serbet bırakılması için yaptığı eylemlerle kendini kabul ettirmeye çalışıyor. FİS'in ikinci kolu olan Anvar Haddamcılarının tutumuna olumlu bakmıyorlar ve şimdilik görüşme yanlısı değiller. Eylemlerinde, hükümetle işbirliğindeki gazetecilere yöneliyorlar. AİS'e göre, FİS'in ABD'deki politik sözcüsü A. Haddam "uluslararası terörizmin ajanı." Sadece Ali Bel Ad'je güven duyduklarını açıklıyorlar. Hükümete yaptıkları çağrıda "silahlı grup olarak kendileri için görüşme yolunun kapalı olduğunu" açıklayarak, "eğer görüşmeler olacaksa, bunda belirleyici olanın mücahitlerin otoritesi olduğunu" söyleyerek, politik konuların çıkmazda olduğunu belirtiyorlar.□

Cunta lideri General Nisar "inadı" terk ederek FİS'le anlaşmaya çalışıyor.

FİS yöneticileriyle, hem de öne sürdüklere şartları kabullenecek diyalog girişiminde bulunulması bunu gösteriyor.

Diğer yandan, her ne kadar İslami bir rejim kuracaklarını ilan etseler de, bir

düzen partisi olan ve emperyalistlerle; özellikle ABD ve Almanya ile iyi ilişkiler içerisinde olan FİS'in ve cezaevindeki liderlerinin de denetimi yitirebilecekleri tehlikesi hem Cezayir egemen sınıflarını, hem de emperyalistleri ürkütüyor. Nitekim son dönemdeki bütün öldürme eylemlerini

üstlenen ve İslami kesimde devamlı prestij kazanan GİA (İslamcı Silahlı Grup), FİS'in doğrudan rakibi ve kontrolsüz bir grup olarak tehdit teşkil ediyor. FİS liderlerinin böyle tantanalı bir çıkışla yeniden gündeme girmeleri, onların da bu tehdidi ciddiye aldıklarının ve ipleri el-

lerinden kaçırmaktan korktuklarının göstergesi oluyor.

Şimdilik, mektupta belirtilen ikinci şart yerine getirilmediği için FİS, bu dönem başlayan görüşmelere katılmıyor. Bu durumda evlerinde gözetime alınan yöneticilerin ya yeniden cezaevine gönderilmeleri veya çıkmaz içerisindeki hükümetin bir adım daha atarak, ikinci aşamada bütün koşulları yerine getirmesi gelip dayatıyor.

Ülkenin içerisinde bulunduğu çıkmaz, dünyada "diyalog" yönünde esen rüzgarlar ve en önemlisi de FİS'in bile denetim kuramayacak duruma düşme tehlikesinin varlığı ve ABD, Almanya hatta Fransa'nın bile görüşmeler yönünde yaptıkları telkinler dikkate alınmırsa, önümüzdeki dönemde FİS lideri Abbasi Madani'nin adının Nobel Barış Ödülü adayları arasında bulunmasına şaşırılmamak gerekecek!..□

Kolombiya'da devlet terörü

Caraballo'nun yakalanmasından sonra devrimcilere karşı saldırılar arttı... Kurtarılmış bölgeler askeri abluka altında.

18 Eylül günü Kolombiya'nın başkenti Bogota yakınlarında, Kolombiya Komünist Partisi/ML'nin askeri kanadı Halk Kurtuluş Ordusu(EPL) gerillaları ile devlet güçleri arasında çıkan çatışmada EPL'nin önemli komutanlarından Eugenic Marin öldürüldü. Almanya'da günlük olarak yayınlanan *Frankfurter Rundschau* gazetesinin açıklamalarına göre, ülkenin değişik yerlerinde devlet güçleriyle gerillalar arasındaki çatışmaların devam ettiği kaydedildi.

Kolombiya Komünist Partisi/ML, merkezi yayın organı olan *Revolucion* gazetesinde yayınladığı bir açıklamada saldırıları ve devlet terörünü kınayarak, Francisco Caraballo ve arkadaşları için uluslararası bir kampanya başlattı. Bilindiği gibi, uluslararası komünist hareketin temsilcilerinden olan PCC/ML Genel Sekreteri ve Halk Kurtuluş Ordusu'nun komutanı Francisco Carabal-

lo ve bir grup arkadaşı, 22 Haziran'da başkent Bogota yakınlarında devlet güçleri tarafından yakalanmıştı.

Bu olaydan sonra, dünya basınının da yer verdiği gibi, devlet güçlerinin ve Özel Timlerin devrimci-demokrat kesimlere dönük saldırıları yoğunlaştı. Halkın ve gerillaların etkinliğiyle kurtarılmış olan bölgeler çok yoğun askeri abluka altına alındı.

Kolombiya Komünist Partisi/ML'nin önemli liderlerinin yakalanması, ya da öldürülmesi ilk kez yaşanan bir olay değil. Parti, uzun mücadele tarihi süresince daha önce de darbeler yemesine rağmen, bugün Kolombiya'da devlete karşı mücadeleyi sürdüren en etkili örgüt olma niteliğini koruyor.

Önce 1987 yılında Kolombiya Komünist Partisi/ML ve Halk Kurtuluş Ordusu'nun genel sekreteri ve komutanı olan Ernesto Rojas tutuklanıp işkence sonucu öldürülmüştü.

1992 yılının başlarından sonra EPL'nin de içerisinde etkin bir şekilde yer aldığı Simon Bolivar Gerilla Koordinasyonu oluşturulmuştu. Önemli halk kesimlerini toparlayabilen bu oluşum, ABD'nin politik, ekonomik ve askeri desteğiyle ve kokain mafyasıyla iç içe geçmiş bir durumda ayakta durabilen Kolombiya hükümetini önemli ölçüde sarsmıştı. Bunun sonucunda Devlet Başkanı Cesar Gaviria Trujilla, 8 Kasım 1992'de ülke çapında olağanüstü hal ilan etti ve ardından hükümeti, ABD patentli askeri yönetime teslim etti. Parlamentoda demokratik güçlerin temsilcisi olan "Demokratik Birlik Partisi/M19" da yasaklanarak, parlamento dışına atıldı.

Son olarak da partinin önemli temsilcilerinden Francisco Caraballo, Eduardo Ramirez ve Carlos Arturo Velandia bir grup arkadaşlarıyla birlikte yakalanmış ve EPL'nin bir basın açıklamasına göre, yoğun işkencelere maruz kalmışlardı. □

1965 yılında BM'nin hazırladığı ve 132 ülkenin imzaladığı antiırkçı yasaya, İsviçre Parlamentosu'nda son Avrupa ülkesi olarak imza attı ve ırkçılığı yasaklayan ceza yasalarının uygulamaya konulmasıyla faşistler ayağa kalktı.

ABD ve Türkiye'nin imzalamamış olduğu antiırkçı yasanın İsviçre'de yeniden iptal edilmesi için, yabancı düşmanı, ırkçı ve faşist çevrelerin gerekli sayıda imzayı toplaması üzerine, ülkede halk oylamasına gidilmesi kararı alındı. Karar uyarınca, İsviçre'de 25 Eylül 1994 tarihinde, yasanın onayı veya iptali için halk oylamasına gidilecek.

İrkçı ve yabancı düşmanı çevreler, yasanın iptali için yoğun bir faaliyet yürütürlerken, buna karşılık bazı kurum, kuruluş, parti ve devrimci-demokrat çevreler de yasanın kabulü için, faaliyet yürütmeye başladılar. 3 Eylül günü Bern'de "Antiırkçı Yasaya Evet" adı altında bir miting düzenlendi. İsviçre içişleri ve dışişleri bakanlarının da konuşmacı olarak katıldıkları mitinge, katılım az oldu. Katılan çevrelerce ırkçılığı, yabancı düşmanlığını, İsviçre'nin yabancılara politikasını teşhir eden binlerce bildiri, afiş, broşür dağıtıldı ve çeşitli merkezlerde ırkçılığı teşhir eden standlar açıldı. Miting, çeşitli uluslardan insanların katıldığı birlik ve kardeşlik platformuna dönüştürüldü.

Bütün bunlar olup biterken, İsviçre'nin resmi politik çevrelerinde ilginç gelişmeler oluyor. Her söyledikleri ile yabancı düşmanı olduklarını gösteren bir dizi politikacı, birdenbire ırkçılığa karşı olduklarını açıklamaya başladılar. Bunlardan en ilgi çeken ise, Adalet Bakanı "Koller" oldu. Koller bir yandan, "zorunlu tedbirler" adı altında yabancılara haklarını kısıtlayan ve tehdit eden yasalar çıkarırken, diğer yandan da kamuoyuna, ırkçılığı yasaklayan yasa tasarısına kabul oyu vermeleri için çağrı yapıyor. Yine aynı çevreler daha da ileri giderek, yaban-

İsviçre'nin faşistleri açık oynuyor

İsviçre hükümetinin imzaladığı antiırkçı yasa, faşistleri ayağa kaldırdı... Yasanın onayı ya da iptali için, halk oylamasına gidiliyor... Devrimci ve antifaşist çevreler, yasanın onayı için propaganda yürütüyor.

cıların haklarına yönelik kısıtlamaların, ırkçılığa karşı bir önlem olduğunu savunuyorlar.

Antiırkçı yasa ile getirilen yasaklamalara bakıldığında; bunların ırkçılığa karşı mücadelede hiç de yeterli tedbirler olmadığı açıkça görülüyor. Yasa, sadece ırkçılığın açık propagandasını yasaklamakla sınırlı. Günlük yaşamdaki ırkçılık, bu yasa kapsamı içine girmiyor. 1988 yılından bu yana meydana gelen 400'ün üzerindeki faşist saldırıların, faillerine karşı ciddi bir soruşturmanın açılmamış olması, bugünkü ırkçılıkla mücadelenin ikiyüzlülüğünü daha açık ortaya koyuyor.

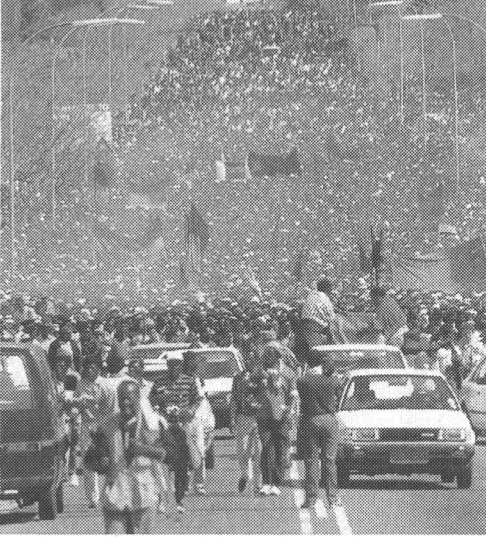
Antiırkçı yasa, antifaşist çevrelerin genel mücadelesinin bir talebi olarak ele alınıp çıkarılması için mücadele edildiği taktirde, ırkçılığı en azından yasaklayacak

veya azaltabilecek. Yoksa egemen çevrelerin elinde ırkçılığı ve yabancı düşmanlığını gizleyen bir yasa olarak kalacak.

İsviçre'de, 1.3 milyonun üzerindeki yabancıya, seçme ve seçilme hakkı hâlâ tanınmıyor ve bunlar en kötü çalışma koşullarında, en az ücretle çalıştırılıyorlar. Ayrıca, belli semtlerde ve bloklarda, yüksek kiralarda oturmak zorunda bırakılıyor ve işsizlik oranının yüksek olduğu bu dönemde, işe alınmada ikinci plana atılıyorlar. Bu da, ırkçı ve yabancı düşmanı çevrelerin elinde "yabancılar çalışmak istemiyor" yollu propaganda malzemesi oluyor. Tüm bu uygulamalar, adı konmamış bir ırkçılığın göstergeleri olarak kendini gösteriyor.

Erkan Düzgünkaya/İsviçre

GÜNEY AFRIKA

İşçiler eylemde

Eylül başlarında Johannesburg yakınlarındaki Carleton bölgesinde yeraltında oturma eylemi yapan 300 maden işçisinin üzerine, güvenlik güçleri gönderildi. Anglo-Amerikan maden şirketinin patronlarının çağrısı üzerine, grevdeki işçilere saldıran güvenlik güçleri, işçilere kauçuk mermilerle ateş ederek, bayıltıcı el bombaları kullandılar.

Swaziland sınırı yakınındaki Piet Retief'de de polis, eylemdeki 4 bin işçinin üzerine ateş açtı.

Binlerce hemşire ve hastane işçisi ise, Durban şehrinde daha fazla ücret talebiyle grevdeler.

Mayıs ayında Mandela'nın Başkan seçilmesinden sonra, siyah işçilerin, daha iyi yaşam standardı talebiyle eylemleri arttı. Mandela başkanlığındaki Güney Afrika hükümetinin baskıları artmasına rağmen, işçi eylemleri devam ediyor.

NİJERYA

Baskılar artıyor

Nijerya'nın askeri hükümetinin başkanı General Sani Abacha, aldığı yeni kararlarla halk üzerindeki baskısını artırmaya devam ediyor. Bu yeni kararlara göre, mahkemeye çıkarmaksızın gözaltında tutma süresi 3 aya çıkarıldı, 3 gazetenin daha yayını durduruldu ve mahkemelerin hükümet kararnamelerine karşıtlık teşkil edecek kararlar vermesi yasaklandı.

Askeri hükümet, geçen ay birçok sendika liderini tutuklamış ve sendikacıların tereddütlü ve uzlaşmacı tutumu, 200 bin petrol işçisinin demokrasi talebi ile 2 aydan uzun süren grevinin sona ermesine neden olmuştu.

KIRGIZİSTAN

Hükümet istifa etti

Kırgızistan Parlamentosu üyelerinin yarısından çoğunun, gelecek meclis toplantısını boykot edeceklerini bildirmesi üzerine, Apas Juamagulov başkanlığındaki hükümet, 6 Eylül'de istifa etti. Başbakan Juamagulov, hükümetinin, Devlet Başkanı Askar Akaev'in serbest pazar ekonomisi politikasını desteklediğini, ancak parlamentosuz da çalışamayacağını bildirdi.

350 kişiden oluşan parlamento, 1990'da göreve gelmişti. Henüz tarihi belli olmayan genel seçimlerde, meclisteki sandalye sayısının 105'e indirileceği belirtiliyor.

• 4.2 milyon nüfusa sahip Kırgızistan'da nüfusun yüzde 56'sını Kırgızlar oluştururken, yüzde 21 ile Ruslar ve diğer Slavlar ikinci büyük etnik grubu oluşturuyor. Kırgızistan geçen yıl mayıs ayında Rusya ile ekonomik bağlarını koparıp, Rus Rublesi yerine kendi para birimi olan Som'u tedavüle soktuğunda, birçok ekonomik zorlukla karşılaşmıştı.

Bir önceki başbakan da, bir altın madeni skandalı nedeniyle '93 Aralık ayında düşürülmüştü.

BREZİLYA

Metal işçileri grevde

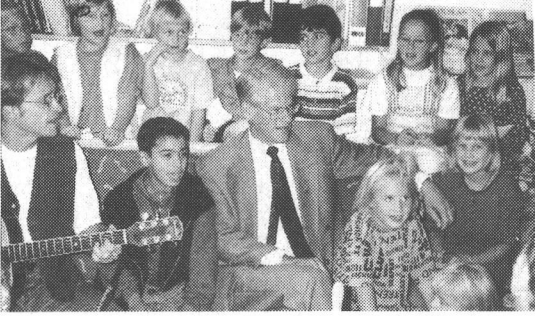
Brezilya'da 1 Temmuz'da yapılan para reformundan sonra enflasyonun hızla artması ve pek çok tüketim eşyasına zam yapılması üzerine, metal işçileri aldıkları ücretlerin yeniden düzenlenmesini istediler. Sendika ile işveren arasında ücret zammı konusunda geçtiğimiz hafta sonu yapılan görüşmede de bir sonuç alınmadı. Bunun üzerine, 12 Eylül Pazartesi günü yaklaşık 300 bin metal işçisi, ücretlerin yüzde 11.8 oranında artırılması talebiyle greve gitti. Yapılan grev, başta otomobil sektörü olmak üzere birçok alanda hayatı durdurdu. İşçiler, talepleri kabul edilene kadar greve devam edeceklerini açıkladılar.

BANGLADEŞ

Genel grev sarsıyor

Bangladeş'te yaklaşık 15 günden beri devam eden genel grev, hayatı durdurdu. Geçtiğimiz hafta içinde halkın genel ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için verilen bir günlük aradan sonra, greve devam edildi.

1991'den beri iktidarda olan Khaleda Zia'ya karşı memnuniyetsizliğin arttığı Bangladeş'te, nüfus artışı çok yüksek. Artış oranı, geçen yıl yüzde 4.5 ve bu yıl yüzde 6'ya ulaşmış durumda. Ülkede okuma yazma bilmeyenlerin ve ekonomik durumları bozuk olanların oranı da oldukça yüksek. Muhalefette olan Sheikh Hasina'nın, hükümeti kısa sürede devirme planları, 130 milyonluk nüfusunun ihtiyaçlarına cevap verecek mi, bu da henüz meçhul.

İSVEÇ**Seçimi sosyal demokratlar kazandı**

İsveç'te 18 Eylül Pazar günü yapılan seçimleri, yeniden sosyal demokratlar kazandı. Sosyal demokratlar üç yıldır sağ muhafazakar hükümete karşı muhalefet-teydi.

Sosyal demokratlar seçimlerde yüzde 45'ten fazla oy aldılar. İktidarda olan Muhafazakar Parti'nin oyları ise, yüzde 22'de kaldı.

Sosyal Demokrat Parti Başkanı Ingvar Carlsson, ülkenin karşı karşıya kaldığı ekonomik zorlukları gidermek için, köklü değişikliklere gideceklerini ve ekonomik adaletsizliğin giderileceğini belirtti.

İsveç'te, 16 milyar pound (24 milyar dolar) bütçe açığı, ve yüzde 10 oranında işsizlik bulunuyor. Sosyal

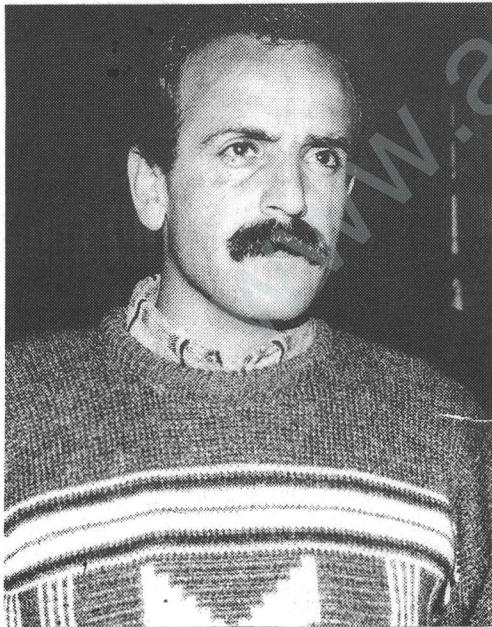
Demokrat Parti bütçe açığının 1/3'ünü gidermeyi, yeni iş alanları açmayı ve sanayiye teşvik etmek için, şirketlerin ödedikleri vergileri düşürmeyi hedefliyor.

Bunun yanı sıra Sosyal Demokrat Parti, Avrupa Birliği'ne katılmayı savunuyor. İsveç'te, son günlerde yapılan bir kamuoyu anketine göre, halkın yüzde 51'i Avrupa Birliği'ne katılmaya evet diyor.

RUSYA**Abhazy'a da Gürcü mülteci sorunu**

Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin, Gürcü mültecilerin Abhazy'a geri dönmesi için, Gürcistan Devlet Başkanı Eduard Şevarnadze ve Abhazy Lideri Vladislav Ardzinba ile ayrı ayrı Moskova'da görüştü. Yapılması beklenen üçlü görüşmeler ise yapılmadı.

Abhazy, eski Sovyet cumhuriyetlerinden olan Gürcistan'dan geçtiğimiz sonbaharda sona eren bir iç savaş sonunda ayrılmıştı. Savaşın önce Gürcüler, Abhazy'da çoğunluğu oluşturuyorlardı. Ancak savaş sırasında 350 bin kadar Gürcü, Abhazy'dan kaçarak, Gürcistan'a sığınmak zorunda kalmıştı. Şimdi, kaçan bu Gürcüler, Abhazy'a geri dönmek istiyorlar. Geçen hafta Rusya, Gürcü mültecilerin geri dönebileceğini söyleyerek, mültecilerin geri dönüşlerini düzenlemek için, Abhazy'a asker gönderdi. Abhazy, ise Gürcülerin geri dönmelerini reddederek, orduyu alarma geçirdi ve Gürcistan sınırına asker yığıdı. □

BABA ERDOĞAN

“Bir Dersim yetmez hedef bin Dersim yaratma günüdür” şiarıyla **Baba Erdoğan**

Kavganın en doruk noktasında 16-17 Eylül 1990 Tokat'ın Almus ilçesinde yoldaşları ile birlikte şehit düştü.

Şahsında Türkiye ve Dünya proletarya devrim şehitleri önünde saygıyla eğiliyoruz.

Hollanda'dan Zülfü-Yaşar-Sibel-Hoca-Zelal-Yusuf-Yalçın-Devrim-Aysel-Muharrem ve Orhan

Memur hareketi ve konfederasyonlaşma

Cengiz Aşkinci

Sermaye ve gericiliğin özellikle 5 Nisan'la artan saldırılarından sonra, nesnel olarak daha fazla işçi ve emekçinin mücadeleye katılmasının olanakları genişledi. Yılların propaganda ve ajitasyon sloganı olan "İşçi memur ele genel greve" şiarı, bir özlem olmaktan çıkarak 20 Temmuz Genel Eylemiyle yaşam buldu. Topyekün saldırıları püskürtecek bir niteliğe ulaşmasa da işçi-emekçi usulü bir genel greve giden yolda önemli bir başlangıç oldu. '94 1 Mayıs Gebze ve İSTON direnişleri ile son dönemlerin yerel işçi direnişleri işçi ve emekçilerin düzene karşı biriktirdikleri mücadele istekleri ve öfkelerinin dışavurduğu önemli işaretler oldu. Kamu emekçisi memurlar da 5 Nisan Kararları sonrası ortaya koydukları tepkilerle daha üst mücadelelere hazır olduklarının işaretlerini verdiler. Buna karşın '94 yılının 9 aylık değerlendirmesini yaptığımızda, memur hareketinin '93'te ulaştığı niteliklerden daha geriye gittiğini söyleyebiliriz. Anımsayacak olursak özellikle '93 Temmuz'nda örgütlü-örgütsüz 200 bin kamu emekçisinin 2 günlük iş bırakması ile mücadelemiz doğru bir hat ve güce ulaşmıştı. Oysa, geçtiğimiz -özellikle bir yıllık- süreçte yaşam ve çalışma koşullarımızın daha da kötüleşmesine karşın memur hareketi kan kaybetmekte ve ciddi bir geriye gidiş yaşamaktadır. Bu durumu "memur ruh hali" gibi laflarla açıklamak olanaksızdır. 13 Ocak, 22 Şubat, 14 Nisan eylemleriyle doğru bir hatta yönelirken; Ankara yürüyüşü gibi, birimlerden ve yerel kitlelerden kopararak yapılan bir gösteri ile mücadele, tatile çıkarılmıştır. Kamu emekçilerinin giderek biriktirdiği öfke, mücadele isteği ve enerji boşaltılmıştır. Bu durum, 20 Temmuz Genel Eyleminde memurların katılımını da etkilemiştir. '93 Temmuz'nda 200 bin kişi 2 gün iş bırakırken, bu yıl sayı çok düşmüştür. Birçok işkolu, işyerinden alanlara çıkamamıştır. Nesnel koşullar daha geniş memur kitlesinin mücadeleye katılmasının şartlarını olgunlaştırırken; hareketin daralması, kan kaybetmesi ve geri çekilmesi nasıl açıklanabilir? Yaşanan süreçte memurlara yönelik sürgün, hapis, soruşturma gibi baskıların arttığı bir gerçek. Ama esas sorumlu, memur hareketini üstten politikalarla yöneten KÇSP ve onu etkileyen reformist siyasi çizgidir. Kuşkusuz, memur hareketinin tabanında sahip olduğu devrimci dinamiklerin kitlelerle birlikte ve yerel platformlar

aracılığıyla merkez politikaları etkisizleştirecek tutumları alamamasının da payı büyüktür. Yakın süreçte KÇSP'nin **Eşgüdüm** ile yürüttüğü **konfederasyon** kurma ilişkileri de memur hareketine olumsuz etkiler yapmaktadır. Ağustos toplantısının gündemini sadece konfederasyonlaşma konusu oluşturmuştur. İstanbul'da 1-2 Ekim'de yapılacak ortak toplantının konusu da ağırlıklı konfederasyon. KÇSP giderek konfederasyon kurma komitesine dönüşüyor. Eşgüdüm, 4 yıldır KÇSP'den inatla etkilenmedi. Sokaklara çıkmadı, iş bırakmayı "ülke çıkarlarına" uygun görmedi. Kendi sendikal anlayışını ve çizgisini sürdürdü. Şimdi KÇSP'de kendisi olmaktan uzaklaşma süreci yaşanıyor. Körle yatan şaşı kalkmaya başladı. Bu açıdan sendikal anlayışları ve mücadele hattı açısından iki farklı çizgiyi temsil eden KÇSP ve eşgüdüm flörtünün en belirgin yanını KÇSP'nin tavizleri oluşturuyor. İki farklı platformun ortak bir şeyler üretmek amacıyla görüşmesi, hatta birlikte mücadele yürütmeleri de son derece anlaşılır bir şeydir. Fakat bizim kaygımız, Eşgüdüm ile ilişkiler bozulabilir ya da kopar diye sürecin dayattığı ve hareketin yaşadığı tıkanıklığı aşarak mücadele biçimlerinden giderek uzaklaşmadır. Gerek değişik işkollarındaki örgütsel birlik çalışmalarını gerekse konfederasyon arayışları, düzene yönelik mücadelenin önünü kesmemeli. Mücadele hattından taviz vermeye tahammülümüz yoktur. Bu durumdan düzen, sınırsızca yararlanıyor. Hükümet de kendisi için gerekli zamanı kazanıyor. Bu açıdan KÇSP kendi bağımsız tutumunu, hata ve eksikliklerini saptayıp aşacak politikalar belirleyerek sürdürmelidir. Her 6 ayda bir "basitten karmaşığa" gibi eylem biçimlerini etkisizleştiren anlayış son bulmalıdır. Düzenin işçi ve emekçilere her alanda baskı ve saldırısı artmaktadır. Dönemsel görevler değişmemiş, daha da artmıştır. Kavranacak halka sınıf hareketine daha da yaklaşarak, işçi-emekçi usulü genel grevi örgütleyecek bir hazırlık içinde olmaktadır.

4 yıllık mücadelemizle geniş yığınlar da kavradı ki; hizmetten gelen gücümüzü kullanmaktan başka etkili ve yapıcı olan bir mücadele biçimi yoktur. Bu, önümüzde duran günlük görevdir.

Konfederasyonlaşma konusundaki görüşlerimizi biraz daha açmaya çalışalım. Bu konunun memur hare-

ketinin gündemine girmesinin esas başlangıcı, hükümetin yasa taslağının meclis komisyonlarına gönderilmesinden daha önceye rastlar. Ankara'daki hükümete yakın çevrelerden alınan bilgiye göre, yasa taslağı, en çok üyeye sahip konfederasyonu muhatap alacağı biçimde düzenleniyordu. Devlet, kendi eliyle Türk Kamu-Sen'i kurdurmuştu. Geriye diğer platformlar kalıyordu. Yani; KÇSP ve Eşgüdüm. Bu iki platformun yakınlaşmasındaki temel etken de bu olmuştur. Özellikle Eşgüdüm kendi etkisi altındaki sendikalardan güçlü bir konfederasyon kurabilme olanaklarına sahip olsaydı, KÇSP'ye selam bile vermezdi. Eşgüdüm son aylarda dümen kırdıysa, memur hareketinin çıkarını düşündüğünden değil; KÇSP'nin oluşturabileceği bir konfederasyon içindeki pazarlık gücünü artırmak içindir. Bunun altını çizmek isterim. Esas olarak olayın KÇSP gündeminde ele alınışı üzerinde durmak istiyorum.

Konfederasyonlaşma olayı yukarıda belirttiğim gibi yasal düzenlemeye endeksli ve yapay bir biçimde memur hareketinin gündemine sokuldu. Gerekçelerine baktığımızda da bunu anlamak olanaklı. Deniyor ki; "konfederasyon kurmakla mücadelemiz daha nitelikli hale gelecek, KÇSP hukukundaki gevşeklik, kurtulup daha bir yaptırım gücüne ulaşılacak. Sormak gerekiyor. Memur hareketinin bugünkü zaafınının giderek boy atan düzen içi uzlaşmacı eğilimlerin nedeni hukuk mudur? Yoksa merkezlerdeki egemen olan reformcu anlayış mıdır? 30 Mayıs'ta iş bırakma kararı aldığı halde Türkiye genelinde tek bir kişiye iş bıraktırmayan, daha doğrusu bu doğrultuda hiçbir hazırlık yapmayan; bir anlamda aldığı kararın altında ezilen KÇSP, 5-6 ay sonra yeni bir bina kiralayıp, kocaman bir konfederasyon tabelası asarak memur hareketine "nitelik sığırması" yaptırarak. Tabelasının başında "devrimci" nitelemesi olan konfederasyonların işçilere hayrınının olmadığı ortada değil mi?

Bugün, memur alanında işkolu sorunu henüz tam bir belirlemeye kavuşmamıştır. Sendikal ağalık hesaplarıyla aslında farklı işkolu sayılabilecek sendikalar arasında örgütsel birlik hesapları yapılıyor. Ayrıca birçok sendika henüz tam olarak ayaklarının üzerine basabilmiş değil. Örgütlenme süreçleri tamamlanmış değil. İşkollarında çekim merkezi bile değil. Bu açıdan yeterli olgunluğa erişinceye dek, sendikaların kendi mecralarında yapmaları gereken işleri var. Yaptırım sorununa

gelince, kendi şubelerinde aidaat toplayamadığı için telefonları kapanan merkez yöneticileri, yaptırım gücünün artacağını söylerken insanın aklına şu soru geliyor: Düzene karşı bir yaptırım mı? Yoksa tabandaki üyelere karşı bir yaptırım mı?

Bugün KÇSP'nin konfederasyon konusunu ele alışta en büyük yanılgısı (öznel hesaplar bir tarafa) sorunun genel memur hareketinin gereksinimleri temelinde değil, yasal düzenleme olasılıklarına ve dış siyasi telkinlere (SHP-DYP) göre ele almasıdır. Kavranması gereken halka, sendikal ve özgürlükleri gasp etmeye yönelik bir yasal düzenlemeyi yığınların mücadelesi ile püskürtmektir. Bugün saat ayarı grev ve TİS hakkında yoksun bir yasa taslağına göre yapılıyor. Bu, sendikal haklarımıza yönelik saldırıya baştan boyun eğiştir. Artık KÇSP'de mücadele, eylem sözleri duyulmuyor.

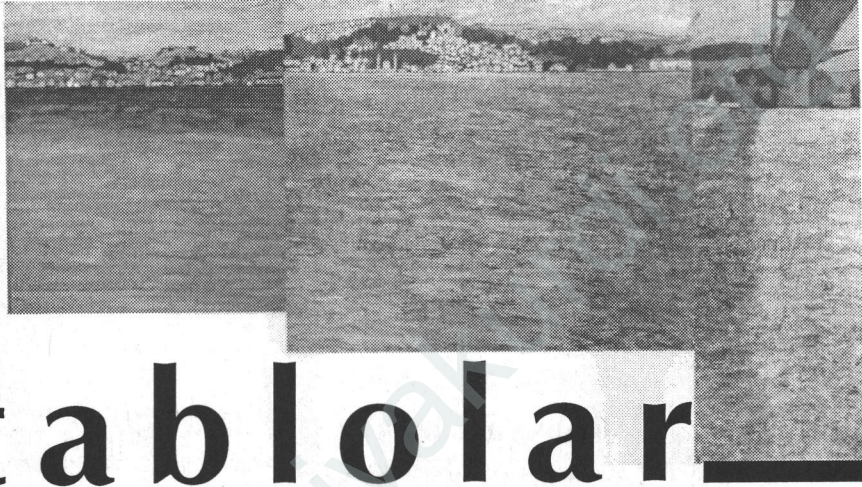
Hele iş bırakma hak getire. Ara sıra meclise fax çekmek ve lobicilikten başka bir şey düşünülüyor. Sadece diplomatik görüşmelerin düzeyi Cumhurbaşkanlığı katına yükseldi. Açıkçası kitle mücadelesinden uzaklaşma, neredeyse grevsiz-toplusözleşmesiz bir yasayı kabule doğru bir sessiz geçiş yaşanıyor. Sendikacılık, memur alanında da esnaflık olarak görülüyor artık. "Hak verilmez alınır" ruhundan uzaklaşıyor. "Fili ve meşru mücadele" ifadeleri de sıklıkla kullanılmıyor artık. Bu gelişmeler, artık kamu emekçileri arasında; memur hareketi nereye gidiyor? Memur Türk-İş'i mi kuruyor? sorularını sıklıkla gündeme getiriyor.

Toparlayacak olursak, tüm olumsuzluklara karşın memur hareketi '90'lı yıllardan bu yana sahip olduğu deney ve tecrübesiyle, saf-

larında sahip olduğu mücadelecilik devrimci dinamikleriyle gelişmelere yön verebilecek olanaklara sahiptir. Merkezlerde, şubelerde var olan dürüst, namuslu, ön yargısız, devrimci sendikacılar gelişmeler konusunda kitleleri aydınlatmalı, doğru mücadele çağrılarını yapmalıdır. Bunu başarabilmek için işçi sendikaları şubeleriyle yerel platformlar güçlendirilmelidir. Merkezler düzeyinde mücadele yanlısı sendikalar, aynı anlayışta sendikalarla KÇSP'nin rotasını değiştirici tutumları gün geçirmeden almalıdır. Örgütsel birlikler olsun, konfederasyonlaşma olsun daha güçlü mücadelenin araçlarıdır. Birlik ve konfederasyonlaşmayı grupsal, kariyer çıkarları uğruna amaçlaştıran, koşulları oluşmadan gündemimize sokanların hesapları bozulmalıdır. Bu güç de yığınlarda vardır. □

Düzenin işçi ve emekçilere her alanda baskı ve saldırısı artmaktadır. Dönemsel görevler değişmemiş, daha da artmıştır. Kavranacak halka, sınıf hareketine daha da yaklaşarak, işçi-emekçi usulü GENEL GREVİ örgütleyecek bir hazırlık içinde olmaktadır.

Sanat panayırından tablolar

Muhsin Kut,
"Boğaziçi
Panoraması",
1994, tuval
üzerine
yağlıboya.

T.Cem Özgür

Üç yıldır düzenlenen İstanbul Sanat Fuarı'nın dördüncüsü bu yıl 13-18 Eylül tarihleri arasında yapıldı. 6 gün süren fuar boyunca 200'e yakın yerli ve yabancı sanatçının 1000 kadar eseri izleyicilere sunuldu. Ve bu yıl da yine, sanatçının özgür iradesiyle ve bireysel olarak katıldığı bir fuar yerine galerilerin, "satış garantisi" olarak gördükleri kendilerine bağlı sanatçılarla boy gösterdikleri bir panayır düzenlemesine dönüştü.

Geçtiğimiz yıl fuarın açılış konuşmasında, "sanatçıların bireysel katılımını engelledik" gibi bir inci döktüren Plastik Sanatlar Derneği(PSD) Başkanı Hüsamettin Koçan, bu yıl da fuarın gerekliliği, galerilerin sanat yaşamına olan katkıları ve devlet-sanat ilişkisi üzerine önemli(!) açıklamalarda bulundu. Ve görüldü ki; Sayın Koçan bir sanatçı örgütünün başkanından çok, bir ticari panayır düzenleyicisi olarak hayli mesafeler katetmişti.

Açılış öncesinde yapılan basın toplantısında konu-

şan Koçan, sanat ortamını bir "çelişkiler alanı" olarak nitelendirdikten sonra son aylarda tırmanışa geçen sanata karşı tavırlar nedeniyle sanatın bir "çekişmeler alanı" haline geldiğini vurguluyordu. RP'li belediye başkanlarının Türkiye'nin değişik illerinde sanat eserlerine yönelik tükürüklü, sözlü ve söküp yıkmaya kadar varan saldırıları karşısında, "onları protesto etmiyorum, onlarla aynı zaman dilimi içinde yaşıyor olmaktan utanıyorum", diyordu Koçan. *Milliyet* gazetesi muhabirinin "bu saldırılara karşı, PSD olarak tüm sanatçılara çağrı yapıp Demokrasi Parkı'na giderek tuvalerinizi ve fırçalarınızla protesto etseydiniz, daha fazla insanın dikkatini çekmez miydiniz?" sorusuna Koçan'ın verdiği yanıt oldukça ilginçti. Koçan ve PSD, "sokağa çıkmak gibi muhalif uygulamaları henüz tartışıyorlardı. Ve bu tür bir protesto onların boyutunu aşıyordu." Onlar, 54 kitle örgütüyle birlikte, çeşitli yayın organlarında tükürük olayı ile ilgili olarak kınama ilanları çıkarmışlardı." Koçan, "kınamaktan ve utanmaktan" öte bir tavır pek

düşünmüyordu anlaşılın.

Koçan'ın, geçtiğimiz yıl fuarın açılışında verdiği "önümüzdeki fuar, uluslararası anlamda nitelikleri olan bir fuar olacaktır. Bu yıl bunun adımlarını attık" müjdesi, bu yıl fuara katılan yabancı galeri sayısının dördü geçmemesi nedeniyle bir başka bahara kaldı ve aynı müjde(!) bir kez daha yinelendi.

Yine geçtiğimiz yıl Kültür Bakanlığı'nın ve devletin sanata ilgisizliğinden yanıp yakınan Hüsamettin Koçan, bu yıl Kültür Bakanlığı'ndan 500 milyonluk bir katkı koparınca, konuşmasında Devlete ve Bakanlığa övgülerini ve şükranlarını yağdırmayı da ihmal etmedi. "Devlet, sanatın özgürleşmesi ve sanat üzerindeki gölgesini kaldırmak konusunda önemli adımlar atmaya başlamıştı" Koçan'a göre; sanata ve sanatçıya kuşku yerine, güven duyuyordu artık...

Galeri Nev'in sahibi Haldun Dostoğlu da, bu panayırdan oldukça memnun olanlardandı. "Türkiye'nin şu arada içinde bulunduğu hali göz önüne alırsak sanata ne kadar sevgiyle, şefkatle yaklaştıklarını görmek bizi mutlu ediyor. Ülkemizde tek özgür alan kaldı; sanat."

Yüzlerce bilim adamı, aydın ve sanatçının baskı altında tutulduğu, hapisanelere doldurulduğu Türkiye'de, aynı devletin yetkilileri, bu talihsiz sözlerden birkaç gün sonra yurdun çeşitli yerlerinde konserleri, dans gösterilerini ve kültürel etkinlikleri yasaklayıveriyordu. Ama ne gam; Hüsamettin Koçan ve galerilerinin "sanat panayırı" hiçbir engelleme ile karşılaşmadan tıkr tıkr para basmaya devam ediyordu.

39 galerinin TÜYAP'ın dar mekanına tıktığı 1000 kadar eseri izlemekte güçlük çekiyordu fuarı gezenler. Aralarında hiç boşluk bırakılmamacasına bitişik nizam asılmış resimleri ve hemen önlerine dizilmiş heykelleri, kötü ışıklandırma ve aşırı sıcak altında izlemeye çalışmak, sanat keyfi sunmaktan çok, birer azap halini alıyordu. Ressam Taner Ceylan, fuarı şöyle değerlendiriyordu:

"Ben fuarın genelini onaylamıyorum. Çünkü hem satışa yönlendiriyor, hem de pazar ortamını getiriyor. Düzenleme değil, sanki hastane gibi. Sergilenen eser mekanla bütünleşmelidir. Burada öylesine bir tıkkış tıkkış ortam var ki; resimler yanlarındakilerle ölüyor. Kocaman bir manav dükkanı gibi fuar; ben şurdan iki kilo resim alayım, sen de oradan üç kilo heykel al gibi

bir ortam doğmuş..."

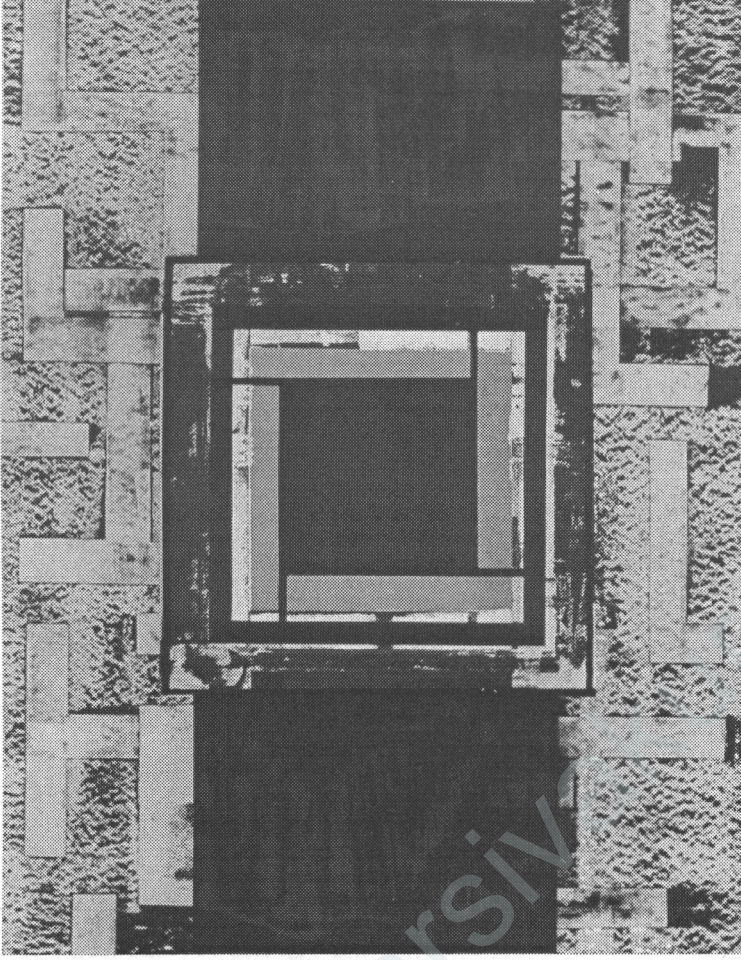
Fuarda sergilenen eserlerin birçoğu Ceylan'ın bu yargısını doğrular nitelikteydi. Geçen yıla oranla, gerek galerilerin sunduğu sanatçıların ve gerekse eserlerinin kalitesizliği bu yılki fuara damgasını vurdu. Yapılan bir çalışmanın sanat eseri

Yılmaz Aysan, "Gece Gezen Gemiler", 1993, asamblaj.

Komet, 1992, (detay) tuval üzerine yağlıboya.

Tanju Demirci,
"Asya'dan
İşaretler",
1994, kağıt
üzerine karışık
teknik.

niteliğini taşımasının bazı kıstasları ol-
 ması gerekliken, estetik duygudan
 yoksun, felsefi hiçbir derinliği olmayan
 birçok şey resim ve heykel diye tıkıştır-
 ılmıştı panayıra. Arada kalan birkaç
 gerçek sanat eseri de bu hengame için-
 de kaynayıp gitti; Tekin Artemel, Yılmaz Aysan, Meh-
 met Pesen, Hüseyin Bilişik, Cihat Burak, Komet, Gürol
 Sözen'in insanı yerine çakan çalışmaları gibi...

Fuar süresince düzenlenen "Yerel Yönetimler ve
 Sanat" panelinin katılımcıları, halkın sanat ve kültür gibi
 bir gereksinimi olmadığından yakınırken, halka bugüne
 kadar sanat ve kültür adına ne götürdüklerini düşün-
 müyorlardı bile. Ama hepsi de devletten yardım umut-
 larını da göz ardı etmeden özerk bir yapılanmanın gere-
 ğinden sık sık dem vurdular. İyide kim oluşturacaktı
 bu özerk ve demokratik yapıyı? Devlet mi, panayırıcı
 zihniyetiyle Koçan ve ekibi mi yoksa devletin kültür ve
 sanata, sanatçıya uyguladığı baskılara karşı bir bildiriye

bile imza koymaktan imtina eden "sanatçı
 örgütleri" mi?

Yine fuar kapsamında yer alan "San-
 sür ve Sanat Eseri Tahribatı" sergisi de
 bir yasak savmadan öte bir anlam taşı-
 mıyordu. Ufak bir bölümde, "bugüne kadar
 yurtiçinde ve dışıda kıyım uğramış
 sanat eserlerinin görselleştirilmesi" diye
 nitelendirilen "sergi"de, araba iç lastiğinden
 kesilmiş şeritler üzerine, yasaklanan
 ve tahrip edilen; sinemadan edebiyata,
 resimden heykelle, müzik yapıtından konser-
 ere kadar pek çok sanat eseri "listelen-
 mişti." Hani görselleştirmek denince in-
 sanın aklına; o sanat eserinin bir
 kopyasının; bir kitabın baskısının, bir fil-
 min hiç olmadığı bir afişinin, bir fotoğraf
 karesinin, bir heykelin bir parçasının bir
 yerlerden bulunup sergilenmesi, bir
 müzik yapıtının bandının izleyicilere din-
 letilmesi gibi uygulamalar geliyordu da.

Aslında bu sergi ve paneller panayı-
 rın yasak savma bölümleriydi; sorumluy-
 muş gibi görünmenin, bir şeyler yapıyor-
 muş gibi görünmenin birer maskesi,
 birer şovu. Asıl amaç para kazanmaktı ve
 bu amaca da ulaşılmıştı doğrusu. Koçan,
 izleyici ve satış açısından istikrarlı adımlar
 atıldığını belirtiyordu. İzleyici açısından
 bu istikrar, bir önceki fuara göre
 biraz oyun oynamıştı panayırıcılara; ama

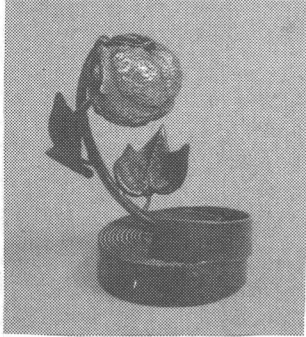
8 milyara varan satış rakamı, yüreklere su serpmişti
 doğrusu.

Panayıra katılan pek çok galerici bu durumdan
 gayet de memnundu ve gazetelerde yapılan söyleşiler-
 de bu memnuniyetlerini bir güzel dile getiriyorlardı.
 Ancak bunların arasında sanat ve kültürden, hatta in-
 sandan ne kadar anladığı tartışılır Psikolog Suna Tanal-
 tay'ın sergilenen eserleri "boncuk gibi" diye nitelenmesi
 bir gerçeği vurguluyordu. Evet, panayırda sergilenen -
 birkaç hariç- "sanat eserleri" bir "düzen" içinde, düzeni
 sorgulamayan, etliye sütlüye karışmayan bir boncuk
 dizisinin bir örnek boncukları gibiydi.

Varsın, bu ülkede daha nice sanat eseri yasaklan-
 sındı, sanatçılar baskı altına alınsın, hapselere tıkılınsın,
 parklarda, meydanlarda heykeller parçalansın, filmler
 yakılınsın, kitaplar toplatılınsın. Varsın bu ülkede hâlâ bir
 çağdaş sanat müzesi var olmasındı.

Daha nice panayırılara ve nice nice kârlı satışlaraydı.
 "Allah bereket versin"di...□

Altın Koza'da politik oyunlar

8. Altın Koza Festivali bu yıl mehter marşıyla açılıyor... ANAP'ın propaganda aracına dönüştürülen festival.

SODER'den Altın Koza yöneticilerine çağrı

Geçmiş yıllarda Türk sinemasının yaşamına çok yararlı etkileri olan Adana Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali'nin iki yıl önce yeniden hayat bulmasını sinema oyuncuları olarak sevinçle karşılamış, başarısı için elimizden gelen her türlü desteği sunmuştu. Bu desteğimizi de sürdürme kararımızı korumaktayız.

Altın Koza Festivali, festival yöneticilerinin olduğu kadar Adana'nın, Adana'nın olduğu kadar Türkiye'nin ve de Türk sinemasının. Bu bakımdan gerek oyunluğu, gerekse yönetmenliğiyle yurtiçinde ve yurtdışında üstün başarıları kanıtlanmış olan değerli sinema adamımız Yılmaz Güney adına, iki yıldır festival programı içinde yer alan "BİR FOTOGRAF BİR FİLM ÖYKÜSÜ" yarışmasının kaldırılmış olması karşısında ilgisiz kalamıyoruz.

Yılmaz Güney biz Yeşilçamlılar için, onur ve gurur duyduğumuz bir meslektaşımızdır.

Öncelikle böyle bir kararın "varsa" haklı gerekçesini öğrenmek istiyoruz ve festivali yaralayıcı bu tavrın hâlâ telafi edilebileceğini düşünüyoruz. Ayrıca kendi adımıza "Yılmaz Güney'in Oyuncululuğu" konulu bir panelin sinema oyuncuları olarak, gerçekleştirilmesini üstlenmekten onur duyduğumuzu bildiriyoruz. □

yer sorunları hâlâ gündemde... Festivalin tanıtım kitapçığı dahi şu güne kadar henüz çıkarılmadı.

Bu yılki festivalde kitap standlarına ve kitle örgütlerine yer ayrılmadı. Konu üzerine açıklama yapan Kadir Çelmeoğlu, "amacım etkinlikleri bir yıl içerisinde yaymak. Bu etkinliklerde standlar için ayrılacak teknik olanaklarımız da yok" şeklinde konuştu.

Anakent, Seyhan ve Yüreğir belediyelerince oluşturulan Altın Koza A.Ş tarafından festivalin programı oluşturuldu. Oluşturulan programın içeriksizliğine birçok sanat çevresinden tepkiler gelirken, film şirketleri de ilgi göstermedi.

Bu yıl Altın Koza etkinliklerine sanat çevrelerinin de katılımı oldukça düşük olacak. Bazı sanatçıların, programın niteliksizliğinden dolayı festivali protesto ederek, gelmeyecekleri söylentilerine karşın, Koza A.Ş. Basın Danışmanı Kadir Çelmeoğlu, "genelde bazı sanatçıların Adana'ya sempati ile bakmadığı doğru; fakat Halil Ergün'ün Altın Koza Festivali'ni protesto ettiği doğru değil. Halil Ergün, bizim sağ kolumuz" açıklamasını yaptı.

Altın Koza bu yıl mehter marşı ile açılacak; şimdiden Adana sokaklarında mehter marşı ile tanıtımı yapılıyor... □

Bu yıl 8'incisi düşünülen Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali uzun tartışmalardan sonra nihayet yapılabilir.

Her yıl Adana Anakent Belediyesi'nce düzenlenen Altın Koza Festivali, bu yıl Seyhan ve Yüreğir belediyesinin düzenlediği festivale dönüştürüldü. 23 Eylül günü başlayacak olan festivalin Anakent Belediyesi etkinliğinden çıkıp, diğer iki belediyenin etkinliğine dönüşmesi, kimi çevrelerce, her üç belediye yönetiminin de ANAP'lı olmasından dolayı birleştirildiği söylentisine yol açtı. Anakent Belediyesi'nin özel kuruluşu olan Koza A.Ş. Basın Danışmanı Kadir Çelmeoğlu, Seyhan Belediyesi'nin düzenleyeceği halk şenliği ile Altın Koza etkinliklerinin birleştirilmesinde politik bir amacın olmadığını belirterek, "Altın Koza'yı bütün Adanalıların sahipleneceği bir etkinliğe dönüştürmek istiyoruz. Başka bir amacımız yok" dedi.

ALTIN KOZA'YA TEPKİLER

Bu yıl yapılacak olan Altın Koza etkinlikleri her zamankinden daha organizersiz geçeceğe benziyor. Son yirmi güne sığdırılan festival çalışmaları ve Mimar Sinan Açık hava Tiyatrosu'nun hazırlıklarının devam etmesi gibi teknik ve

Güney'in sırları ya da ağlamaklı saldırı

Tevfik Taş

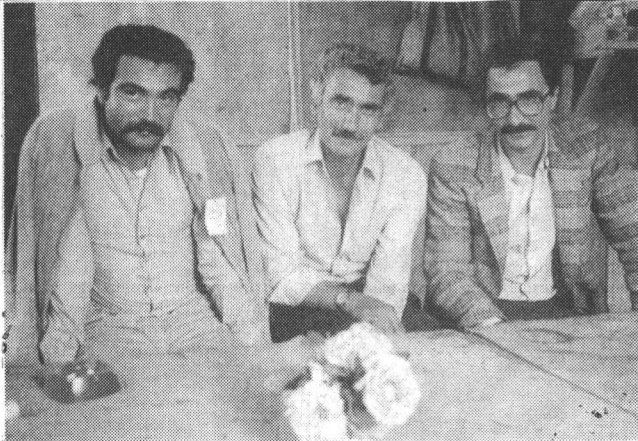
Telife düşmemiş sözdü ve derdi ki: Ya toprak yan tutarsa? Toprak yan tuttu, sanırsın ki doğanın zulfünden kıran yiyen papatyalar düştü ve biz, grizu sızması yeraltında, yarın adına taraf/sızıydık

Anı sözcüğü ilk elde, yaşanmış, bitmiş ve bir daha elde edilmesi olanaksız mutlulukları, zamanın içinden sızıp gelen ama yaşandığı andaki etkisini yitirmiş ve kül-lenmiş acıları, iyisiyle kötüsüyle, bireyin, geçmişinin bazı kesitleriyle düşünsel planda yeniden bir ilişkisini akla getirir. Ancak, anıların bir biçimde anlatılmaya başlanması, geçmiş hakkında konuşulduğu; kişisel tasarrufun ötesine geçilmesi için, kimi olanakların doğduğu anlamına da gelir. Artık dinleyen, izleyeni vb. de ilgilendiren süreç başlamış ve

anıyı anlatanın deney birikimi toplumsal bir özellik kazanmış demektir. Bu bakımdan düşünüldüğünde, iki arkadaş ya da dost arasında yad edildiği haliyle değil belki, ama, iletişim araçlarıyla toplumsal yaşama giren kimi anıların tarih yazımının bir parçası, bu yönlü çalışmalara bir katkı, tarih yazımının sınırları içinde birtakım tartışmalara ve yorumlara malzeme vermek veya dayanak olmak, bazı olayların arka yüzünü anlamakta tıkanan yolların, yeniden açılmasına yarayabilecek ipuçları vermek gibi olanaklar sağladığını söylemek yanlış olmaz.

Ancak, tarihin bir kesitini yorumlamak, onu bir sosyal sınıfın gelecek tasarısının ve mücadelesinin araçlarından biri kılmak için yapılan çalışmaların, anılardan devşirdiği malzeme, sağlıklı ve nesnel olmamak gibi bir tehlikeyi de beraberinde taşır her zaman.

Çünkü, anı anlatıcısının dünyaya bakış ve onu yorumlayış

tarzi, taşıdığı ve bağlı olduğu ideolojik formasyon, kişiliğinin gelişmişlik grafiğiyle taşıdığı, ideolojik değerler arasındaki ilişkinin düzeyi ve boyutları, olayları ve olguları anımsayışında ve ferasetindeki genişlik ve enerji gibi pek çok olumlu ya da olumsuz yargı oluşturucu öge ve bütün bunlarla birlikte anıların toplumsal yaşama sokulmasındaki niyetler ve nedenler, eldeki malzemenin niteliğini önemli ölçüde etkiler.

Bütün bunların yanı sıra, anı, anlatıcılığını özel bir etkinlik alanı olarak seçenlerin yaşamındaki şiddetin ve fırtınanın bittiğini, o çılgın koşunun militarist terimle söylenecek olursa "adi adım"a dönüştüğünü, o "aşk bahçesinde artık bülbüller (in) ötmüyor" olduğunu, sevincin ve acının ve çiğlik çiğliğin fısıltıya dönüştüğünü de çağırıştırıyor çoğu zaman. Artık beden ve düşün, usul ve hüzünlü bir güz rüzgarının ha düşürdü, ha düşürecek gibi titrettiği, solgun bir yaprak gibidir. Seslice her anlatış yaşanmış-tan bir şeyleri öldürür artık. Ustelik -ne yazık ki- bu, yaşamın en doğal halidir.

Ya da toplumsal koşulların, toplumsal mücadelenin ve eylemin içinde, artık işe yaramaz hale gelmiş, mücadele edilen yerde durmaktansa, sözün harmanını savurmayı tercih etmiş, ya da zorunda kalmış insanların ruhundaki ihtiyarlığı çağırıştırır.

Belki de bundandır anılar, en çok olağanüstü toplumsal koşulların, çalkantıların yaşanıp ve durgunlaşmaya başladığı, rutine döndüğü zaman dilimleri içinde anlatılır. Örneğin 12 Eylül'den sonra, Türkiye'nin yazım yaşamına şöyle bir göz gezdirildiğinde, anı yazıcılığının tuttuğu yerin, handiyse diğer yazım türlerine denk olduğu görülebilir. Cuntacı paşalar, burjuva bilim ve siyaset adamları, yaratıcılık ateşine tarihin suyu dökmüş sanatçılar, artık mevcut düzenin, dümen suyunda kulaç atacakları su götürmez eski tüfek solcular, itirafçılık kampanyasına, başka bir boyutta katılmakta bir sakınca görmeyen revizyonistler, reformistler, kendi aç-

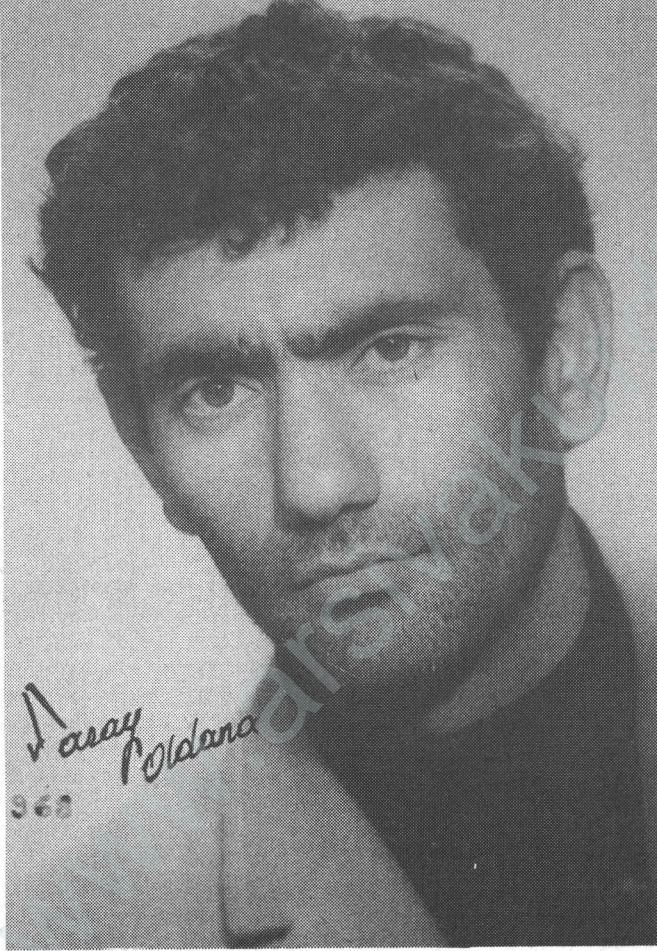
mazından çıkamayan düşkünler, kendilerine özel bir etkinlik alanı olarak anı anlatıcılığını seçtiler. Televizyon kanalları ve gazeteler, toplumu, kiminde tarih yazımının aslında anı anlatıcılıktan ibaret olduğuna inandırmak için, kiminde spakülasyonlardan tiraj umdukları için, "değerli şahsiyet" anılarıyla dolup taşı.

Geçtiğimiz günlerde Milliyet gazetesinde, Yılmaz Güney'in yaşamının bir kesitini anlatan, 13 günlük bir dizi yazı yayımlandı. "Fırarından Ölümüne Yılmaz Güney'in Sırları" başlığını taşıyan yazıda, şair-yazar

Nihat Behram, Yılmaz Güney'in hapishaneden izinli olarak ayrılıp, Türkiye dışına çıkışını ve bu olayda kendisinin üstlendiği rolü anlatıyor. Yılmaz Güney yurtdışına çıktıktan sonra, pek çoğu hayal mahsülü olan kaçış senaryoları ve öyküleri anımsandığında, Nihat Behram'ın notlarına ve günlüklerine dayanarak hazırlanmış olan dizi yazının, Güney'in kaçışı üzerine ortada dolaşan yanlış ve yanıltıcı öyküleri ortadan kaldıracı bir nitelik taşıdığı söylenebilir.

Zeynep Oral'ın, Behram'ın henüz yayınlanmamış kitap çalışmasından derleyerek, yayına hazırladığı dizi yazıdan anlaşıldığı kadarıyla, sinemamızın devrimci sanatçılarından birisi olan Güney'in, özgürlüğüne kavuşmasında Behram'ın küçümsememez emekleri olmuş. Behram, 12

Eylül Türkiye'sinin zorlu koşullarında, ya da zaman zaman kendi sanatsal etkinliğini ve tasarımlarını bile ertelerek, Güney'in kelepçesiz, demir parmaklıkların ve diktatörlüğün envai çeşit baskısının olmadığı bir ortamda, sinemasını yapabilmesi için koşturmuş. Bu bakımdan, bu dizi yazı, ünlü sanatçılarla köprüden geçerken kıc kıça değmiş olanların yazdığı anı yazılarından da ayrılıyor. Nihat Behram, dünya görüşüyle kendine yakın bulduğu, sinemasına, sanatsal yaratıcılığına inandığı bir insanı, sanatını gerçekleştirebileceği koşullara kavuşturmak için, gösterdiği çabayı ve emeği anlatıyor.

Nihat Behram'ın incilerinden

TEK ADAM OLMA TUTKUSU

Kuşkusuz ki; her ünlü sanatçıdan (belki de çoğundan), alçakgönüllülük beklenemez. Çoğu ünlünün, (babasının kafatasıyla şarap içen Dali örneğinde olduğu gibi) akla hayala gelmedik "saplantıları, özellikleri"de anlaşılmasa da, Eger açık açık söylese, Yılmaz'ın kimi saplantılarını da hoşgörü ile karşılamak mümkündür. Kutsal saydığımız birtakım politik açıklamalarla örtmesi; daha da ötesi, bu saplantısını insanlara açıklama boyutunda taktiklerle geliştirilmesi, yakışık götürmüyordu. İlişkimizin niteliğine de yakışık götürmüyordu; temelleriyle dostluğumuzun geçmişine de, düşüncelerimize de, konumumuza da; diğer insanlar karşısında sergilememiz gereken sorumluluğumuza da... Gerçeği "uyduruk efsanelerle" çarpıtmak istemesi anlaşılır değildi. Hele, yıllarca birlikte çalıştığı "kavga arkadaşım" diye hitap ettiği, kimi zaman aynı gün iki mektup yazıp içini döktüğü, derdini, sevincini bölüştüğü birinden, "kendini ihbar etmesi" biçiminde bir "senaryo" ile "kurtulmaya çalışması" hiç yakışık götürmüyordu.

Kendisi açısından "devrimci açıklaması" ne olursa olsun, bu görüşme için bana getirdiği öneri, benim için gerçekten sarsıcı olmuştu ve kabul edilemezdi.

Başarısı için, hiçbir çıkar gözetmeden ve buna da ihtiyaçları olmadan kendisine omuz verenleri, adı çevresindeki efsanelerden üne, kariyer ve "tek adam" olma tutkusuna "kurban" etmek istiyordu. □

Her şeyden önce, fedakarlık kavramının hem hak ettiğinden çok abartıldığı, hem de içinin boşaltıldığı, kof bir hale getirildiği günümüzde böylesi bir çabadan alınacak çok ders vardır.

Ancak bu dizi yazının kapsamı Yılmaz Güney'in kaçırılma serüveniyle sınırlı değil, Behram, bir süre yakınında kaldığı Yılmaz Güney'in kişiliğine ve sanatçılığına ilişkin saptamalarda da bulunuyor. Behram, Zeynep Oral'ın kendisine sorduğu bir soruya verdiği yanıtta, bunu şöyle açıklıyor: "Kitabımı sanatçı kişiliğindeki deha ve delilik perspektifinden bakarak yazmaya çalıştım... Her büyük dehada biraz çılgınlık var. Tolstoy'dan Dali'ye, Fassbinder'e örnekler sonsuz... Bu insanları anlamamız gerek. Dehalarını kabul ediyorsak, deliliklerini de anlamalıyız... Yılmaz'ın kişiliğinde şefkat ve acımasızlık, gasplar ve savurganlıklar, mertlik ve entrikacılık, yardımseverlik ve yok etme, iyilik ve nankörlük, üstün yetenek ve ilkelik kısacası deha ve delilik iç içeydi." Bu satırlar ilk bakışta, alışılmış haliyle, bir sanat dehasının yaratıcılığının boyutlarıyla, onun deli dolu yanlarının birleştirileceği izlenimi veriyor. Ancak yazının bütününde böyle bir içerikten ve gendenen söz etmek çok kolay değil. Çünkü, Behram, Güney'in kişiliğine, sanatsal yaratıcılığına ve ideolojik yapısına saldırmak için, böyle bir yöntem seçmiş yalnızca. Üstelik bunu yakınma ve şikayetlerle örtülü olarak gerçekleştiriyor. Evet ona bir "deha" bir "olağanüstülük" atfediyor, ama yazının bütünündeki birkaç değinme hariç, bu "deha'nın ne menem bir "deha" olduğuna ilişkin bir şey bulmak olanaklı olmuyor. Ayrıca,

Nihat Behram'ın, karalamalarına dayanak olarak yazdığı şu satırlar ve bu satırların bugün yayınlandığı araç da, birçok bakımdan son derece ilginç bir durum çıkartıyor karşımıza:

(Yeri gelmişken, yazının bütününde Türkçenin bu denli kuru ve kaba kullanılmasının ayrıca dikkat çekici olduğunu belirtelim. Sayfalarımıza taşıdığımız kısa alıntılarda bile bu özensizlik rahatça görülebilir.)

"... İkin uzun uzun politik durumu-muza ilişkin yorumlar yaptı. Bunun için gerekli olan maddi dayanağı da, aynı yöntemlerle sağlamamız gerektiğini vurgulayıp, ilk güçlü adımı bu görüşüyle atacağımızı söyledi! Sonra da görüşme için önerdiği formülünü açtı. İkin bir pazarlığa girmemi ve bunu en az 200 bin dolardan başlatmamı istiyordu, sonraki aşamalarını ise şöyle açıklıyordu: 'Sen şimdi onlara de ki, Yılmaz Güney Avrupa'ya geldi. Az bir süre kalıp hemen dönecek. Bu fırsatı kaçırmayın! Ben kaldığı yeri biliyorum. Bunu size söyleyeceğim ve siz onu kaldığı yerde yakalayacaksınız. Paranın yarısını hemen teslim edeceksiniz. Yarısını da size gösterdiğim zaman!'

Nihat Behram sonraki satırlarda "Beni İhbar Et" ara-başlığı altında şunları yazıyor: "...Sen bana tamam anlaştık dediğin an, ben İsviçre, İtalya falan, bir kasabaya geçeceğim. Onlar beni bulduklarında ise şimdi burada birlikte tesbit ettiğimiz şeyleri anlatacağım, tamam mı abi? Ve sen artık Almanya'da olacaksın. Belki bir süre başka bir kimlikle. İlegal. Dergimizin çıkışı ve politik çalışmalar için. Onları da, bu parayla finanse edeceğiz" diye sürdürdü. Tuhafıma giden, son derece 'soğukkanlı' ve 'içtenlikli' bir ses tonuyla konuşuyor oluşuydu 'anlayamadım abi, ben seni ihbar mı etmiş olacağım?' diye sordum şaşkınlıkla...

'Evet abi, biçim olarak ihbar diyebiliriz! Özü itibarıyla öyle değil!' diye yanıtladı."

Sayfa sınırlılığı nedeniyle bütün konuşmayı aktarmak olanaklı değil, ama olayın özeti şudur: Yılmaz Güney yurtdışına çıktıktan sonra, Hürriyet gibi bazı yüksek tirajlı gazeteler, kaçış öyküsünün peşine düşmüştür. Yılmaz Güney'de bu öykünün ortaklaşa saptanan bölümlerini satıp ve elde ettiği parayla da sanatsal ve politik çalışmalarını yürütmek istiyor. Nihat Behram ise bunun "ihbarcılık olduğunu" düşünerek böyle bir öneriyi kabul etmiyor.

Evet Nihat Behram on yıl önce Hürriyet gazetesiyle, böylesi bir ilişkiyi "ihbarcılık" olarak değerlendiriyor, ama bugün Yılmaz Güney'in sanatına ve kişiliğine ilişkin saldırıların, neye dayandırıldığı belli olmayan bir "deha" kavramının altına sıralanan acımasızlık, gasplar, savurganlıklar, entrikacılık, yok etme, nankörlük, ilkelik gibi sözlerin yer aldığı zemin, Hürriyet'i satın almış Milliyet

Yılmaz Güney
İmralı
cezaevinde

Yılmaz Güney eşi Fatoş Güney ile birlikte

gazetesi oluyor.

Hiç kuşkusuz, insan soyuna mensup bütün canlılar gibi, Yılmaz Güney'in de eksikleri, yanlışları, işlenmeye, geliştirilmeye muhtaç yanları vardı, yine hiç kuşkusuz iki dost, iki yoldaş arasında istenmedik bazı olaylar gelişebilir -hele bu iki kişiden biri, Yılmaz Güney gibi, yıllarca sanatsal yaratıcılığı, pratik faaliyeti çeşitli baskılara uğramış, hapisanelerde sağlığını yitirmiş, yıpranmış birisiyse, bu gibi durumlar normal insan ilişkilerinden daha sık görülebilir- ama bunlar iki insanın paylaştıkları dünya görüşüne uygun bir biçimde çözülebilir, ya da buna uymayan tarafın gerektiği gibi yanıt almasıyla noktalanabilir. Ama Nihat Behram'ın yaşayıp ve aktardıklarında bunlar yok. O, Yılmaz Güney'in kendisini "yumruklamış" olmasını on yılı aşkın bir süre taşıyıp, bunca zaman bir kini mayalayıp, bugün Milliyet gazetesi aracılığıyla döküyor.

Yılmaz Güney'in "deha" oluşu ya da "deliliği" birçok bakımdan tartışılabilir. Ama bu dizi yazıda tartışılmaya muhtaç başka saptamalar da var. Örneğin şöyle diyor Behram:

"1982 Cannes Film Festivali'nde 'Yol' filminin başarısıyla elinde 'Altın Palmiye', zafer işaretiyle dünyaya gülmüşüyordu Yılmaz... Bir yıl sonra aynı festivalde 'Duvar' amansızca eleştiriliyordu. Cannes, Yılmaz'ın hem doruğu olmuştu hem kuyusu." Bu satırları, Yılmaz Güney'in "Duvar" filmiyle birlikte içine girdiği düşkünlük halini anlatan satırlar izliyor. Cannes'da ödül almak ve zirve... ve Cannes'da kuyuya düşmek. Yaşamını, sanat alanındaki bütün yaratıcılığını, işçi sınıfı ve ezilenlerin geleceğiyle iliş-

kilendirmiş, bütün enerjisini devrimci olmaya sarf etmiş Yılmaz Güney'i böylesi bir vurguyla anlatmak, bunları öne çıkartarak bir Yılmaz Güney gerçeği çizmek, dostluk sınırları bir yana, tersine bir hasımlığı akla getiriyor.

Yaşadığı acılarla, sinemamıza kazandırdıklarıyla, politik kişiliğiyle, zaaflarıyla, gücüyle ve güçsüzlüğüyle Yılmaz Güney, Türkiye'nin devrimci bir değeridir. Eğer bugün Türkiye sinemasında bir onurdan, sinemada devrimci bir anlayıştan ve özelliklerden söz edebiliyorsa, bunda Yılmaz Güney'in, boyun eğmezliği ve yırtıcı kişiliğinin büyük payı vardır. O öldü. Ancak bu gerçekler bizim.

Son yılların, anı anlatıcılık modası içinde en çok göze çarpan, ya ölen devrimci sanatçılara ve kişiliklere, düzenin sınırları için "makul" bir yer bulmak, ya da karalayarak ortadan kaldırmak. Milliyet gazetesinde yayınlanan bu çalışma, Nihat Behram'ı da bu arayışın saflarına yerleştirdi. Çünkü bu yazı dizisi, gerek yer aldığı gazetedden ötürü, gerek eleştiriden öte, gözden düşürücü, bir devrimci yaşamı, bir sanat yaşamını ortadan kaldırmaya yönelik bir nitelik taşıyor.

Söylenecek fazla söz yok. Ununu eleyip eleğini asmış, zihinlerden çıkan anılar da Türkiye'nin bir gerçeğidir artık. □

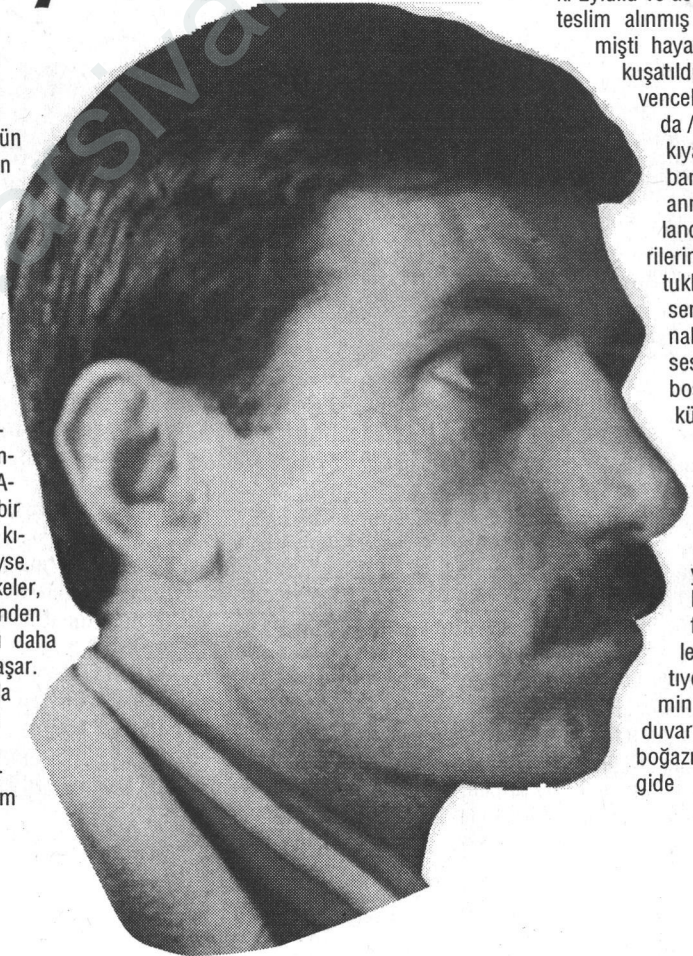
yaşamının yedi rengi var

Gülsüm Akyüz

İnatla tutunmak yaşama

Yaşamının yedi rengi var dedik bu köşenin adına. Evet yedi rengi var yaşamının; aklar, maviler, sarılar, yeşiller vb... Ve karalar. Sevinçler, hüznler, acılar yani. Umutlar, umutsuzluklar, beklentiler, düş kırıklıkları, yengiler, yenilgiler, kavgalar ve aşklar. Yaşamda hepsi var bunların. Sevinçleri nasıl karşılıyorsak acıları da öyle karşılamalı, kabullenmeliyiz. Bu, bir ozan dostun ölümü bile olsa. Kendi yaşamına son verdiği düşüncesi hep içimizi yaksa, yüreğimiz bir suçluluk duygusuyla burkulsu bile. Ardında örselelenmiş duygular, hüzn ve üç şiir kitabı bırakıp giden Sosyal Ekinci'den söz ediyorum. Ozandı, öğretmedi, devrimciydi, 12 Eylül zindanlarında tutsaktı. Böyle özetlenebilir mi bir insanın yaşamı; ve neyin, bir insanı "artık yaşamak istememek, yaşamaktan vazgeçmek" çizgisine getirdiğini de bilemiyorum. Üstelik bu insan, "gözyaşlarımızı içine akıtmalıyız/her türlü acının karşısında direnip kararmayan o CEVAHİR'in" dizelerini yazan bir ozansa. Gerçi bu "cevahir" çok kırıkandır, eğer bir ozanın yüreğiyse. Acılar, ayrılıkların hüznü, öfkeler, umutlar, her şey her şey derinden etkiler onu. Duyguları, olayları daha bir derinden, daha bir yoğun yaşar. Salt kendi acısının burgacında boğulmaz yüreği çünkü. Hem kendi acılarını yaşar bir başına, hem ülkesinin bütün sorunlarının ağırlığını duyar üstünde, hem

de dünyanın bir ucundaki insanların acılarına çevirir gözlerini. "ZİNDİ, sen siyah incisi MANDELA'nın AFRİKA'nın bir ucunda,/bense ülkesi yitik, tutsak bir şairim METRİS ZİNDANI'nda" dizelerini yazar bu duyarlılıkla. 12 Eylül fırtınasıyla biçildiğinde körpe fidanlar; hapishanelere, işkencehanelere doldurulduğunda gencecik insanlar direnmekten vazgeçmez. Şiiriyle sürdürür kendisi de hapisten kavgasını, resmini çizer ülkedeki Eylülü ve acılı günlerin: "artık teslim alınmış ve teslim edilmişti hayat/önce fabrikalar kuşatıldı/bankalar güvenceli tedbirler altında / ayaklarından askıya alındı bankerler/adını anmak bile yasaklandı grev ve gösterilerin/sendikacılar tutuklandı/yağmalandı sendikalar parti binaları", "gördüm sessizce ağılıyordu boşalan gözleriyle kütüphaneler/ kitapçılar didik didik aranyor matbaalar didik didik/gördüm sessizce ağılıyordu/toplanan kitapları kağıt fabrikasına sürülenler", "sesimi satıyorum/işte yüreğimin tezgahında dört duvar bir karavan/boğazımda titreyen ezgide karlı dağlar/

cesetleri altında ezilen Kürt çocuklarının", "Dayanamadı altın şehrin gözde kuşları.../ve bir sabah topluca kenti terk edip deniz öteki ülkelere gittiler" dizeleriyle zorunlu kaçıışları, göçmenliği yazar. Hainlere, dönemlere, duyarsızlığa, suskunluğa öfkelerini haykırır dizelerde: "gel bir liste çıkaralım tuttuğumuz güncelerden/hainleri bir yana koyalım dönemleri öbür yana", "dışardakilerin çoğu çürüyor kendi hücrelerinde", "susuyor susmaları ölüm burguları çeviriyor sayrılı canımda". Bu arada içten içe sistemle, egemenlerle uzlaşan sözde aydınlara da tepki duyar, bu tepkisini dile getirir: "Bir de her devinime anlaşılmaz bir homurtuyla karşı çıkan sözde aydınlık var. Benim gözümde onlar; elektronik çağın oyduğu çağdaş mağaralarda, ağzından köpükler akıtarak sahte bir esrime gösterisiyle, çıkar dileyen şeyhler gibi, aydınlığı zikreleyip karanlıkta yaşıyorlar". Bütün bunlara karşın hüznünü, acısını saklı tutup di-

Soysal Ekinci'nin "Biri Yitik İki Ülke" kitabından
FAZLA ESNEMİYİ TARİH KALDIRMAZ

(...)

SIRASI DEĞİL BUNLARIN dedim
ŞİMDİ SESSİZLİĞE BAL DAMLATIR YILDIZLAR
AMA BİZİM GÖRÜLECEK DAHA BÜYÜK HESAPLARIMIZ VAR
UZUN SÜRE ZULMÜN ÖLÜM LİSTELERİNDE KALDIK
VE SENİNLE ARAMIZDAKI BU SERZENİŞ GİBİ
DOSTLARIMIZLA SES VERİP SES ALDIK DUVARLARDAN
VE O SESLER BİZİ HEP OMUZLARIMIZDAN YAKALİYOR
BU DENLİ ESNEMİYİ TARİH KALDIRMAZ DİYOR
YAKALAYACAĞIZ EN SONUNDA
ÖMRÜMÜZÜN VADİSİNİ YARILAYAN GÖLGELERİN
EFENDİSİNİ
YAKALAYACAĞIZ, GÜNEŞE SERMİŞTİR PÖSTEKİSİNİ
HANÇERESİNE BASIP YENİĞİLE NOKTALAYACAĞIZ
MÜCADELEMİZİ

1 Mayıs 1987

rencini yitirmemeye çalışır: "duvarlar ağlasın sen asla ağlama", "sert ve soğuk esti umutsuzluk rüzgarları.../bir rota çizdim umut şarkılarından dışardaki yolcuların onur panosuna".

Sevda vazgeçilmezdir; yaşama sevda ile tutunmaya çalışır, ayrılığın acısını, sevdiğine özlemlerini şiirleriyle dile getirir: "ne zaman bendeki seni anlatmak istesem/özlemlerimi çığner geçer çektiklerim/o yüzdün hep yaralı ve yarım kaldı/sana adanan hasret şiirlerim", "umut dolu yüreğimiz yine de/sevdana gücüm yetmez/sevdan başımdan gitmez/sıgıncak yer arar", "Bugün günü gününe beşinci yıl tamam içerde/içimde sana dair 'ya onu bütününü yitirdiysem' diye bir endişe", "iki gül olacak bundan böyle göğsümden, biri kızıl biri mavî gökçe sular renginde". Umudu diri tutmaya çalışır paylaşılan sevdanın ve kavganın güzelliğinde: "Geleceğim demiştim ilk şiirimde, geliyorum sözümü tuttum işte. Nisan başında ordaydım, yani ilkyazın kardelenleriyle birlikte. Sen de karanfil ve gül tohumlarını şimdiden aşıla toprağa; tutsak yoldaşlarımıza götürürüz bayramlarda. Elini çabuk tut kendini vuslata iyi hazırla; kararmasın kardelenin ak umudu"...

Toplumun suskunlaştırıldığı, insanın insana çevresine, toplumda yabancılaştırıldığı, duyarsızlaştırıldığı, yalnızlaştırıldığı, kültür değerlerinin eksiltildiği Eylülü yıllarda altı yıl süren tutsaklık, içindeki inancı azaltmaz. İnsanın gelecek güzel günler için verdiği kavgaya inancını, bu inanç için kavga verenlere duyduğu sevgiyi ve güveni dile getirir sık sık dizelerinde: "benim bildiğim/taşar bu çocuklar DENİZLERE varıncaya değin/sular ormanlar susar da susmaz onlar", "kök kalır/dal kırılır kök kalır/dal dolayıp kollarını en ıslak yerinden öper toprağı/ve yekınmelerin gül şafağında/yeni dallara durur, dallar tutar yolları", "-yüreğın nasıl yüreğın dedi/hazırlıklı dedim/yaşanacak bütün yeni olağandışılıklara karşı."

Hazırlıklıdır yüreğim der, fakat bu yürek ozan yüreğidir, kırılığandır. Cezaevinden çıktıktan sonra dışarıdaki yaşamda karşılaştıkları; insanlara, kurumlara ilişkin düş kırıklıkları, de-

riden sarsar, etkiler onu. Güvenilen, dost bilinen insanların duyarsızlığı, değer yitimine uğramaları, birer ikişer insanların sisteme teslim olduğu gerçeği, ekonomik güçlükler, şiirlerini kitaplaştırma sorunları, yazdıklarını insanlara ulaştırılmama sıkıntıları, ozan olarak çektiği acılar, toplumdaki çarpıklıklardan duyduğu acılar ve sevgisizlik ve belki de aşk acıları vurgun üstüne vurgundur ozan yüreğine. Bir şeyler içten içe kararır yüreğini, azaltır direncini, yaşama sevincini. Umarsızlığı duyumsar, çözümsüz olduğuna inanır sorunlarının. İnancın o çelikten zırhı bile koruyamaz ozanı, çünkü bu karmaşa ortamında inançları, gücünü yitirmeye başlamıştır ve sonunda umutsuzluğunu şu dizelerle yazacak bir çizgiye gelir: "An gelir bana yer kalmadığını düşünürüm bu duvarlar dünyasında".

Evet Soysal Ekinci arkadaşım; kuşkusuz seni, sorunlarını, umutsuzluğunu, acılarının dayanılmazlığını anlıyorum, ama yaptığını onaylamıyorum. Çünkü aslolan yaşamaktır, hiçbir şey yaşamdan daha değerli değildir; ve bizler yürekleri sevgi dolu, aydınlık bir dünya isteyen, bunun için mücadele eden insanlar, ozanlar çok fazla değiliz. Korumak zorundayız kendimizi; düşmana inat bir gün daha fazla yaşamaya çalışmalı, aldığımız her soluğun değerini bilmeliyiz. Diyalektik materyalizmi bilen, bilimsel sosyalizme inanan bizler biliyoruz ki, hiçbir şey çözümsüz değildir. Çözüm yine insandadır, doğadadır, yaşamın ta kendisidir. Ne diyor ozan Eluard, Aydınlık adlı şiirinde:

"Hiçbir vakit tam karanlık değil gece./Kendimde denemişim ben,/kulak ver, dinle:/Her acının sonunda açık bir pencere vardır,/aydınlık bir pencere./Düşlenecek bir şey vardır,/yerine getirilecek istek,/doyurulacak açlık,/cömert bir yürek,/uzanmış açık bir el./canlı canlı bakan gözler vardır./Bir yaşam vardır, bir yaşam,/paylaşılmaya hazır."

O yaşamın değerini bilmek; yaşamdaki acıları, umutsuzlukları paylaşarak aşmak zorundayız. İşte o yüzdendir, belki de her zamankinden daha çok birbirimize kenetlenmeli ve inatla tutunmalıyız yaşama...□

Sessiz ama kararlı

Kemal Özer

19 50'lerin ortaları. Üniversitenin ilk yılları. Biz, İstanbul'da doğup büyüyen sanatçı adayları, ilk kez Anadolu'ya açılıyorduk. Hayır, biz gitmiyorduk, o bize geliyordu. Ateşli bir çizgi geçiyordu hepimizin içinden. Lise yıllarında alevlenen, bizi bir araya getiren bir çizgi. O ateşin parlaklığı mı yansiyordu gözlerimizde, sesimizde daha yoğun bir çınlama mı duyuluyordu? Birbirimizi hemen buluyorduk. Üniversite içinde olduğu gibi, dışında da birlikteydik hep. Pastanelerde, kahvelerde.

1950'lerin ortaları. İkiye ayrılmıştı sanki İstanbul. Haliç'in iki yanına katlanmış gibi. Biz, Haliç'in aşağısındakiler için İstanbul; Fatih'ti, Aksaray'dı, Beyazıt'tı. Yukarıya, Beyoğlu'na çıktığımız zaman seyredilen bir kent oluyordu İstanbul. Oysa biz yaşamak istiyorduk. İçimizdeki ateşi harlatan konuşmalarla, tartışmalarla, soluk soluğa.

1950'lerin ortaları. Anadolu'dan üniversiteye gelenler, yaşadıkları yöreleri de getirmişlerdi. Van'ı, Antep'i, Kırşehir'i, Adana'yı. İstanbul'un dışına, o da düşlerde, "Lâleli'den dünyaya doğru giden bir tramvayla" çıkan bizler, ilk kez karşılaşıyorduk Anadolu'yla. Akşit (Göktürk) Van'ı, Onat (Kutlar) ve Ülkü (Tamer) Antep'i, Erdal(Öz) Kırşehir'i Yılmaz (Güney) Adana'yı katmışlardı İstanbul'a. Haliç'in aşağısındaki İstanbul'a.

1990'ların ortaları. Kırk yıl öncenin sanatçı adaylarına baktığımda, hepimiz birer olanaktık diyorum. Geleceği içinde taşıyan birer insan olanağı, sanat olanağı. Gelişip gelişmeyeceği, gelişirse nerelere ulaşacağı bilinmeyen. Nitekim kimileri yitip gitti, taşıdığı olanağı geliştiremeden. Kimileri bugüne ulaştı, kendini gerçekleştirerek. Bugünü oluşturan sanatçılardan biri oldu. Kimi aramızda bugün, üretimini sürdürüyor. Kimi değil. Hem de

yıllardır aramızda değil. Yılmaz Güney gibi.

1990'ların ortaları. Aramızdan ayrılışının onuncu yılında Yılmaz'ı tanıdığım o günlere dönüyorum. Nasıl katılmıştı aramıza? Varlığını neredeyse ayırt etmemiştik. Konuşmalara katılmıyordu çünkü, daha çok dinliyordu. Sessizliği dikkatimizi çekmiş olmalı. Hem bize benziyordu, hem de ayrıktı. Benzer koşullardan, benzer ailelerden, benzer çevrelerden geliyorduk. İçimizdeki sanat ateşi de bizi birbirimize benzer kılıyordu. Ama Yılmaz, benzerliği kadar ayrıklığıyla da yer alıyordu aramızda. Sessizliğinin altında bir kararlılık seziliyordu. Biz, ne yapacağımızı, nasıl yapacağımızı arıyorduk. O ise biliyordu ne yapacağını da, nasıl yapacağını da. Örneğin öykü yazıyordu ve nasıl yazacağını karar vermişti. Kafasının içinde yazıp bitiriyordu öyküyü. Kağıdı kalemi ancak bittikten sonra alıyordu eline. Biz ise her yazdığımızda başka türlü yazıyorduk. Nereye varacağımızı yazıp bitirmeden bilmiyorduk yani.

Yılmaz'daki bu kararlılığın yalnız sanatla sınırlı kalmadığı kanısındayım. İnsanlara ve dünyaya nasıl davranacağını da belirlemişti. Tıpkı öykülerini oluşturur gibi, kendini nasıl gerçekleştireceğini de kafasında kararlaştırmıştı. Yapma gücünü hemen ortaya koyanlarla yapma gücünü temellendirmeye çalışanlar arasındaki ayrımı onunla bizi ayıran. Yılmaz, yeteneğini yapma gücünün buyruğuna vermişti. Bizim gibi olanları seyretmeyi, yorumlamayı değil, onların içinde bulunmayı seçmişti. Bunu yapacak kadar gözüpkekti. Yapacak ve sonuçlarını göğüsleyecek kadar.

Başlangıçta belli ettiği kararlılık, yıllar içinde sürüp gitti. Araya giren tutukluluk gibi engeller belki geciktirdi, ama kendini gerçekleştirmesini önleyemedi.□

Okullar emekçi çocuklarına kapalı

Lise ve dengi okullarda yeni öğretim dönemi başladı. Yeni öğretim dönemi beraberinde de işçi ve emekçi çocuklarına bir sürü yük getirdi.

Milli Eğitim Bakanlığı, kayıt döneminde öğrencilerden kayıt parası almaya başladığını söyledi. Ama bunun yerine, daha fazla para almanın da yöntemlerini bulmuştu:

Öğrenciden her ay 50-100 bin lira arası para almak.

3-4 kişinin okuduğu bir evde, ayda 200 bin lira para, yılda 2 milyon lira edecek, açıklanan bu rakamlara göre.

Bunun yanında bir öğrencinin okul masrafı en aşağı 10 milyon lira.

İşçileri özelleştirme ile birlikte sokağa atan devlet, şimdi de çocuklarının okullarını paralı hale getirerek, sokağa atmayı düşünüyor.

Milyonlarca işçi ve emekçi çocuğuna 'okumayın' diyor. Bunun yanında gözüne kestirdiği değerli okulları satışa çıkartarak, zaten kalabalık olan okulların daha da kalabalık olmasını sağlıyor.

Öte yandan seçkin çocuklar, süper liseler ve özel liselerde eğitimi istedikleri şekilde sürdürüyorlar.□

Liselerde bizler "paralı eğitime, özelleştirmeye hayır" diyerek ve bilimsel demokratik bir lise için mücadelemizi öğrenci birliklerinde sürdürmeliyiz. Okulların emekçi çocuklarına kapatılmasını engellemeliyiz.

Hacer Aydın/İÇEL

Gerçek dergisine

Derginizin 25. sayısında yayınlanan, "Sanata evet derken" isimli röportajda, ne anlatılmak istendiğini anlayamadım. Daha doğ-

rusu yazının içeriği ile **Gerçek** dergisinin çizgisinde bağdaşır bir yan bulamadım.

Gerçek dergisinin, savaş ve sanat konusundaki düşünceleri, sınıfsal bir bakış açısını yansıtır ve bu işçi sınıfının bakış açısıdır. Sınıfların olduğu dünyamızda, herkes için ortalama bir savaştan ve sanattan söz etmek olanaksızdır.

Oysa, dergide röportaj yayınlanan Tamer Levent'in ağızından tam da burjuva bir bakış açısı, hem de tam 3 sayfayı

işgal etmiş.

Tamer Levent "ben, her insanın bu en ilkel yanlarının, savaşçı yanlar olduğunu düşünüyorum. İnsanın en gelişmiş yanlarının ise, sanatçı yanları olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla diyorum ki; savaşta hayırsa, sanata evet." diyor.

Yani biz, burada hiçbir ayırım yapmadan, bütün savaşları aynı kefeyle koyuyoruz. Sanatın her türü sınıf ayrımı yapmaksızın iyi, savaşın her türlü ise kötü.

Böyle bir şey olabilir mi? Elbette ki olamaz. Ne burjuva sanatını onaylamak durumundayız. Ne de hiçbir ayırım yapmadan bütün savaşlara karşıyız. Elbette ki; emperyalistlerin, gericilerin halkları birbirine kırdırmak, halkların zenginliklerini yağmalamak için yaptıkları ve yapacakları savaşlara karşıyız. Ama işçi sınıfı ve emekçilerin, kendi kurtuluşları için yapacakları savaşların ise yanındayız.

Aynı bakış açısı ile politika ve sanat karşı karşıya konuyor. Bizim burada karşı çıktığımız, Tamer Levent'in düşüncelerinin dergiye yansımaları değil; bunun herhangi bir değerlendirmeye tabi tutulmadan, sanki **Gerçek** dergisi de bu düşünceleri paylaşıyor gibi verilmesidir.

Arkadaşların bu konularda daha dikkatli ve titiz olmasını isterken, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Kemal Atıcı/KAYSERİ

Tutsaklara bir saldırı da Çanakkale Cezaevi'nden

Gittikçe derinleşen kriz karşısında, çaresiz durumda bulunan sermaye ve onun faşist devleti, çareyi her zaman olduğu gibi faşist beyaz terörün dozajını artırmakta buluyor.

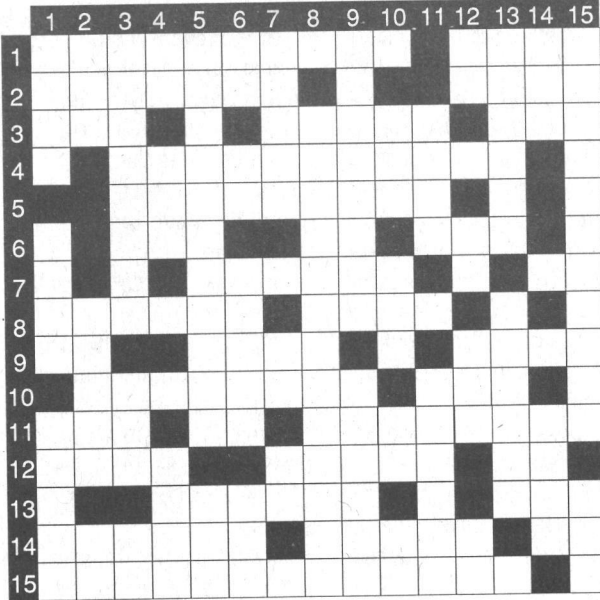
Biz siyasi tutsaklara da çeşitli bahanelerle, başta itirafçılık olmak üzere, faşist dayatmalarda bulunuluyor.

Bundan on gün kadar önce, bir başka cezaevinden, Çanakkale Cezaevi'ne sevk edilen bir arkadaşımız, arama bahanesiyle dövülmüştür.

Yine 14 Eylül 1994 tarihinde biri kadın, iki arkadaşımız, özellikle cezaevi ikinci müdürünün gözleri önünde dış güvenlikten sorumlu askerlerce, aynı bahane ileri sürülerek dövülmüş ve eşyaları talan edilmiştir.

Bizler, toplumsal muhalefetin bir parçası olduğumuz bilinciyle, bugün yaşanan ve bundan sonra da yaşanması muhtemel saldırılar karşısında, sessiz kalmayarak, bulunduğumuz konumdan karşı koyuşumuzu, daha bir kararlılık ve sorumlulukla sürdüreceğimizi, dün olduğu gibi, bugün ve yarın da bizleri sindirmeye, sesimizi boğmaya yönelik her tür saldırıya karşı, inatla direneceğimizi bir kez daha ilan ediyor ve kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Çanakkale Cezaevi'nden TDKP, TİKB, TKP/ML, Direniş Hareketi, DKP, Devrimci Yol, TKP/ML Hareketi davası tutsakları

SOLDAN SAĞA:

1) Aykırı düşünce niteliğinde olan-Yemek,aş. 2) Sınır hastalıkları ile ilgili hekimlik dalı-Rütbesiz asker. 3) Nâzım Hikmet'in soyadı-Durma, kesintiye uğrama-Eski dilde sınır, uç. 4) Turmalin mineralinin kahverengi, zengin magnezyum içerikli türü-Buğdaygillerden; taneleri, ekme ve bira yapımında kullanılan bir bitki. 5) Sipariş. 6) Makine Mühendisleri Odası'nı simgeleyen harfler-Şehir, kent-Bayağı, sıradan. 7) Bazı takım oyunlarında ayakla veya vücutla karşı takım oyuncusunun davranışına engel olma-Hey anlamında bir hitap ve seslenme sözcüğü. 8) Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu-SSCB'de Komünist Parti'nin 1921'de yürürlüğe koyduğu, Lenin'in "stratejik bir geri adım" olarak nitelendirildiği ve hızla komünizme geçişi öngören, aşırı merkezîyetçi politikalara dayalı Savaş Komünizmi dönemini sona erdiren ekonomi politikası. 9) İsim-Bir haber ajansı-İlişkin, ait anlamında bir kelime. 10) Ünlü İtalyan yönetmen Federico Fellini'nin unutulmaz filmlerinden biri-Bir ilacın bir defada veya bir günde alınması gereken miktarı. 11) Mesafe-Yabancı-Değişik ırk ve uluslar arasında düşmanlık yaratmayı amaçlayan ve bu yolda kışkırtılmada bulunan aşırı ulusçuluk akımı. 12) Umutsuzluktan doğan karamsarlık, üzüntü-Bir köşeden karşı köşeye doğru kesilmiş, katlanmış veya konulmuş olan-(Tersi) Müstahkem yer. 13) Bazı

maddeleri korumak, belli bir parlaklık kazandırmak veya boyamak için kullanılan saydam veya donuk cama benzeye cila-Büyük kardeş, ağabey. 14) Eski dilde gidiş-Engel, barikat-Bağışlama. 15) Üzerinde 20 cm'lik bölümler bulunan ölçü cetveli. **YUKARIDAN AŞAĞIYA:**

1) Nakit-Bebek yiyeceği-Cümle içinde geçen bir sözün başına ve sonuna konan eğmeç biçimindeki işaret. 2) Baston-Yönetim-(Tersi) Belirti, alamet. 3) Verim-Eski dilde mavi-(Tersi) Bilinmeyen, eski bir tarihi anlatır. 4) Eski dilde su-San Marino'nun plaka imi-Yerleşim bölgesi. 5) Kuvvetölçer. 6) Rey-(Tersi) Şikar-Bir binek hayvanı-Klor'un simgesi-Tanrıtanımaz. 7) Matematikte bir birimin bölündüğü eşit parçalardan birini veya birkaçını anlatan sayı-Anonim Ortaklık'ı simgeleyen harfler-(Tersi) Venezuela'nın plaka imi. 8) Ankara'da bir semt-Keman yayı-Bir soru sözü. 9) Su yolu, kanal-Meydan, saha-Gövdesi kızıl, ayakları ve yelesi kara olan at. 10) Eksiksiz-Tepkili uçak-Bir bağlaç-Bir harfin ince okunuşu. 11) (Tersi) İsviçre'de bir ırmak-Toplumun sınıflara bölünmesiyle birlikte, sömürülen kitlenin baskı altında tutulması için sömürücü sınıfın bir aleti olarak ortaya çıkan ve mevcut dönemin korunması ve öteki sınıfların direncinin baskı altında tutulması işine yarayan büyük toplumsal kurum. 12) Bir cetvel türü-Bir nota-Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesiyle suların buz tutması-Türkiye'nin plaka imi. 13) Artvin'in bir ilçesi-Edebiyatta, başka bir manzume örnek alınarak aynı ölçü ve aynı uyakla yazılan manzume. 14) Büyük balıkları tutmakta kullanılan, küçük balık biçiminde, ucu iğneli kurşun parçası. 15) Kişiyi çalışmaya (özellikle ekonomik açıdan) teşvik etme yöntemlerinden biri-Batı Anadolu köy yiğidi, zeybek. □

GEÇEN HAFTANIN CEVABI:

SOLDAN SAĞA: 1) Friedrich Engels. 2) Rakam-Lear-Ar. 3) Matriarkal. 4) Nara-An-Ah. 5) Sac-PK-As. 6) İnisiyatif-An. 7) Zekeriya-Mavna. 8) Lt-Miralay-At. 9) Epe-Ma-Da. 10) Ventilator-Al. 11) Af-Tan. 12) Et-Karaman. 13) Makaronik-Aile. 14) İç-Kaset-Ser. 15) Bir Adım İleri.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Fransız Devrimi. 2) Ra-AA-Pa-Açı. 3) İkirciklenmek. 4) Ea-Net-Taib. 5) Dm-Pir-Mil. 6) Maksimal-Ko. 7) İlan-İyi-Anka. 8) Cet-Yar-Riad. 9) Hara-Aksti. 10) Erihat-Laram-Em. 11) Sima-Fa-Ti. 12) Gar-Fayda-Na. 13) Erken-Alt-İse. 14) Ana-Ler. 15) Saltanat Günleri. □

evrensel kültür merkezi

24 eylül- 2 ekim '94 programı

24 eylül cumartesi	15.00	PANEL "Öğrenci Gençliğin Mücadelesi"
	19.30	FILM GÖSTERİMİ "Missisipi Yanıyor" Yön: Alan Parker - 117'
25 eylül pazar	15.00	BELGESEL FILM GÖSTERİMİ "Auschwitz... '45"
	19.30	KISA METRAJLI FILM GÖSTERİMİ "Musa Adında Biri" Yapım-Yönetim: Alper Altunay, E. Nezih Orhon, Gökhan Özaysın, Hakan Uğurlu / 1993-29'
	20.00	KONSER "Grup Araz"
26 eylül pazartesi	19.30	FILM GÖSTERİMİ "Kırmızı Pazartesi" Yön: Francesco Rosi - 106'
28 eylül çarşamba	19.30	FILM GÖSTERİMİ "Missisipi Yanıyor" Yön: Alan Parker - 117'
29 eylül perşembe	19.30	FILM GÖSTERİMİ "Dolly Bell'i Hatırlıyor musun?" Yön: Emir Kusturica
30 eylül cuma	19.30	BELGESEL FILM GÖSTERİMİ "Auschwitz... '45"
1 ekim cumartesi	15.00	PANEL "Alevilik ve Sosyalizm" Konuşmacılar: İhsan Çaralan, Hasan Kıyafet, Aydın Çubukçu
	20.00	FILM GÖSTERİMİ "Dolly Bell'i Hatırlıyor musun?" Yön: Emir Kusturica
2 ekim pazar	15.00	FILM GÖSTERİMİ "Kırmızı Pazartesi" Yön: Francesco Rosi-106'
	19.30	KISA METRAJLI FILM GÖSTERİMİ "Çiçek" Yön: Aydın Bulut
	19.45	FILM GÖSTERİMİ "Cabaret" Yön: Bob Fosse

evrensel kültür merkezi

İstiklâl Cad. Aznavur İşhanı 212/6 Tel : (0212) 243 08 03 - 06 Fax : 251 13 65

Jîyana Nû

HAFTALIK

DEVİRİMCİ - SOSYALİST HABER - YORUM GAZETESİ

- Bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde bir mevzi.**
- Medya terörüne, kirli ve psikolojik savaşa karşı devrimci alternatif.**
- Emperyalizme, sömürgeciliğe ve her türden gericiğe karşı, ulusal kurtuluş, halk demokrasisi ve sosyalizm mücadelesinde devrimci yorum.**
- Kürt, Türk, Arap, Fars tüm Ortadoğu ve dünya halkları için enternasyonal kardeşliğin sesi.**
- Munzur, Zagros, Agiri'den Pîremerd'e, Kerkük, Mehabad'tan Amed'e ulusal birlik ve demokrasi mücadelesinin savunucusu**
- Ülkemiz sosyalistlerinin birliği için tartışma platformu.**
- Ulusal, sınıfsal ve cinsel baskı altındaki kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesinin sesi.**
- Gençliğin sorunlarına devrimci tarzda mücadelecî yaklaşım.**
- Ülkemizde yaşayan tüm azınlıkların demokratik kültürel hakları mücadelesinin mevzisi.**
- Devrimci-ulusal sanat ve kültürümüzü evrensel yorumla insanlığın hizmetine sunan yayıncılık.**
- Halk içindeki çelişmeleri barışçıl yöntemlerle çözmeye çalışan, sol içi şiddeti ve kardeş kavgasını lanetleyen tavır.**
- Bilimsel sosyalist perspektif, objektif yorum, devrimci tavır.**

Ali Davut Laşer, Ali Biçer (Kürt PEN üyesi), Dr. **Ali Kılıç**, Avdal Ali, Dr. **Arif Hito** (şair), Ahmet Zirek, **Ahmet Önal**, A.Haydar Laçın, **Aynur Ozuğurlu**, Bedri Şen, **Bilal Kızırtıcı**, Bawer Zirek, **Berfin Jel**, Celal Avcı, **C.Seydo**, Celal Mustafa, **Ertan İldan**, Dr. Fadıl Ömer (Dilbilimci), **Fatın Kanat**, F. Baran, **Faik Bulut**, Günay Arslan, Dr. **Golmorad Moradi**, Hüseyin Arif, **H. Eren Çelik**, Hatice Yaşar, **Hanifi Sümer**, H. Hüseyin Yıldırım, **Hüseyin Can**, Hüseyin Yolcu, **Hüseyin Şimşek**, **Hasan Asgar**, Hasan Silêwani (Dihok Yazarlar Birliği Sekreteri), **Hecl Cafer**, Jiyan Ardeşir, Prof. Dr. **izedin Mustafa Resul** (G. Kürdistan Yazarlar Birliği Başkanı, Milletvekili, Selahedin Üniversitesin de Öğretim Görevlisi), İdo Babaşex (Milletvekili), **İbrahim İncesu**, İ. Halil Akyol, **Kemal Artuç**, M. Zilan, **Mehmed Uzun**, Metin İncesu, **Miro Hoçvanlı**, Mehmet Müfit, **Mustafa Salih Kerim**, Muhamed Nurî Tewfiq (Kürdistanî Nwê'nin Genel Yayın Yönetmeni), **Münire Ebubekir Muhamed** (G. Kürdistan Kadınlar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi), Murat Mutlu, **Mehdi Zana**, Mustafa Ak, **Mehmet Şen**, Muhamed Salih Zebari (Tarihçi), **Nezani Muhamet Reşit** (Süleymaniye Üniversitesi Öğretim Üyesi - G. Kürdistan Kadınlar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi), Nesimi Kesen, **Piro Zarek**, Recep Maraşlı (Komal-Stêrka Rızgarî Genel Yayın Yönetmeni), **Rauf Begert**, Sitar Ali, Dr. **Sevgen Xelil Hidayet**, Selman Kabilî (Şair), **Sayderi Derg**, Serhat Elixan Zerşatî, **Süleyman Yeşil**, Sait Çiya, **Şerko Bêkes** (Güney Kürdistan Eski Kültür Bakanı), Z. Abidin Kızılyaprak, **Zerdeşt Aryan Surici** ve ismini yazamadığımız çok sayıda güçlü yazar kadrosuyla;

HAFTALIK DEVİRİMCİ-SOSYALİST GAZETE
ÇIKIYOR!..